

1212Y_Az_Əyani_Yekun imtahan testinin sualları**Fənn : 1212Y Ekologiya**

1 Azərbaycanda ekoloji təhlükəsizliyin qorunub saxlanması üçün lazımdır:

- Xəzərin bioloji resurslarının qorunması.
- təbii resurslardan istifadənin genişləndirilməsi;
- ətraf mühitin çirklənməsinin təhlükəsizlik dərəcəsinin qiymətləndirilməsi;
- təbii ekosistemlərə intensiv təsirlər;
- təbiətdən istifadənin səmərəli təşkil problemləri;

2 Azərbaycanda atmosfərə ən çox atılan kimyəvi maddələr :

- benzopirenlər
- karbohidrogenlər
- sulfat turşusu;
- ammoniyak
- dəm qazı;

3 Azərbaycanda ekoloji proseslər səbəbindən yaranmır:

- zəlzələ
- sürüşmə
- eroziya
- aşım
- aşım

4 Hirkan milli parkında qorunur:

- Paleogen dövrünün relik bitkiləri;
- Eldar şamı;
- Qaraçöhrə və Qafqaz xurması;
- IV dövrün bitkiləri ;
- III dövrün relik bitkiləri;

5 Azərbaycanda ekoloji problemləri yaradan təbii endogen proseslər:

- tektonik proseslər və eroziya.
- radioaktiv elementlərin parçalanması;
- aşımalar
- sürüşmələr
- palçıq və zəlzələlər;

6 Azərbaycanda ətraf mühitin başlıca çirklənmə mənbələrindən biridir:

- su nəqliyyatı.
- yüngül sənaye;
- yeyinti sənayesi;
- neft sənayesi;
- tikəş-trikotaj istehsalı;

7 Köçəri quşların və suitlərin mühafizə olunduğu qoruq:

- Zirə
- Qızılağac
- Şirvan
- Abşeron
- Geirgan

8 Xəzərin başlıca resursları aşağıdakılardır:

- maqnezium, su;
- mineral, nəqliyyat;
- mineral, bioloji;
- bioloji, fiziki;
- rekreasiya, duz;

9 Azərbaycanda atmosferin çirklənmə mənbələrindən deyil:

- istilik elektrik stansiyaları
- kimya sənayesi
- avtomobil nəqliyyatı
- dağ-mədən sənayesi
- əlvan metallurjiya

10 Atmosferin çirklənmə səbəblərindən biridir:

- doğru cavab yoxdur
- qaz-toz tutucu qurğuların geniş tətbiqi
- tullantıların kompleks emalı
- köhnə avtomobillər
- tramvay və trolleybusların geniş istifadə

11 Azərbaycanda atmosferin başlıca çirklənmə mənbələri:

- sənaye sahələri və kənd təsərrüfatı
- kənd təsərrüfatı
- dağ-mədən işləri
- bərk formalı tullantılar
- sənaye müəssisələri və avtomobil nəqliyyatı

12 Xəzərə ən çox çirkəb axıdan Azərbaycan çayı :

- Lənkərançay;
- Samur
- Qudyalçay
- Araz çayı;
- Kür çayı

13 Xəzərdə köçəri quşların mühafizə olunduğu qoruq:

- Şahdağ
- Qobustan
- Hirkan
- Qızılağac
- Şirvan

14 Azərbaycan torpaqlarının dedredasiyası səbəblərindəndir:

- torpaq qoruyucu tədbirlər;
- meşəsalma
- torpaqların meliorasiyası;
- yol, kanal, su anbarları tikintisi;
- torpaqların rekultivasiyası;

15 Milli Park nədir?

- doğru cavab yoxdur
- Ekskursiya obyektidir
- iqtisadi baxımdan gəlir gətirməyən qoruq sahəsidir
- mühafizə olunan təbii kompleksə malik ərazi olmaqla ekoturizmə icazə verilən sahədir
- təsərrüfata yararlı mühafizə olunan ərazidir

16 Qoruq nədir?

- doğru cavab yoxdur
- bütün təbiət komplekslərinin təbii vəziyyətdə saxlanılan ərazidi
- canlıların orqanizmlərinin bərpa olunduğu sahədir
- təbii komplekslərin qorunduğu və təsərrüfat fəaliyyətinə icazə verilən ərazidi
- mühafizə zolaqları olmayan ərazilərdir

17 Azərbaycanda ətraf mühitin çirklənmə mənbələrindən deyil:

- tikinti materialları istehsalı
- yüngül sənaye
- kimya sənayesi
- yanacaq-energetika kompleksi
- əlvan metallurjiya

18 Azərbaycan ərazisində Kür çayını çirkləndirən şəhərlər:

- Gəncə,Zərdab,İmişli
- Kürdəmir,Şəmkir,Şirvan
- Şirvan,Göyçay,Ucar
- Gəncə,Mingəçevir,Yevlax
- Mingəçevir,Salyan,Qazax

19 Xəzərə ən çox çirəkab gətirən çay:

- Lənkəran çayı;
- Kür çayı;
- Samur çayı;
- Volqa çayı;
- Terek çayı;

20 Xəzərin səviyyə təərəddüdünün başlıca səbəbləri:

- tektonik proseslər və çirklənmə;
- çirklənmə
- zəlzələlər;
- sürüşmələr;
- iqlim və tektonik proseslər ;

21 Azərbaycan daxilində ən çox çirklənmiş çaylar:

- Filizçay və Dəmiraparançay;
- Qusarçay və Lənkərançay;
- Pirsaatçay və Qöyçay;
- Qəncəçay və Köndələnçay;
- Qoşqarçay və Filizçay;

22 Daxili çayları daha çox çirkləndirir:

- qara və əlvan metallurqiya çirkab suları;
- kimya və yeyinti sənaye çirkabları;
- məişət və yünqül sənaye çirkabları;
- dağ-mədən və məişət çirkabları;
- yeyinti və sənaye çirkabları;

23 Xəzərin çirklənməsinin mənfi ekoloji nəticələri:

- neft hasilatınadır;
- su bitkilərinədir;
- molyuskalardır;
- balıq ehtiyatlarındadır;
- duz ehtiyatlarındadır;

24 Xəzərin ekoloji problemlərinə dair birinci Beynəlxalq Konfrans çağırılmışdır:

- 1995-ci ildə;
- 1990-cı ildə;
- 1991-ci ildə
- 1992-ci ildə;
- 1993-cü ildə;

25 Çirklənmiş çayların mənfi ekoloji nəticələri:

- sənaye və heyvandarlıqadır
- sənaye qurğularındadır;
- otlaq sahələrinədir;
- insan sağlamlığı və torpaq sahələrindədir;]
- heyvandarlıq və uzumçülüyədir

26 Tuqay meşələrinin mühafizə olunduğu qoruq:

- Hirkan qoruğu;
- Bəstiçay qoruğu;
- Türyançay qoruğu;
- Altağac qoruğu ;
- Qarayazı qoruğu;

27 Tuqay meşələrinin kəsilməsinin mənfi ekoloji nəticələrindəndir :

- torpağın sürüşməsi;
- qrunut suların səviyyəsinin qalxması;
- torpaqların şoranlaşması;
- qrunut sularının səviyyəsinin aşağı düşməsi;
- torpaq eroziyası;

28 Göy-göy qoruğunda mühafizə olunan iynəyarpaqlı ağac:

- Kükürd;
- Eldar şamı;
- Ardic
- Qaraçöhrə
- Qarmaqvari şam;

29 Azərbaycanca tuqay meşələrinin əhəmiyyəti:

- doğru cavab yoxdur;
- torpaq qoruyucu;
- sanitariya-qoruyucu;
- su və tarla qoruyucu;
- mikroiklim yaradıcı;

30 Araz çayını daha çox çirkləndirən ölkə:

- Gürcüstan;
- Türkiyə
- Ermənistan;
- İran
- Azərbaycan

31 Azərbaycanda səhralaşmanın izləri hiss olunur:

- Mil düzündə;
- Gəncə-Qazax düzündə;
- cənub-şərq Şirvan düzündə;
- Qarabağ düzündə;
- Samur-Dəvəçi ovalığında ;

32 Azərbaycanda külək eroziyasına məruz qalır:

- Salyan düzü;
- Qanıx-Əyriçay vadisi;
- Arazboyu düzənliklər;
- Acınohur
- Abşeron və Cənub-Şərqi Şirvan ;

33 Azərbaycanda torpaq sürüşməsinin intensiv olduğu yer:

- Qoşqar dağı;
- Dərələyəz
- Qarabağ sıra dağları;
- Yan silsilə;
- Murovdağ

34 Azərbaycanda şoranlaşmış torpaqlar daha çox rast gəlinir:

- Kür-Araz ovalığında;
- Abşeron -Qobustanda;
- Samur-Dəvəçi ovalığında;
- Lənkəran ovalığında;]
- Qarabağ və Haramı düzlərində;

35 Su ehtiyatlarından daha çox istifadə olunur :

- doğru cavab yoxdur;
- sənaye və məişətdə;
- kənd təsərrüfatı və məişətdə;
- kənd təsərrüfatı və sənayedə;
- kimya və metallurqiya sənayesində;

36 Aşağıdakılar hansı monitorinqin praktiki istiqamətlərinə aid deyil?

- əhalinin miqrasiyasının nizamlanması.
- ətraf mühitin vəziyyətinə və ona təsir edən amillərə nəzarət etmək.
- ətraf mühitin faktiki vəziyyəti və çirklənmə səviyyəsini qiymətləndirmək.
- çirkləndiricilərin təsirindən ətraf mühitdə yarana biləcək vəziyyətin proqnozu.
- bu vəziyyətin qiymətləndirilməsi.

37 Sənaye müəssisəsinin ekoloji pasportu nədir?

- tullantıların, çirklənmənin izn həddləri haqqında sənəd.
- təsərrüfat və digər fəaliyyətlərə icazə verən ekoloji tələblər.
- ətraf mühitin çirklənməsinə görə ödənişlərin miqdarı haqqında sənəd.
- cərimə sanksiyaların şərtləri haqqında sənəd.
- müəssisə ilə ətraf mühit arasında qarşılıqlı əlaqə və təsirin xüsusiyyətlərinə əks etdirən kompleks sənəd.

38 Aşağıdakı cavablardan hansı ekoloji pasportda öz əksini tapmamışdır?

- çirkab sularının təmizlənmə mexanizmi, tullantıların keyfiyyət və kəmiyyət göstəriciləri.
- müəssisə haqqında ümumi məlumat və istifadə olunan texnologiya.
- ətraf mühitə səmərəli təsir etmək üçün təklif və tövsiyələr.
- istifadə olunan ehtiyatın kəmiyyət, keyfiyyət göstəriciləri.
- əsas məhsullar istehsalının texnoloji sxemi, havaya atılan tullantıların təmizlənmə sxemləri.

39 Müstəqillik prinsip ekoloji fəaliyyətin hansı sahəsinə aiddir?

- ekoloji maraqlara
- ekoloji monitorinqə
- ekoloji tənzimləməyə
- ekoloji auditə
- ekoloji ekspertizaya

40 Ümumi çirkləndiricilərin neçə faizi avtomobil nəqliyyatının payına düşür?

- 60-70%
- 10-20%
- 20-25%
- 40-50%
- 30-35%

41 Smoq hadisəsinin çox yarandığı məkan haradır?

- səhrələşmə prosesi
- yerin üst hissəsi
- şəhər atmosferi
- kənd təsərrüfatı regionları
- meşə zonası

42 2000ci ildə Berlində keçirilmiş Urban-XXI beynəlxalq konfransda proqnozlaşdırılmışdır:

- əhalinin təhsil problemi
- əhalinin çox hissəsinin aqlomerasiyalarda cəmlənəcəyi
- əhalinin çox hissəsinin şəhərlərdə yaşayacağı
- əhalinin sayının azalması
- əhalinin sağlamlıq problemi

43 Müəssisənin Ekoloji pasport hansı müddətə tərtib olunur?

- 1 il
- 5 il
- 2 il
- müddətsizdir
- 3 il

44 ətraf mühitin ekspertizası hansı hallarda keçirilməlidir?

- ekoloji fəlakət baş verdikdə.
- iqtisadiyyatda böhran baş verdikdə.
- ölkədə iqtisadi islahatlar aparıldıqda.
- milli valyuta dəyərini itirdikdə.
- təsərrüfat, layihə və planları reallaşmaqdan əvvəl.

45 Ekoloji ekspertizanın əsas prinsipləri hansılardır?

- enerjiyə qənaət, müstəqillik, imperativ, aşkarlıq.
- imperativ, təhlükəsizlik, aşkarlıq, müstəqillik, komplekslik
- müstəqillik, aşkarlıq, enerjiyə qənaət, riskin azaldılması.
- imperativ, təhlükəsizlik, aşkarlıq, enerjiyə qənaət.
- peşəkarlıq, müstəqillik, aşkarlıq, imperativ.

46 Təsərrüfat fəaliyyətinin ekoloji ekspertizası:

- iqtisadi siyasətin əsasıdır.
- dövlət ekoloji nəzarətinin əsas funksiyalarından biridir.
- ekoloji təhsilin bir formasıdır.
- ekoloji maarifləndirmə vasitəsidir.
- demoqrafik siyasətin tərkib hissəsidir.

47 Ekoloji pasport hansı müddətdə etibarlıdır?.

- 6 ay müddətinə
- 2 il müddətinə.
- 1 il müddətinə
- 3 il müddətinə
- 5 il müddətinə

48 Monitorinqin təsir amili dedikdə başa düşülür:

- fiziki təsir amilləri.
- müxtəlif çirkləndirici maddələr.
- kimyəvi çirkləndirici maddələr.
- təbii təsir amilləri.
- müxtəlif kimyəvi çirkləndirici, müxtəlif təbii və fiziki təsir amilləri

49 ətraf mühitin monitorinqi nədir?

- demoqrafik proseslərə nəzarət sistemidir.
- uzun müddətli müşahidə sistemi olub, ətraf mühitin hazırkı vəziyyətinin qiymətləndirilməsi və onun dəyişməsi istiqamətinin proqnozlaşdırılması.
- ətraf mühitin qısa müddətli-müşahidə sistemidir.
- ətraf mühitin hazırkı vəziyyətinin qiymətləndirilməsidir
- onun dəyişmə istiqamətinin proqnozlaşdırılmasıdır.

50 Baza monitoring sistemi nədir?

- litosferdə baş verən proseslərə nəzarət etmək.
- regional antropogen təsirlər nəzərə alınmaqla təbiətdə baş verən hallara nəzarət etmək
- bitki aləmində baş verən hallara nəzarət etmək.
- faunada baş verən hallara nəzarət etmək.
- hidrosferdə baş verən proseslərə nəzarət etmək.

51 Milli monitoring sistemi dedikdə başa düşülür:

- şəhərdaxilində aparılan monitoring.
- beynəlxalq miqyasda aparılan monitoring.
- bir neçə ölkədə aparılan monitoring.
- ölkə miqyasında aparılan monitoring.
- materikdə aparılan monitoring.

52 Regional monitoring sistemi nəzarəti həyata keçirir:

- dünyada gedən proseslərə.
- hər hansı bir ölkə daxilində gedən proseslərə.
- inzibati rayon daxilində gedən proseslərə.
- hər hansı bir şəhər daxilində gedən proseslərə.
- hər hansı bir region daxilində gedən proseslərə.

53 İmpakt monitoring sistemi nədir?

- Antropogen təsirlərə məruz qalan xüsusi təhlükəli zonaların monitoringi.
- regional antropogen təsirlərə məruz qalan zonaların monitoringi.
- regional və lokal antropogen təsirlərə məruz qalan xüsusi təhlükəli
- lokal antropogen təsirlərə məruz qalmayan zonaların monitoringi.
- Lokal antropogen təsirlərə məruz qalan təhlükəsiz zonaların monitoringi.

54 Fiziki monitoring dedikdə başa düşülür:

- ətraf mühitə təsir edən müxtəlif kimyəvi proseslərə nəzarət.
- ətraf mühitdə gedən bioloji proseslərə nəzarət.
- litosferdə gedən proseslərə nəzarət.
- ətraf mühitə təsir edən fiziki proseslərə nəzarət.
- insan orqanizmində gedən proseslərə nəzarət.

55 Baza monitoring sistemi zamanı nələr nəzərə alınır?

- fiziki təsir amilləri
- urbanizasiya səviyyəsi
- regional antropogen təsirlər
- çirklənmə dərəcəsi
- kimyəvi tullantılar

56 İmpakt monitoring sistemi hansı sahələri əhatə edir?

- xüsusi təhlükəli zonaları
- elmi araşdırmaları
- dəniz və okean sularını
- sənaye müəssisələrini
- kənd təsərrüfatı zonalarını

57 Monitoring sistemi siniflərinə ayrılır:

- aparıldığı yerə görə.
- təsir amilinə görə.
- çirkləndirici mənbələrə görə.
- təsir amilinə, çirkləndirici mənbələrə, miqyasına görə.
- miqyasına görə

58 əhalinin təbii artımı nədir?

- doğulanlarla ölənlərin say fərqi
- əhalinin mütləq artım
- əhalinin yerləşməsi
- urbanizasiya prosesi
- doğulan əhalinin sayı

59 İctimai fəaliyyət zonasına daxil deyil:

- maliyyə iş mərkəzləri
- ticarət
- kənd təsərrüfatı
- təhsil
- elmi-tədqiqat

60 Tullantı suları nəyə deyilir?

- gil,yağlı maddələr,kimyəvi reagentlər,qazılmış süxurlar ilə çirklənmiş sular.
- yer üzünə neftin təbii olaraq öz-özünə axması nəticəsində yığılan maye
- müxtəlif boru birləşmələrindən,siyirtmə və kipiçlərdən sızan su
- yeraltı təbii istilik mənbələri
- qaynar sular,buxar və ya buxar-su qarışığı

61 Ekoloji siyasətin prioritet istiqamətlərindən biridir:

- biri deyil
- əhalinin işlə təmin olunması
- yeni texnologiyaların mənimsənilməsi
- ETT nəaliyyətlərinə yiyələnmək]
- sağlam ekoloji mühitin yaranması

62 Çirkləndirici mənbələrinin monitoringi dedikdə başa düşülür:

- bir nöqtədə yerləşən mənbənin.
- yerini dəyişməyən mənbənin monitoringi
- yerini dəyişməyən, bir nöqtədə yerləşən mənbənin, hərəkətdə olan nəqliyyat vasitələrinin və müəyyən bir sahənin
- Hərəkətdə olan nəqliyyat vasitələrinin.
- müəyyən bir sahənin.

63 ətraf mühit,təbii şərait və sosial mühit,keyfiyyət kriteriyaları nəyi müəyyən edir?

- kəmiyyət göstəricilərini
- insan sağlamlığını
- mühitin təmizliyini
- sosial vəziyyəti
- keyfiyyət göstəricilərini

64 Alyaska smoqunun yaranma səbəbi nədir?

- atmosferdə müxtəlif qazların qarışığından
- sənaye müəssisələrinin qəzaya uğramasından
- ətraf mühitə antropogen təsirlərdən
- təmərküzləşmə prosesinin aktivliyindən
- havanın mənfi temperaturu ilə günəş radiasiyasının təsirindən

65 Fotokimyəvi smoqun yaranma səbəbi nədir?

- fotokimyəvi smoq əmələ gəlmir
- bərk maddələrlə kristalların qarşılıqlı təsiri
- kimyəvi reaksiya ilə havanın təkrar çirklənməsi
- zərərli maddələrin konsentrasiyasından
- nəqliyyat vasitələrinin təsirindən

66 Şəhər əhatəsində göstərilən zonaların yerləşdirilməsi hansı təşkilatlar tərəfindən müəyyən edilir?

- maliyyə orqanları
- respublika icra və yerli idarəetmə orqanları
- nazirliklər
- dövlət icra komitələri
- könüllü əhali qurumları

67 Aşağıdakılardan hansı kompleks ekoloji monitorinqin vəzifələrinə daxildir?

- yaranmış neqativ halların ləğv və ya təsirinin azaldılması üçün tədbirlər hazırlamaq.
- ekoloji sistemin və insanların məskunlaşma sahələrinin fəaliyyətinin qiymətləndirilməsi.
- göstərilən sahələrdə baş vermiş dəyişikliklərin səbəbinin müəyyən edilməsi və qiymətləndirilməsi.
- ekoloji və yaşayış sahələrinin müayinəsinin keçirilməsi.
- qarşılıqlı tərəflərin qanəedici qərarlar qəbul etməyə yönəlmiş məsləhətləşmələri.

68 Genetik modifikasiya olunmuş bitki növlərinin xüsusiyyətlərinə aid deyil:

- daha yüksək və aşağı temperatura davamlılıq
- yüksək və stabil məhsuldarlıq
- il ərzində bir neçə dəfə məhsul vermək
- ziyanvericilərə qarşı yüksək davamlılıq
- mineral kübrələrdən istifadə etməmək

69 Sel, Vulkan, Zəlzələ, quraqlıq, torpağın eroziyası və s. hansı monitorinq sisteminə aid edilir?

- bioloji monitorinq
- bioloji monitorinq
- kimyəvi monitorinq
- Fiziki monitorinq
- məsafə monitorinqi

70 Qlobal monitorinq sistemi nədir?

- cavabların hamısı doğrudur.
- dünyada baş verən proseslərə və yer kürəsinin biosferində bütün ekoloji komponentlərə nəzarətlə yanaşı ekstremal vəziyyətlərin yaranacağı barədə xəbərdarlıq etmək.
- yer kürəsinin atmosferində baş verən proseslərə nəzarət etmək.
- litosfer qatında baş verən proseslərə nəzarət etmək.
- materiklərin su hövzələrində baş verən proseslərə nəzarət etmək.

71 Monitorinqin obyektı dedikdə aşağıdakılardan hansı nəzərdə tutulur?

- atmosfer, kriosfera
- atmosfer, yer üstü sular, okeanlar, dənizlər, yeraltı sular, kriosfera.
- atmosfer, yeraltı sular.
- yerüstü sular, okeanlar.
- okeanlar və dənizlər.

72 Aşağıdakılardan hansı ekoloji ekspertizanın mexanizminə daxil deyil?

- modernləşdirmə məqsədi ilə fəaliyyət göstərən müəssisələrin ekoloji ekspertizası.
- kompleks elmi-tədqiqat işlərindən ibarət təsərrüfat layihələrinin ekoloji ekspertizası
- meşənin kəsilməsi üçün nəzərdə tutulan sahənin seçilməsi.
- dövlət ekoloji tələb və normativlərin yerinə yetirildiyi halda istismarına icazənin verilməsi
- modernləşdirmə məqsədi ilə fəaliyyət göstərən müəssisələrin ekoloji ekspertizası.

73 London smogu hansı prosesdən yaranır?

- ölkələrin qarşılıqlı inteqrasiyasından
- atmosferdə müxtəlif maddələrin qarışığından
- insan fəaliyyətindən
- toz hissəcikləri ilə kimyəvi inqredientlərin qarışığından
- elmi-texniki tərəqqinin naaliyyətlərindən

74 Şəhərlərin özünə məxsus xüsusiyyətinə aid deyil:

- suyun dövranı pozulur
- biokimyəvi əyalətdir
- atmosferin şəffaflığı aşağı olur
- su təminatı yüksəkdir
- hava normadan artıq qızır

75 ərzaq problemi hansı səbəbdən yaranır?

- səhrələşmə prosesinin aktivliyi]
- təminatın lazımi səviyyədə olmaması
- əhalinin sayının çox olması
- əhali sıxlığının azlığı
- dünya torpaqlarının yarasız olması

76 ərzaq probleminin yaranmasına səbəb nədir?

- İEOÖ-də kənd təsərrüfatının zəif inkişafı
- İEOÖ-də torpaq fondunun az olması
- kənd təsərrüfatında ekstensivlik
- elmin təsərrüfat sahələrində zəif tətbiqi
- su resurslarının çatışmamazlığı

77 İnsan orqanizminin təbii mühitə çətinliklə adaptasiya olunmasının əsas səbəbi nədir?

- təbii ekosistemlərin dəyişməsi
- təbii sərvətlərin zənginliyi
- təbii şəraitin stabilliyi
- insan orqanizminin mürəkkəbliyi
- təbii mühitə antropogen təsirlər

78 əhalinin sağlamlıq problemi hansı mahiyyətə malikdir?

- ətraf mühitin çirklənməsidir
- adi problemlər sırasındadır
- qlobal xarakterlidir
- dövlət siyasətidir
- elmi araşdırmadır

79 XXI əsrin I yarısında İ.İ.Meçnikovun hansı nəzəriyyəsi meydana gəldi ?

- əhali-səhiyyə nəzəriyyəsi
- əhali nəzəriyyəsi
- sosioloji tədqiqatlar
- immunitet nəzəriyyəsi
- sağlamlıq nəzəriyyəsi

80 Dünyada əhalinin sağlamlıq problemini yaradan səbəblərdən biridir:

- qidanın çatışmamazlığı
- iqtisadi inkişafın zəifliyi
- çətin müalicə olunan xəstəliklərin artması
- həkim personalının olmaması
- İEÖ ilə İEOÖ səviyyəsindəki uyğunsuzluq

81 əhalinin ərzaq probleminin həlli hansı tədbirlərin həyata keçirilməsini tələb edir?

- ərzağın çoxsahəli olması
- təmərküzləşmə prosesinin aktivliyi
- kooperativləşmə prosesinin mövcudluğu
- sənaye məhsulu istehsalının inkişafı
- aqrar sektorun davamlı inkişafı

82 Dünyanın neçə ölkəsində orqanik(ekoloji təmiz) kənd təsərrüfatı inkişaf etmişdir?

- bütün ölkələr
- 50 ölkəsi
- 100 ölkəsindən çoxu
- 150 ölkəsinə qədər
- 200 ölkəsi

83 Dünyada olduqca yoxsul yaşayan əhalinin təqribi sayı nə qədərdir?

- 2 milyard nəfər
- 100 milyon nəfər
- 1 milyarddan çox
- 500 milyon nəfər

- 200 milyon nəfər

84 əhalinin doğum və ölüm göstəricilərinin fərqi nəyi müəyyən edir?

- nisbi artımını
 əhalinin miqراسiyasını
 əhalinin sıxlığını
 əhalinin dinamikasını
 mütləq artımını

85 Dünyada şəhərlərin inkişafında hansı proses daha sürətlə inkişaf edir?

- nəhəng şəhərlər
 meqalopolislər
 aqlomerasiyalar
 kiçik şəhərlər
 iri şəhərlər

86 Urbanizasiya səviyyəsinə görə dünya ölkələri neçə qrupa bölünür?

- 5 qrupa
 2 qrupa
 4 qrupa
 6 qrupa
 3 qrupa

87 Urbanizasiya səviyyəsi aşağı olan regionlardan şəhər əhalisi 20%-dən az olanları harada yerləşir?

- Cənub-Şərqi Asiyada
 Asiyada
 Afrikada
 Latın Amerikasında
 Avropada

88 əhali ilə istehsal arasındakı uyğunluq:

- əhali şəbəkəsinin sıxlığıdır
 əhali istehsalın xammalıdır
 məhsuldar qüvvələrin aparıcı sahəsidir
 istehsalın əsas fondudur
 dinamik inkişafıdır

89 əhalinin sayının dəyişməsinə təsir edən amillərdən hesab olunur:

- əhalinin istehlakçı olması
 qadın,kişi nisbəti
 şəhər,kənd əhalisinin nisbəti
 əmək ehtiyatlarının dəyişməsi
 müharibələr,aclıq epidemiyaları və s.

90 ətraf mühitin ekoloji vəziyyəti ilə əhali arasında asılılıq necə baş verir?

- şəhərlərdə əhali artır
 əhalinin sayı dəyişir
 etnik tərkib dəyişir

- əhalinin milli tərkibi pozulur
- əhalinin elmi səviyyəsi azalır

91 Bizim eranın əvvəlində dünya əhalisinin sayı nə qədər olmuşdur ?

- 175 mln.nəfər
- 100 mln. nəfər
- 85mln.nəfər
- 200 mln. nəfər
- 150 mln.nəfər

92 əhalinin sayının artıb azalması hansı siyasətdə tənzimlənir?

- ölkənin əhaliyə münasibəti ilə
- dövlətin iqtisadi siyasəti ilə
- dövlətin demoqrafik siyasəti ilə
- əhalinin elmi səviyyəsi ilə
- demoqrafik partlayışda

93 əhali artımının yaratdığı problemlərə aid deyil:

- ekoloji
- ərzaq
- xammal
- təhsil
- enerji

94 əhalinin şəhərlərdə məskunlaşması nə adlanır?

- aqlomerasiya
- miqrasiya
- meqalopolis
- yalançı urbanizasiya
- urbanizasiya

95 Urbanizasiya prosesi əhali məskunlaşmasına necə təsir edir?

- iqlimə müsbət təsir edir
- işçi qüvvəsini azaldır
- kənd təsərrüfatı məhsulları istehsalını artırır
- həyat tərzini formalaşdırır
- yayılmasına mənfi təsir edir

96 Urbanizasiya prosesi ilə demoqrafik artım arasında mütənasiblik necədir?

- əhalinin mütləq artımı zəifdir
- urbanizasiya sürətlə inkişaf edir
- urbanizasiya nisbətən zəifdir
- demoqrafik artım yüksəkdir
- əhalinin təbii artımı

97 Urbanizasiya prosesinin intensivlik göstəricilərinə aid deyil:

- elmi,maarif
- iqtisadi inkişaf

- siyasi
- sosial,əhaliyə xidmət
- mədəni

98 Urbanizasiyanın tempi hansı qrup ölkələrdə daha sürətlə gedir?

- ABŞ,Kanada və Yaponiyada
- inkişaf etmiş ölkələrdə
- yeni sənayeləşmiş ölkələrdə
- Avropa ölkələrində
- inkişadfa olan ölkələrdə

99 Dünya üzrə şəhər əhalisinin ümumi artımının neçə faizi İEOÖ-in payına düşür?

- 30%
- 50%
- 60%
- 80%
- 20%

100 Müasir şəhərlər əhali məskəni olmaqla,daha hansı xüsusiyyətə malikdir ?

- ətraf mühitə təsir edən sistemdir
- sənaye məhsulu istehsalını tənzimləyir
- kommunal sistem yaradır
- əhalinin təbii artımı sürətlənir
- əhali başqa ölkələrə gedir

101 İri şəhərlərdə ekoloji vəziyyətin gərginliyi nə ilə əlaqədardır?

- elmi səviyyənin aşağı olması
- əhalinin təbii artımı
- əhalinin sıxlığı
- əhalinin miqrasiyası
- aqlomerasiyası

102 Şəhər əhalisinin geokimyəvi strukturu əhaliyə hansı təsiri göstərir?

- kommunal təminatına
- təbii artımına
- yaş göstəricisinə
- yaşayış səviyyəsinə
- sağlamlığına

103 Bir və ya bir neçə mərkəzi şəhərin ətrafında kiçik qəsəbələrin yerləşməsi nə adlanır?

- aqlomerasiya və ya konurbasiya
- meqalopolis
- urbanizasiya
- miqrasiya mərkəzləri
- geokimyəvi əyalətlər

104 Şəhərlərdə sənaye tullantıları ilə çirklənmənin əsas səbəblərindən biridir:

- sənayenin xammalla təchizatı

- yaşıllıq zonalarının çox olması
- çox sənaye məhsuluistehsal edilməsi
- əhalinin tələbatının çox olması
- hakim küləklərin istiqaməti və gücünün nəzərə alınmaması

105 Şəhər tikintilərinin aparılması zamanı məhdudlaşdırılan sahələrə aid deyil:

- mürəkkəb təbii iqlim şəraiti sahələri
- əhalinin yaşayış yerləri
- mədəni abidələr,şəhəratrafi qoruq zonaları
- xüsusi təbii qoruq sahələri
- ekoloji təhlükəli zonalar

106 İstehsalat zonaları zonasına aid deyil:

- təhsil
- kommunal
- nəqliyyat
- sanitariya qoruyucu
- mühəndis

107 Azərbaycan Respublikasında yürüdülmən ekoloji siyasətin əsas məqsədinə daxil deyil:

- təbii sərvətlərdən səmərəli istifadə
- gələcək nəsillərin ehtiyacının təmin edilməsi
- iqtisadi potensialın qorunması
- aqrar sənaye kompleksi payının azaldılması
- əmək potensialının qorunması

108 İri şəhərlərdə əhalinin əsas tələbatı hansı məhsullardır?

- təmiz havaya
- sənaye məhsullarına
- nəqliyyat vasitələrinə
- ərzaq və suya
- kommunikasiya xidmətinə

109 Şəhərsalma fəaliyyəti nəyin əsasında təşkil olunur?

- mövcud qanunvericilik əsasında
- əhalinin sayına uyğun
- istehsalın həcminə görə
- şəhərin yerləşdiyi ərazi əsasında
- təbii şəraitə uyğun

110 Tikinti zonaları növlərinə aid deyil:

- xüsusi təyinat zonaları
- yaşayış zonası
- ictimai fəaliyyət zonası
- istehsalat zonası
- əhalinin yerləşmə zonası

111 Məişət tullantıları obyektləri hansı zonaya aid edilir?

- istehsalat zonalarına
- istirahət zonasına
- ictimai fəaliyyət zonasına
- yaşayış zonalarına
- xüsusi təyinat zonasına

112 Smoqların hansı mənfi təsiri vardır?

- ultrabənövşəyi şüaların yer səthinə düşməsinə mane olur
- zəhərli maddələrin atmosfərə düşməsinə mane olur
- iqlim dəyişmələri yaradır
- təbii şərait və sərvətlərin yerləşməsinə təsir edir
- kooperativləşmə prosesini ləngidir

113 Zəhərli maddələrin atmosfərə atılmasının səbəblərindən biridir:

- mineral kübrələrdən istifadə
- sənaye məhsullarının təkrar emalı
- ekoloji cəhətdən təhlükəli texnologiyadan istifadə
- kənd təsərrüfatının intensivləşməsi
- əkin sahələrinin azaldılması

114 Şəhər mühitini çirkləndirən mənbələrdən biridir:

- səs-küy
- yaşıllıqlar
- yaşayış massivləri
- teleqraf xətləri
- metropolitenlər

115 İri şəhərlərdə çirklənmə dərəcəsini artıran səbəblərdən hesab edilir:

- şosse yolları
- istirahət zonaları
- nəqliyyat vasitələri
- mədəni abidələr
- transmilli otellər

116 Şəhərlərdə ümumi çirkləndiricilərin neçə faizi avtomobil nəqliyyatının hesabınadır?

- 40-50%
- 20-20%
- 90%
- 35-40%
- 60-80%

117 Şəhərlərdə ekoloji təhlükəsizliyin təminatı və ətraf aləmin mühafizəsinin təşkili üçün respublikanın regional siyasətinə daxildir:

- ekspertiza işinin təşkili
- qazma işlərinin aparılması
- yeni hövzələrin mənimsənilməsi
- təbii ehtiyatlardan səmərəli istifadə
- cərimələrin ödənilməsi

118 Fotokimyəvi prosesin getməsi üçün əsas kimyəvi komponent hansıdır?

- dəm qazı
- karbon 4-oksidi
- sulfat turşusu
- nitrat turşusu
- azot 2-oksidi

119 Sənaye, kənd təsərrüfatı, dağ-mədən və s.-də göstərilən fəaliyyət dedikdə nə nəzərdə tutulur?

- istehsalat fəaliyyəti
- istehlak fəaliyyəti
- ətraf mühitin sənaye tullantıları ilə çirklənməsi
- texniki, texnoloji fəaliyyət
- insanların yaşma tərzini

120 1840-cı ildə U.Libix tərəfindən hansı qanun irəli sürülmüşdür?

- minimum qanunu
- maksimum qanunu
- proporsionallıq qanunu
- səviyyənin bərabərləşdirilməsi qanunu
- planlı inkişaf qanunu

121 Tolerant qanunu nə vaxt və kim tərəfindən irəli sürülmüşdür?

- 1980-cı ildə A.Monçadski
- 1840-cı ildə U.Libix
- 1910-cu ildə V.Şelferd
- 1967-ci ildə K.Mrakov
- 1958-ci ildə V.Pimental

122 Su hövzələrinin abiotik faktoru nəyə təsir edir?

- canlıların sahə əlaqələrini formalaşdırır
- bakteriyaların, planktonların fotosintez prosesinə
- bakteriyaların yaranmasına kömək edir
- çürümə prosesini sürətləndirir
- atmosferin istilik rejimini tənzimləyir

123 Ekologiyanın əsas tədqiqat obyektini nədir?

- texniki ekologiya
- coğrafi ekologiya
- tarixi ekologiya
- insan ekologiyası
- ekologiyanın elmiyi

124 Ekologiyanın bir elm kimi formalaşması, təşəkkül tapması hansı mərhələyə aid edilir?

- 1 və 2 mərhələyə
- 2-ci mərhələyə
- 1-ci mərhələyə
- 3-cü mərhələyə
- 2 və 3 mərhələyə

125 1798-ci ildə T.Maltus hansı konsepsiyanı yaratmışdır?

- biocoğrafiyanın meydana gəlməsini
- ətraf mühitə təsir amillərini
- ekosistemin quruluşunu
- canlı aləmin təbii qanunlarını
- populyasiyanın eksponent tənliliyini

126 Ekologiyanın inkişaf tarixi neçə mərhələyə bölünür?

- tarixi birdir
- 5 mərhələyə
- 3 mərhələyə
- 2 mərhələyə
- 6 mərhələyə

127 Ekologiyanın bütöv bir sistem kimi təşəkkül tapması hansı dövrə təsadüf edir?

- XXI əsrin əvvəlləri
- XVII əsrin sonu XVIII əsrin əvvəli
- XVI əsrin sonu
- XIX əsrin sonu XX əsrin əvvəli
- XX əsrin sonu

128 Canlıların təbiətə vurduqları ziyan haqqında ilk dəfə kimlər məlumat vermişdir?

- T.Faberin və Q.Qlogerin
- Aleksandr Humbolt
- Pallasın və Lipeyxin
- S.Kraşennikov
- J.Lamark və T.Maltus

129 Tolerantlığın ekologiyasının tədqiqatlarının aparılması neçənci ildən başlanmışdır?

- 2000-ci ildən
- 1868-ci ildən
- 1890-cı ildən
- 1925-ci ildən
- 1910-cu ildən

130 İnsanların istehsalat və məişət fəaliyyəti nəticəsində ətraf mühitə edilən təsir necə adlanır?

- sənaye və məişət tullantıları
- ətraf mühitin biotik faktoru
- ətraf mühitin abiotik faktoru
- biosferin dəyişilməsi
- ətraf mühitin antropogen faktoru

131 Canlı orqanizmlərlə təbii mühit arasında mövcud əlaqələrin birliyi nəyi təşkil edir?

- ekologiyanın vahidliyini
- ekologiyanın amillərini
- ekologiyanın məqsədini
- ekologiyanın predmetini
- ekologiyanın vəzifəsini

132 Ekologiyanın predmetinin daxilində hansı proses əsas yer tutur?

- ətraf mühitin çirklənməsi
- materiyanın varlığı
- enerji və üzvi maddələrin transformasiyası
- təkamüllün növləri
- ekoloji hadisələrin varlığı

133 Bu mərhələdə hansı ölkənin alimləri daha çox fəaliyyət göstərmişdir ?

- İsveçin
- Rusiyanın
- Almaniyanın
- İngiltərənin
- Fransanın

134 Ekologiyanın əsas vəzifəsinə nə daxildir?

- enerji və materiyanın qarşılıqlı təsirinin açılması
- ekosistemlərin quruluşu
- ərazilərin mənimsənilməsi
- mühitin çirklənməsinin qarşısını almaq
- ekolojiya sahəsində araşdırmalar aparmaq

135 Müasir dövrdə ekolojiya qarşısında duran vəzifələrdən biridir?

- ekoloji sistemlərin dayanıqlığı nəzəriyyəsini işləmək
- ekoloji amillərin tətbiqi
- ekoloji qanunlara tabeçilik
- ekoloji anlamın araşdırılması
- ekoloji sistemlərin mövcudluğu qanununu işləmək

136 Ekolojiya elmi hansı sahələrə bölünür ?

- elmi və təcrübi
- riyazi - metodoloji
- nəzəri və tətbiqi
- informatika, kibernetika
- kimyəvi və fiziki

137 Ekolojiya sözü hansı mənşəlidir?

- rus
- türk
- alman
- yunan
- ingilis

138 1869-cu ildə Ekolojiya nı elmlər sırasına daxil edən kim olmuşdur?

- Ernest Hekkel
- A.S.Danilevski
- Ç.Darvin
- V.İ.Vernadski
- A.A.Qriqoryev

139 İnsanlar özləri üçün gərəkli olan məhsulları nəyin hesabına əldə edirlər?

- təbiətin
- cəmiyyətin
- atmosferin
- istehlakın
- istehsalın

140 Ekologiya termini mənşəyinə görə hansı mənəli sözlərdən əmələ gəlmişdir?

- mənə daşımır
- ekol – yaşayış, loqos – təlim
- oykos – ev, loqos - elm
- loqos – elm, oykos – təbiət
- loqos – təlim, oykos - mühit

141 Rusiya ekoloqu A.S.Danilevski ekologiyaya hansı anlamı verir?

- ekoloji sistemdə struktur və funksiya
- ekoloji qanunauyğunluğu
- ekoloji faktormar
- ekoloji tənzimləmə
- ekoloji dəyərlər

142 Antropogen təsirlər ətraf mühitə hansı təsirlərdən qüvvətlənmişdir?

- elmin inkişafından
- ETT nəaliyyətlərinin tətbiqindən
- əhalinin artmasından
- istehlakın çoxalmasından
- ərazilərin daha çox mənimsənilməsindən

143 Müasir ekologiyanın quruluşuna daxil deyil:

- tətbiqi ekologiya
- bioekologiya
- riyazi ekologiya
- insan ekologiyası
- sosial ekologiya

144 Ekologiyanın əsas tədqiqat obyektı nədir?

- atmosfer
- flora və fauna
- ekoloji sistem
- ekoloji marketinq
- ekoloji lizinq

145 Canlı orqanizmlərlə təbii mühit arasında mövcud əlaqələrin birliyi nəyi təşkil edir?

- ekologiyanın vahidliyini
- ekologiyanın amillərini
- ekologiyanın məqsədini
- ekologiyanın predmetini
- ekologiyanın vəzifəsini

146 Ekologiyanın predmetinin daxilində hansı proses əsas yer tutur?

- ətraf mühitin çirklənməsi
- materiyanın varlığı
- enerji və üzvi maddələrin transformasiyası
- təkamüllün növləri
- ekoloji hadisələrin varlığı

147 Ekologiyanın əsas vəzifəsinə nə daxildir?

- enerji və materiyanın qarşılıqlı təsirinin açılması
- ekosistemlərin quruluşu
- ərazilərin mənimsənilməsi
- mühitin çirklənməsinin qarşısını almaq
- ekolojiya sahəsində araşdırmalar aparmaq

148 Yer kürəsinin quru sahəsinin 97% hansı təsirlərə məruz qalmışdır?

- fiziki
- texnogen
- təbii
- kimyəvi
- antropogen

149 Müasir dövrdə ekolojiya qarşısında duran vəzifələrdən biridir?

- ekoloji sistemlərin dayanıqlığı nəzəriyyəsini işləmək
- ekoloji amillərin tətbiqi
- ekoloji qanunlara tabeçilik
- ekoloji anlamın araşdırılması
- ekoloji sistemlərin mövcudluğu qanununu işləmək

150 Biosfer nədir?

- torpaq və atmosferdə canlı aləmin mövcud olduğu sahədir
- heyvanat aləminin mövcud olduğu sahədir
- bitki örtüyünün mövcud olduğu sahədir
- canlı orqanizmlərin özünün və izinin olduğu sahədir
- hidrosferdə canlı orqanizmlərin yaşadığı sahədir

151 Ekoloji təsirlərin təsnifatında hansı qruplar ayrılır?

- fundamental və sadə
- populyativ və analoji
- dağıdıcı və toplayıcı
- sistematik və biotik
- abiotik və biotik

152 XIX əsrin əvvəllərində meydana gəlmiş hansı sahə ekoloji təfəkkürün sonrakı inkişafı sayılır?

- biocoğrafiya
- geomorfologiya
- geologiya
- kartoqrafiya
- zoologiya

153 Ekologiyanın inkişafının 2-ci mərhələsi hansı dövrü əhatə edir?

- XX əsrin əvvəlləri
- XVII əsrin sonu XIX əsrin əvvəlləri
- XIX əsrin 60-cı illərinə qədər
- XIX əsrin 60-cı, XX əsrin 50-ci illərinə qədər
- XX əsrin 50-ci illərindən XX əsrin sonuna qədər

154 İlk dəfə ekologiya elmini biologiyadan müstəqil bir sahə kimi ayıran və ona ekologiya adını verən kim olmuşdur?

- Q.Visotski
- A.Veketov
- K.Rulye
- Ernest Hekkel
- Q.Morozov

155 Ekoloji faktorlar neçə kateqoriyaya bölünür?

- üç
- iki
- beş
- altı
- dörd

156 Ekoloji faktorlara daxil deyil:

- canlı təbiət faktoru
- sistemli əlaqə
- abiotik
- biotik
- antropogen

157 Birinci dövrü faktorlara daxildir:

- yerin fırlanması, gündəlik işıq dəyişməsi
- su hövzələrinin təsiri
- atmosferin vəziyyəti
- sirkulyasiya prosesi
- texnogen faktorlar

158 İkinci dövrü faktorlara daxildir:

- cansız təbiət faktoru
- temperatur, nəmlik, atmosfer çöküntüləri
- orqanizmlərin qarşılıqlı əlaqəsi
- cəmiyyətlə təbiətin münasibəti
- çirklənmə əmsalı

159 Yer üzərində abiotik faktorlardan olan günəş şüasının əhəmiyyətinə aiddir:

- əhəmiyyəti yoxdur
- təbiətin proseslərinə mane olur
- fotosintez prosesini yaradır
- elmin inkişafını təmin edir

- istilik enerjisi mənbəyi deyil

160 Ekoloji baxımdan ətraf mühitdə mövcud olan su məhdudlaşdırıcı fiziki faktorlardan biridir?

- noosferin strukturu
 atmosfərin sirkulyasiyası
 atmosfer havasının nəmliyi
 küləyin istiqaməti
 atmosferin quruluşu

161 Biosferin noosferə çevrilməsi təlimini hansı alim irəli sürmüşdü?

- fransız alimləri
 D.P.Marş
 V.I.Vernadski
 A.P.Vinoqradov
 alman alimləri

162 Ekologiya tarixinin 3-cü mərhələsi hansı dövrü əhatə edir?

- XX əsrin 50-ci illərindən bugünə qədər
 XX əsrin 50-ci illərinə qədər
 XIX əsrin əvvəlləri
 XIX əsrin 2-ci yarısı
 XVIII – XIX əsrlər

163 Müasir mərhələdə ekologiyanın inkişafı, canlı aləmin hansı qanunlarını öyrənməyi tələb edir?

- bioekoloji müxtəlifliyi
 ETT-nin nəaliyyətlərinin tətbiqini
 qlobal problemlərin həlli istiqamətlərini
 tədqiqatların birgə aparılmasını
 canlı aləmin sistemli əlaqəsi və fəaliyyətini

164 1840-cı ildə L.Libix ekologiyanın hansı qanununu yaratmışdır ki, hələ də o, öz əhəmiyyətini itirməmişdir?

- Neytrallaşma qanunu
 fiziki təsirlər qanunu
 növlərin əmələ gəlməsi qanunu
 Maksimum qanunu
 Minimum qanunu

165 Ekoloji faktor nəyə deyilir?

- ətraf mühitin çirklənməsi
 canlı orqanizmlərin qarşılıqlı əlaqəsi
 canlı orqanizmlərə təsir edən hər hansı bir mühit
 istehsala təsir göstərən amillər
 biosferin vəziyyəti

166 Canlı orqanizmlərin neçə faizi sudan ibarətdir?

- 50-55%
 10-15%
 20-30%

- 50-80%
 30-40%

167 Orqanizmlərin birinin digərinin həyat fəaliyyətinə təsiri hansı faktordur?

- faktor deyil
 mühitin abiotik faktoru
 antropogen faktoru
 ətraf mühitin biotik faktoru
 xarici mühitə alışma faktoru

168 Minimum qanununun əsas mahiyyəti nədir?

- kənd təsərrüfatının ekstensiv inkişafı
 bitki və heyvan növlərinin artırılması yolları
 bitkilərin inkişafı elementlərin cüzi miqdarı ilə limitləşdirilir
 bitkilərin inkişafı üçün mineralların tətbiqi
 heyvandarlığın intensiv inkişafı

169 Ekoloji minimum ilə ekoloji maksimum arasındakı diapazon dəyənətlik həddi hansı qanuna aiddir?

- antropogen təsir qanunu
 minimum qanunu
 abiotik və biotik faktorlar
 tolerant qanunu
 bitkilərin varlığı qanunu

170 Təbii suların əsas çirkləndirmə mənbələri hansı istehsal sahələridir?

- Maşınqayırma sənayesi müəssisələri
 Qara və əlvan metallurjiya, kimya, neft, qaz, daş kömür, sellüloz, kağız sənayesi müəssisələri, kənd təsərrüfatı məhsulları emalı və məişət müəssisələri
 Energetika sənayesi
 Toxuculuq və trikotaj sənayesi
 Yeyinti sənayesi müəssisələri

171 Su hövzələrinin çirklənməsindən dəyən zərərə təsir edir:

- Suyun kimyəvi tərkibi.
 Su sərfi.
 Çirkab suların həcmi.
 Yağıntılardan miqdarı.
 Yağıntılardan tərkibi.

172 Birbaşa üsulla nə hesablanır?

- sosial ödənişlər
 çirklənmədən dəyən zərər
 iqtisadi qiymətləndirmə
 sosial problemlər
 vergi ödənişlər

173 Heyvandarlığa dəyən zərər asılıdır:

- Mexanizasiyadan.
 Heyvanlarda məhsulun aşağı düşməsindən.

- Otlaq sahələrindən.
- Bitkilərin məhsuldarlığından.
- Əkin sahələrindən.

174 Atmosferin çirklənməsindən dəyən zərər asılıdır?

- Havada olan tozun həmindən.
- Havanın kimyəvi tərkibindən.
- Havanın təzyiqindən.
- Havaya atılan zərərli maddələrin həcmindən.
- Havanın tərkibində olan su buxarlarının həcmindən.

175 Her hektardan gələn gəlirlə torpağın dövrüyyədən çıxması arasında asılılıq nədən ibarətdir?

- Heyvanların məhsuldarlığından
- Torpağın münbitliyindən.
- Bitkilərin növündən.
- dəyən zərərdən
- Bitkilərin məhsuldarlığından.

176 Bakı buxtasında torpağın neftlə doyma dəriniyi nə qədərdir?

- 30 metr
- 15 metr
- 25 metr
- 5-7 metr
- 20 metr

177 Cənubi Xəzərdə Ölü zona adlanan sahil sularında çirklənmə dərəcəsi nə qədərdir?

- 5-8 mq/e
- 20-30 mq/e
- 10-15 mq/e
- 1,26 – 3,83 mq /e
- 8 – 10 mq /e

178 Meşə təsərrüfatına dəyən zərər asılıdır:

- Meşələrdə ağacların diametrindən.
- Meşələrin tərkibindən;
- Meşələrin rütubət göstəricilərindən;
- Ağacların boyundan;
- Meşələrin çirklənmə sahəsindən;

179 Çirklənmə ilə bitkiçilik arasında asılılıq nədən ibarətdir?

- Torpağın münbitliyindən.
- Məhsulun maya dəyərindən.
- Əkin sahələrindən.
- bitkiçiliyə dəyən zərərdən
- Məhsulun daşınma xərcindən.

180 Hansı variantda heyvandarlıq məhsulu aşağı düşür?

- Mexanizasiyadan

- zərər dəyəndə
- Otlaq sahələrindən.
- Bitkilərin məhsuldarlığından.
- Əkin sahələrindən.

181 Su hövzələrində zəhərli maddələrin nisbi təhlükəlilik əmsalı nədən asılıdır?

- Suyun kimyəvi tərkibindən
- çirklənmədən dəyən zərərdən
- Su sərfindən;
- Su modulundan;
- Yağıntılardan

182 Çirkab suların flotasiya üsulu ilə təmizlənməsi necə həyata keçirilir?

- Sudakı çirkləndirici maddələrin pıxtalaşdırılması
- Çirkab suların süzgeçlərdən keçirilməsi ilə
- Sudakı çirkləndirici maddələrin suyun səthinə qaldırılması ilə
- Sudakı çirkləndirici maddələrin kimyəvi reaksiyalara uğradılması ilə
- Çirkab sulardakı çirkləndirici maddələrin suyun dibinə çökdürülməsi ilə

183 Çirkab suların biokimyəvi üsullarla təmizlənməsinin təbii üsullarla təmizlənməyə nisbət üstünlükləri nədən ibarətdir?

- Biokimyəvi təmizlənmənin göllərdə həyata keçirilməsinin mümkünlüyü.
- Su ehtiyatlarından səmərəli istifadə olunması
- Torpağın məhsuldarlığının artmasında
- Çirkab suların tərkibində xəstəlik törədən mikrobların qalmasında
- Çirkab suların zərərsizləşdirilməsinin həyata keçirilməsi

184 BMT – nin 1991- ci ildə Braziliyanın Rio-de-Janeyro şəhərində Dünya ölkələri hökumət başçılarının iştirakı ilə keçirdiyi ətraf mühit və inkişaf adlı konfransında qarşıya qoyulan əsas məsələ nədən ibarət olmuşdur?

- Çirkab sulardan istifadənin qadağan olunması
- Atmosferin çirklənməsinin qarşısının alınması
- Müasir su təmizləyici qurğuların yaradılması
- Hər bir dövlətin öz ölkə əhalisini təmizlənmiş içməli su ilə təmin etmə öhdəçiliyinin qəbul edilməsi
- Litosferin çirklənməsinin qarşısının alınması

185 Çirkab suların biokimyəvi üsullarla təmizlənməsindən sonrakı zərərsizləşdirilməsi üçün hansı qazdan istifadə olunur?

- Metan qazından
- Azot qazından
- Oksigen qazından
- Xlor qazından
- Karbon qazından

186 İstilik elektrik stansiyalarında soyutma prosesində istifadə olunan suyun yenidən hövzəyə qaytarılması suyun hansı çirklənməsi adlanır?

- təbii
- fiziki
- Kimyəvi
- termiki

- mexaniki

187 Müasir istilik elektrik stansiyalarında stansiyada soyutma prosesində işlədilmiş suyun temperaturunu azaltmaq üçün nə etmək lazımdır?

- Suyun soyudularaq məişətdə istifadə olunması
 İsti suyun məişətdə istifadə edilməsi
 İsti suyun kanal və sututarlarda soyudulması
 Soyuducu qurğularda suyun soyudulması
 Suyun qonşu müəssisələrlə istifadəyə verilməsi

188 Suyun orqanoleptik keyfiyyət göstəriciləri hansılardır?

- suyun göy rəngdə olması, dadının şit olması
 Rəngi, bulanıqlığı, dadı, iyi
 iyi, dadı, rəngi, şəffaflığı
 duzluluğu, yaşıl rəngə çalması, iy verməsi
 turşuluğu, duzsuzluğu, rənginin bulanıq olması

189 Sənaye müəssisələrində istifadə olunan su hansı keyfiyyətlərə malik olmalıdır?

- turşuluq dərəcəsi $pH 5 \leq 20$ olmalıdır.
 Yüksək minerallılığa malik olmalıdır
 Çirklənmiş su olmamalıdır
 İstehsal olunan məhsulun keyfiyyətinə mənfi təsir etməməlidir.
 duzlu su olmamalıdır.

190 Çirkab sularında bakterial çirklənmə hansı üsullarla aradan qaldırılır?

- Suların bakterial çirklənmədən təmizlənməsi süzmə üsulu ilə aradan qaldırılır.
 Suların bakterial çirklənmədən təmizlənməsi fiziki təmizlənmə üsulu ilə aparılır
 Çirkab sulara bakterial çirklənmədən təmizlənməsi mexaniki təmizlənmə üsulu ilə aparılır
 Çirkab suların bakterial çirklənməsi zərərsizləşdirmə - dezinfeksiya üsulu ilə aparılır
 Çirkab suların bakterial çirklənmədən təmizlənməsi aerasiya üsulu ilə aradan qaldırılır

191 Cənubi Xəzərdə Ölü zona sahil suları hansı şəhərlərin sahillərində yerləşir?

- İran ərazisindəki Ənzəli, Sari, Qorqan sahil suları
 Lənkəran, Salyan, Neftçala sahilləri
 Bakı, Türkmənbaşı və Çərəkən sahil suları
 Astara, Lənkəran sahil suları
 Ələt, Pirallahı sahil suları

192 Çirkab sulardakı ən kiçik hissəciklərin təmizlənmə üsulu hansı üsullardır?

- kimyəvi üsul.
 Diatomit süzgeçlər üsulu
 Sızan qum layları üsulu
 çökdürülmə üsulu
 kiçik diametli süzgeçlərdən süzmə üsulu

193 Çirkab suların minerallaşdırılması nədir?

- Çirkab sulardakı mexaniki qarışıqların tam təmizlənməsi
 Təmizlənmiş suların duzların çıxarılması

- Çirkab sulardakı qarışıq maddələrin təmizlənməsi
- Çirkab sulardan duzların qismən çıxarılması
- Çirkab sulardan duzların həll olunmasını həyata keçirilən

194 Tərkibində yüksək miqdarda turşu və qələvi olan çirkab suların təmizlənməsi necə aparılır?

- Suların çökdürülməsi üsulu ilə
- Qələvilərin əlavə edilməsi ilə
- Neytrallaşdırıcı reagentlərlə
- Kimyəvi koagulyasiya üsulu ilə
- Mexaniki süzgeclərdən keçirmə üsulu ilə

195 Mexaniki qarışıqlarla çirkələnmiş sular necə təmizlənilir?

- Yandırılmaqla
- Suların cənlərdə durultması, çökdürülməsi və süzgecdən süzülməsi üsulları ilə mexaniki qarışıqlardan təmizlənilir.
- Kimyəvi təmizləmə üsulları ilə
- Bioloji
- Elektro - kimyəvi üsullarla

196 Sututularla atılan çirkab sularda mineral qalıq nə qədər olmalıdır?

- 2500 mq/e
- 2000 mq/e
- 3000 mq/e
- 1000 mq/ e
- 1500 mq/e

197 Çirkab suların sorbsiya üsulu ilə təmizlənməsi necə aparılır?

- Çirkabların sorbentdə həll olunaraq təmizlənməsi ilə
- Sorbentin su ilə kimyəvi reaksiyaya girməsi ilə
- Çirkabların sorbentin səthinə hopdurulması
- çirkabların sorbent təsiri ilə parçalanması ilə
- Çirkabların sorbentlə udulması ilə

198 Dünyada şirin su ehtiyatlarının ən çox hissəsi hansı qitədə yerləşir?

- Avstraliyada
- Afrikada
- Asiyada
- Avropada
- Antraktidada

199 Çirkəlmədən dəyən zərər bu üsulla hesablanır:

- Təcrübə
- Birbaşa
- Dolayı
- Genetik
- Laboratoriya

200 Çirkəlmədən dəyən zərər hesablanır:

- Təcrübi

- Dolayı
- Empirik
- Tropik
- İqlim

201 Təsərrüfata dəyən zərər neçə hesablanır:

- Təsərrüfat sahələrinə dəyən zərərlərin cəmi kimi.
- Snayeyə dəyən zərər kimi;
- Kənd təsərrüfatına dəyən zərər kimi;
- Nəqliyyata dəyən zərər kimi;
- Sənaye və kənd təsərrüfatına dəyən zərərlərin cəmi kimi;

202 Çirklənmədən bitkiçiliyə dəyən zərəyə təsir edir:

- Məhsulun həcmi.
- Məhsulun maya dəyəri;
- Torpağın münbitliyi;
- Çirkləndirici maddələrin həcmi;
- İqlim;

203 Heyvandarlığa dəyən zərər asılıdır:

- Bitkiçiliyə dəyən zərərdən.
- Çirklənən torpağın sahəsindən;
- Heyvandarlıq sahəsində məhsuldarlığın aşağı düşməsindən
- Heyvandarlıq sahəsinin inkişaf səviyyəsindən;
- Yem bazasının azalmasından;

204 Heyvandarlığa dəyən zərər asılı deyil:

- Heyvandarlıq məhsullarının həcmindən.
- Heyvandarlıq sahəsində məhsuldarlığın aşağı düşməsindən;
- Heyvandarlıq təsərrüfatlarının sayından;
- Məhsulun satış qiymətindən;
- Bitkiçiliyə dəyən zərərdən;

205 Meşə təsərrüfatına dəyən zərər asılı deyil:

- Meşələrin çirklənmə sahəsindən.
- meşələrdə sanitari kəsmədən;
- Meşələrdə ağacların xəstələnməsindən;
- Ağacların məhsuldarlığının aşağı düşməsindən;
- Meşələrin böyümə sürətindən;

206 Torpağın dövriyyədən çıxmasından dəyən zərər asılıdır:

- Heyvanların məhsuldarlığından
- Torpağın münbitliyindən.
- Bitkilərin növündən.
- Hər hektardan gələn gəlirdən.
- Bitkilərin məhsuldarlığından.

207 Torpağın dövriyyədən çıxmasından dəyən zərər asılı deyil:

- Məhsulların satış qiymətindən
- Torpağın münbitliyindən;
- Hər hektardan gələn gəlirdən;
- Çirklənən torpağın sahəsindən;
- Məhsuldarlığın aşağı düşməsindən;

208 Çirklənmədən bitkiçiliyə dəyən zərər asılıdır:

- Torpağın münbitliyindən.
- Məhsulun maya dəyərindən.
- Əkin sahələrindən.
- Çirklənmə sahəsindən.
- Məhsulun daşınma xərcindən.

209 Su hövzələrinin çirklənməsindən dəyən zərər asılıdır:

- Suyun kimyəvi tərkibindən.
- Zərərli maddələrin nisbi təhlükə əmsalından.
- Su sərfindən;
- Su modulundan;
- Yağıntılardan

210 Atmosferin çirklənməsindən dəyən zərəyə təsir edir:

- Havanın təzyiqi.
- Havanın kimyəvi tərkibi.
- Havada olan su buxarının həcmi.
- Havada olan tozun həcmi.
- Zərərli maddələrin nisbi təhlükə əmsalı.

211 Empirik üsul nədir?

- iqtisadi göstəricidir
- ətraf mühitin mühafizə tədbirləri
- təbii resurs potensialıdır
- çirklənmədən dəyən zərər hesablanır
- ölçü vahididir

212 Heyvandarlıqda məhsuldarlığın aşağı düşməsi nədən asılıdır?

- Bitkiçiliyə dəyən zərərdən.
- Çirklənən torpağın sahəsindən;
- Heyvandarlığa dəyən zərərdən
- Heyvandarlıq sahəsinin inkişaf səviyyəsindən;
- Yem bazasının azalmasından;

213 Dünyada şirin suyun ən çox işləndiyi sahə hansıdır?

- yaşıllaşdırma sahələri
- sənaye sahələri
- kənd təsərrüfatında suvarma
- Kommunal və məişət sahələri
- Elektrik enerjisi istehsalı sahələri

214 Bitkiçiliyə dəyən zərər nədən asılıdır?

- Heyvandarlıq sahəsində məhsuldarlığın aşağı düşməsindən;
- Heyvandarlıq təsərrüfatlarının sayından;
- Məhsulun satış qiymətindən;
- məhsuldarlığın aşağı düşməsindən
- Heyvandarlıq məhsullarının həcmindən

215 Çirklənmədən dəyən zərər hansı üsulla hesablanır?

- tarixi,coğrafi,ənənəvi
- genetik,lokal,iqtisadi
- statistik,riyazi
- müxtəlif metodlar
- birbaşa,emprik,analitik

216 Təsərrüfat sahələrinə dəyən zərərin cəmi nə deməkdir?

- Təsərrüfat sahələrinə dəyən zərərlərin cəmi kimi
- Sənayə dəyən zərər kimi;
- Kənd təsərrüfatına dəyən zərər kimi;
- təsərrüfata dəyən zərər
- Sənaye və kənd təsərrüfatına dəyən zərərlərin cəmi kimi;

217 Çirkləndirici maddələrin həcmi nəyə təsir edir?

- Məhsulun həcmi.
- Məhsulun maya dəyəri;
- Torpağın münbitliyi;
- Çirklənmədən bitkiçiliyə dəyən zərər
- İqlim

218 Meşələrin böyümə sürəti ilə müşə təsərrüfatına dəyən zərər arasında hansı asılılıq var?

- Meşələrin çirklənmə sahəsindən
- meşələrdə sanitariya kəsmədən;
- Meşələrdə ağacların xəstələnməsindən;
- Ağacların məhsuldarlığının aşağı düşməsindən;
- asılı olmadığından

219 Meşələrin çirklənmə sahəsi nə ilə uzlaşır?

- Meşələrdə ağacların diametrindən.
- Meşələrin tərkibindən;
- Meşələrin rütubət göstəricilərindən;
- Ağacların boyundan;
- Meşə təsərrüfatına dəyən zərərlə

220 Torpağın münbitliyinin dövriyyədən çıxması nədən asılıdır?

- Məhsulların satış qiymətindən
- dəyən zərərdən
- Hər hektardan gələn gəlirdən;
- Çirklənən torpağın sahəsindən;
- Məhsuldarlığın aşağı düşməsindən;

221 Dünyada xəstəliklərin və ölüm hadisələrinin neçə faizi içməli suyun çatışmamazlığından baş verir?

- Xəstəliklərin 5 % - i, ölüm hadisələrinin 1/20 hissəsi
- Xəstəliklərin 50% - i, ölüm hadisələrinin yarısı
- Xəstəliklərin 80% - i, ölüm hadisələrinin 1/3 hissəsi
- Xəstəliklərin 90% - i, ölüm hadisələrinin 3/5 hissəsi
- Xəstəliklərin 10% - i, ölüm hadisələrinin 1/10 hissəsi

222 Sənayedə ən çox su sərfiyyatı hansı ölkənin payına düşür?

- Fransanın
- Çin-in
- Avstraliyanın
- ABŞ – in
- Rusiyanın

223 Dünyada işlədilən suların neçə faizi su hövzələrinə qaytarılmazsa, bu ekoloji təhlükə hesab olunur?

- 25% - i
- 80% - i
- 50% - i
- 10% - i
- 40%- i

224 Dünya ölkələri üzrə il ərzində adambaşına düşən suyun miqdarı nə qədər olduqda bu göstərici kritik hədəf hesab olunur.

- 100 m³
- 600 m³
- 800 m³
- 1000 m³
- 1400 m³

225 Təbii suların əsas çirklənmə göstəriciləri nədir?

- Suda bağırsaq bakteriyalarının olması
- Suda həll olmuş oksigen miqdarının çox olması
- Oksigen biokimyəvi göstəricisinin çox olması
- Suda amonyakın nitratların, nitritlərin, neft və neft məhsullarının, sintetik səthi aktiv maddələrin ağır metalların olması
- Suda mikroorqanizmlərin olması

226 Dünyada açıq dənizə çıxışı olan 140 dövlətdən neçə dövlətdə neft və qaz çıxarılır?

- 90 dövlətdə
- 50 dövlətdə
- 100 dövlətdə
- 70 dövlətdə
- 180 dövlətdə

227 Su anbarlarının çirklənməsinin qarşısının alınması üçün nələri etmək lazımdır?

- Təmizləyici qurğulardan keçməyən suların su anbarlarına tökülməsinə görə cərimə etmək
- Sənaye, kommunal-məişət müəssisələri, kənd təsərrüfat məhsullarının emal müəssisələrindən atılan çirkab suların təmizləyici qurğularda təmizlədikdən sonra su anbarlarına atmaq lazımdır.
- Texnoloji proseslərdə su sərfini azaltmaq
- təmizləyici qurğuların təkmilləşdirilməsi
- Təmizləyici qurğularda işlədilən kimyəvi reagentlərin miqdarını azaltmaq

228 Azərbaycanadakı göllərin sayı nə qədərdir?

- 50
- 500
- 120
- 250
- 200

229 Göllərin çirklənməsinin qarşısını almaq üçün hansı işlər görülməlidir?

- Göllərə axıdılan çirkab sularının təmizləyici qurğulardan keçirilməsi
- Göllərə axıdılan çirkab suların miqdarını maksimum azaltmaq
- Göllərin qurudulmasını mümkün qədər həyata keçirtmək
- Göllərə kəskin iyli maddələrlə çirklənməmiş suların axıdılmasını qanunla qadağan etmək
- doğru cavab yoxdur

230 Xəzər dənizində su səviyyəsinin dəyişməsində əsas səbəbi hansı amil hesab olunur?

- Buxarlanmanın çox olması
- Hidroidlim amili
- Akademik M.A. Şilovun – geoloji nəzəriyyəyə amili
- Antropogen amillər
- Kosmik amillər

231 Xəzər dənizində qazıma işləri zamanı sutka ərzində dənizə axıdılan çirkab suların həcmi nə qədərdir?

- 150 – 200 m³
- 100-150 m³
- 50-100 m³
- 40 m³
- 200-300 m³

232 Xəzər dənizi buxarlanma nəticəsində ildə nə qədər su itirir?

- 1000 km³
- 500 km³
- 375 km³
- 800 km³
- 150 km³

233 Təbii rekreasiya ərazilərinə nələr aid edilir?

- dəniz,göl sahilləri
- yaşıllıq zonaları,qoruqlar,milli parklar
- çay sahilləri,çimərliklər, mineral bulaqlar,palçıq vulkanları
- mineral bulaqlar,palçıq vulkanları
- meşə örtüyü,müalicəvi palçıq mənbələri

234 Okean suları biokütləsinin neçə mlrd t-u balıqlar və iri dəniz heyvanlarıdır?

- 1,5 mlrd t
- 3 mlrd t
- 4 mlrd t
- 5 mlrd t
- 2 mlrd t

235 Dünya okeanının təbii ehtiyatları neçə mlrd əhalini qida ilə təmin edə bilər?]

- 40-60 mlrd
- 10 mlrd]
- 15-20 mlrd
- 25-40 mlrd
- 30-50 mlrd

236 Hazırda dünyada içməli su ehtiyatı nə qədərdir?

- 8000 m³
- 10.000 m³
- 15.000 m³
- 20.000 m³
- 25.000 m³

237 hal-hazırda dünyada neçə növ faydalı qazıntı və neçə növ qiymətli daşlar mövcuddur?

- 250; 200
- 80; 100
- 100; 150
- 150; 250
- 200; 280

238 Təbii resursların iqtisadi cəhətdən qiymətləndirilməsinə hansı göstəricilər daxildir?

- cəmiyyətin iqtisadi, sosial-ekoloji maraqları, texnoloji layihələrin hazırlanması, ekologiyalaşdırılmış iqtisadiyyat və s.
- ətraf mühitə təsiri, potensial problemlərin üzə çıxarılması, keyfiyyət amili və s.
- tənzimləmə mexanizmi, iqtisadi-ekoloji səmərəliliyi, ekstensiv inkişaf və s.
- hasilatın, emalın dəyəri, kapital qoyuluşunun xüsusi çəkisi, əmək məhsuldarlığının səviyyəsi və s.
- istehsal, istehlak, texnologiya, insanların sosial-iqtisadi inkişaf səviyyələri və s.

239 Faydalı qazıntı dedikdə nə başa düşürsünüz?

- otlaq və çəmənliklər, meşə və kolluqlar əkin sahələri.
- ətraf mühitdə baş verən dəyişmələr (torpaq və bitki degradasiyası)
- təbii-texniki şəraitin, hidroloji rejimin və tektonik rejimin pozulması
- tədrici landşaft dəyişiklikləri (seysmik aktivləşmə və s.)
- təbii şəraitdə əmələ gələn mineral və süxurlar (cəmiyyətin müxtəlif tələblərini təmin edən)

240 Okean sularında neçə mlrd. ton biokütlə vardır?

- 50 mlrd t
- 10 mlrd t
- 20 mlrd t
- 40 mlrd t
- 30 mlrd t

241 Təbii ehtiyatlar anlayışının məzmunu, əhəmiyyəti və təsnifatı haqqında hansı alimlərin xüsusi tədqiqatları vardır?

- Reymers N.F., Zudin E.Q., Serov Q.P.
- Brodskiy A.K., Boqolyubova C.A.
- Aslanov N.Q., Bayramov Y.M.
- Runov T.Q., Boekova İ.N., Nefedoza T.Q.

Qerasimov İ.P, Sauşkin Y.T., Mints A.M.

242 Təbii ehtiyatların maddi tərkibi nədən asılıdır?

- məhsuldar qüvvələrin inkişaf səviyyəsindən və cəmiyyətin təbiət haqqında elmi biliyindən
 təbii varlığın istifadəsinin texniki imkanından
 təbii ehtiyatlardan istifadənin iqtisadi səmərəsindən
 təbii ehtiyatların xassələrinin öyrənilmə səviyyəsindən
 təbii komplekslərin daxili və ərazi əlaqələrindən

243 Təbii ehtiyatlar istifadə formasına görə neçə qrupa ayrılır?

- 6
 3
 2
 4
 5

244 Boş süxur nəyə deyilir?

- faydalı qazıntıyı örtən və onun daxilində qat və damar şəklində olan sahələr.
 əvəz edilən və əvəzi olmayan sərvətlər
 hələlik antropogen təsirə az məruz qalan sahələr
 müalicəvi palçıq mənbələri
 çoxillik əkmə sahələrindən yuyulan torpaqlar

245 Faydalı qazıntı yatağı nəyə deyilir?

- yer təbəqəsinin müxtəlif hissələrində təbii halda toplanmış faydalı qazıntılar
 filizlərin zənginləşdirilməsində istifadəsində iştirak edən zərərli komponentlər
 antropogen təsir ilə əlaqədar olaraq ətraf mühitin çirklənmiş sahələri
 rütubət tutumundan asılı olmayaraq torpağın dərin şumlanmış hissələri
 istifadədə olan torpaqların aqro-texniki üsullarla becərilmiş sahələri.

246 Sənaye kondisiyası dedikdə nə başa düşürsünüz?

- yeni yataqların mənisənilməsi, ümumi geoloji ehtiyatların kəşf olunub istehsal astanasında dayanması, istehsalın mürəkkəbliyi.
 sənayenin mineral xammala olan tələbatı
 xammal bazasının ölkə üzrə ehtiyatı
 kəşfiyyat zamanı faydalı qazıntı yataqlarının sənaye əhəmiyyətli qrupları
 mineral xammalın minimal ehtiyatı, faydalı və zərərli komponentlərin istismara xələl gətirməyən miqdarı

247 Mineral reursların istehlakı hər il neçə % artır?

- 5%
 1%
 2%
 3%
 4%

248 Yanacaq faydalı qazıntılar əsasən hansı sahələrdə cəmlənmişlər?

- şimal yarımkürəsində.
 platformaların qədim kristallik qalxanlarında
 geosinklinal-orogen qurşaqlarda

- qədim platformalrın kənar və daxili əyilmələri sahələrində
- müxtəlif tektonik zonalarda

249 Dünya kömür ehtiyatı və istifadəsi neçənci ildən öyrənilib?

- 1932
- 1900
- 1910
- 1914
- 1924

250 Dünyanın geoloji kömür ehtiyatı nə qədərdir?

- 5,2 trln t – 7 trln. t
- 10 trln t – 17 trln. t
- 14,8 trln t – 30 trln. t
- 17,2 trln t – 22 trln. t
- 8 trln t -10 trln. t

251 Kömür ehtiyatının neçə %-dən çoxu şimal yarımkürəsində cəmlənmişdir?

- 90%-dən çox
- 50%-dən çox
- 70%-dən çox
- 35%-dən çox
- 85%-dən çox

252 Müasir dövrdə təbii şəraitin sürətlə dəyişməsinin qarşısını almaq üçün nə etmək lazımdır?

- təbii resursların istifadəsinə görə xərclər və onların istifadəsindən alınan effektdə görə qiymətləndirilmə aparılmalıdır.
- təbii şərait imkanlarını elmi cəhətcə əsaslandırmaq və təbii müvazinəti gözləmək lazımdır
- təbii ehtiyatları təsərrüfata yararlıq cəhətdən qiymətləndirmək lazımdır
- təbii ehtiyatların cəmlənməsi, keyfiyyət tərkibi, məhsul hasilatına çəkilən xərclər və s. hesablanmalıdır
- nəqliyyat şəraiti, ətraf mühitin mühafizəsi imkanları, xeyirli istehlak xüsusiyyətləri və s. nəzərə alınmalıdır

253 Təbii resursların iqtisadi qiymətləndirilməsi dedikdə nə başa düşürsünüz?

- cəmiyyətin tələbatının ödənilməsində xidmət edən təbii elementlərdir
- bəşəriyyətin sosial-iqtisadi inkişafıdır
- təbii resursların müxtəlif növlərinə olan tələbatdır
- təbii resursların mənimsənilməsinə sərf olunan vaxt
- təbii resursların qiymətli və xeyirli istehlak xüsusiyyətlərinin pulla ifadəsidir

254 Təbii resursların renta metodu necə aparılır?

- təbii resursların istifadə olunma xüsusiyyətlərinə görə qiymətləndirilir.
- təbii resursların istifadəsinə çəkilən xərclərə görə aparılır
- təbii resursların istifadəsinə görə xərclər və onların istifadəsindən alınan xeyirə görə qiymətləndirilir
- ayrıca təbii resurslardan alınan effektdə görə qiymətləndirilir
- təbii resursların mənimsənilməsinə sərf olunan vəsaitə görə aparılır

255 Dəniz və okeanların dibindən hər il neçə mln. ton neft çıxarılır?

- 300mln.ton
- 200mln.ton

- 400mln.ton
- 700mln.ton
- 150 mln.ton

256 Uranın potensial ehtiyatı dünya üzrə nə qədərdir?

- 12mln.t
- 4 mln.t
- 6 mln.t
- 8mln.t
- 10mln.t

257 Bəcarilən torpaq sahələri ümumi torpaq fondunun neçə %-ni təşkil edir?

- 11%
- 7%
- 8%
- 9%
- 10%

258 Təbii otlaq və çəmənlik sahələrinə görə hansı ölkə üstünlük təşkil edir?

- Misir
- ABŞ
- Hindistan
- ÇXR
- Avstraliya

259 Təbii resurslar nəyə deyilir?

- cəmiyyətlə təbiəti əlaqələndirən amillərdir.
- ətraf mühitin xassələrinin məcmusudur
- qeyri-maddi istehsal sahələrində zəruri olan komponentlərdir
- cəmiyyətin tələbatının ödənilməsi üçün istifadə olunan təbii elementlərdir
- insanın həyat fəaliyyətinə təsir edən amillərdir

260 Geoloq alimlərin hesablamalarına görə,neft-qaz yataqları dünyanın neçə mln.kv.km-ni tutur?

- 83mln.kv.km
- 40 mln kv.km.
- 50 mln.kv.km.
- 62mln.kv.km
- 77mln.kv.km

261 Nəhəng neft hövzələrinin hər birində neft ehtiyatı nə qədərdir?

- 450 mln. ton
- 50 mln. ton
- 80 mln. ton
- 100 mln. ton
- 500 mln. ton

262 Səhralar sünyanın neçə mln. kv.km. sahəsini tutur?

- 8mln.kv.km

- 4 mln.kv.km.
- 5mln.kv.km
- 6mln.kv.km
- 7mln.kv.km

263 Su resurslarının cəmi neçə faizi içmək üçün yararlıdır?

- təqribən 5%-i
- təqribən 1%-i
- təqribən 12%-i
- təqribən 3%-i
- təqribən 4%-i

264 Yer kürəsinin ümumi su ehtiyatı neçə mln.kub km-dir?

- 1418 mln kub km
- 1015 mln.kub km.
- 1124 mln.kub km.
- 1271 mln.kub km
- 1386 mln.kub km

265 Ümumi su ehtiyatının neçə %-i Dünya okeanının duzlu sularının payına düşür?

- 59,3%
- 70%
- 81,2%
- 96,4%
- 68%

266 Dünyada suyun əsas istehlakçısı hansı sahədir?

- kənd təsərrüfatı
- sənaye sahələri
- məişət təsərrüfatı
- mənzil-kommunal təsərrüfatı
- meşə təsərrüfatları

267 Bioloji ehtiyatlar baxımından dünyada nə qədər bitki;agac və kol növləri məlumdur?

- 500 mindən çox;30 mindən artıq
- 100 mindən çox;10 mindən artıq
- 200 mindən çox;20 mindən artıq
- 300 mindən çox;25 mindən artıq
- 400 mindən çox;28 mindən artıq

268 Şimal meşə qurşağının ən böyük meşə sahələri hansı ölkələrin ərazisindədir?

- ÇXR,Yaponiya,Vyetnam
- Afrika.Nepal,Haiti
- Zair,Hindistan,Venesuela
- RF,Kanada,ABŞ
- Fransa,İtaliya,Niderland

269 Mintsə görə maddi istehsal ehtiyatlarına nələr aiddir?

- atom enerjisi və planetar enerji mənbələri.
- sənaye və kənd təsərrüfatında istifadə olunan ehtiyatlar
- əhalinin həyat vasitələri kimi istifadə etdiyi ehtiyatlar
- idman, istirahət, müalicə və s. istifadə olunan ehtiyatlar
- bitki və fauna ehtiyatları

270 Müxtəlif məqsədli istifadə olunan ehtiyatlarda rəqabət xassəli hansı sahələri (sahəni) göstərmək olar?

- ixtisaslaşdırılmış sahələr
- doğru cavab yoxdur
- kommunal-təsərrüfat sahəsini
- əkin sahələrini
- geoloji-kəşfiyyat sahələrini

271 Təbii şərait dedikdə nə başa düşürsünüz?

- təbii resurslar bolluğu, əhalinin əmək vərdişi, dənir dalğalarının enerjisi və s.
- coğrafi mövqe, iqlim, daxili sular, relyef vəs.
- xammal və enerji bazası, təbii komponentlər
- günəş, geotermal, külək və s. enerjisi
- aqroiqlim, rekreasiya, istifadə olunan potensial resurslar

272 Faydalı qazıntıların istismarı və emalı zamanı ətrafa milyonlarla ton bərk tullantı atılmasına baxmayaraq, onların yalnız neçə %-i istifadə olunur?

- 18-20%
- 4-5%
- 7-8%
- 10-12%
- 14-16%

273 Birbaşa istifadə oluna bilən alternativ enerji mənbələri hansılardır?

- yeraltı isti su və ya buxar-su qarışığı
- dağ süxurlarının daxili istiliyi
- uran
- neft
- qaz

274 Otlaq və çəmənliklər ümumi torpaq fondunun neçə %-ni təşkil edir?

- 24%
- 10%
- 15%
- 18%
- 22%

275 Dünya torpaq fondunun ümumi sahəsini göstərin:

- 15,1 mlrd. ha
- 14,9 mlrd. ha
- 17,1 mlrd. ha
- 20 mlrd. ha
- 12,3 mlrd. ha

276 Hansı ölkələr daha çox becərilən torpaq sahələrinə malikdir?

- Fransa,Norveç,Sinqapur,belçika və s.
- Afrika,Braziliya,Yaponiya,Qatar
- Avstraliya,Türkmənistan,Anqola
- Niderland,Monqolustan,Misir,Əlcəzair
- ABŞ,Hindistan,RF,ÇXR,Kanada və s.

277 Dünya ölkələri arasında daha çox kömür ehtiyatına malikdir ?

- Avstraliya,Yaponiya,İslandiya
- Cənubi Koliiforniya,Meksika və İran körfəzi ölkələri
- CAR,/Niger,Braziliya
- MDB ölkələri ,ABŞ,ÇXR
- Kanada,Namibiya

278 Dünya okeanının bioloji resursları bəşəriyyətin heyvan zülalına olan tələbatının neçə %-ni ödəyir?

- 25%
- 8%
- 10%
- 15%
- 20%

279 Dünyanın nəhəng qaz hövzələrində ümumi ehtiyatın neçə faizi cəmlənmişdir?

- 85%
- 60%
- 70%
- 80%
- 90%

280 Potensial sərvətlər dedikdə nə başa düşürsünüz?

- hazırda istifadə olunmayan yaxud cüzi miqdarda istifadə olunan sərvətlərdir.
- tərkibi mürəkkəb olmayan, eyni tərkibli sərvətlərdir
- çoxməqsədli istifadə xarakterinə malik ehtiyatlardır
- cəmiyyətin müəyyən inkişaf mərhələsində insanı əmək və istehsal prosesinə cəlb edən sərvətlərdir
- təkrar emaldan keçən resurslardır

281 İqtisadi resurs nəyə deyilir?

- təbii ehtiyatlardan və enerjidən səmərəli istifadədir.
- ətraf mühitin keyfiyyət normatividir
- məhsulun və enerjinin istehsal üsuludur
- tullantıların əmələ gəlməsinin texniki azaldılmasıdır
- istehsalda bir neçə dəfə şəklini dəyişmiş xammaldır

282 Aşağıda təbii ehtiyatlar haqqında məlumat verilmişdir. Bunlardan hansı cavab düzgün deyil?

- Təbii halda toplanmış faydalı qazıntıya təbii ehtiyat deyilir
- Təbii şəraitdə əmələ gələn və cəmiyyətin müxtəlif tələblərin təmin etməyə lazım olan mineral və süxurlara faydalı qazıntı deyilir
- Faydalı qazıntını örtən və onun daxilində qat və damar şəkilində olan süxurlara boş süxurlar deyilir
- Faydalı qazıntı yataqlarının kəşfi, onların çıxarılması və zənginləşdirilməsi ilə məşğul olan sənaye sahələrinə mədən sənayesi

- Yer qatlarındakı mineral xammalın miqdarına onun ehtiyatı deyilir

283 Təbii halda toplanmış faydalı qazıntıya təbii ehtiyat deyilir

- Hazırda istifadə olunmayan və ya cüzi miqdarda istifadə olunan sərvətlər
 Su ehtiyatları
 Balıq ehtiyatları
 Günəş və külək enerjisi
 Karbohidrogenlər

284 Real ehtiyatlara aid edilən komponentlər hansılardır?

- İqlim və kosmik resurslar
 Dəmir filizi
 Əmək və istehsal prosesinə cəlb olunanlar
 Neft, qaz ehtiyatları
 Təbii-resurs potensialı

285 İl ərzində Yer səthinə nə qədər günəş enerjisi daxil olur?

- $1,37 \times 5^{12}$ kvt.saət
 $1,12 \times 3^{10}$ kvt.saət
 $1,56 \times 10^{11}$ kvt.saət
 $1,37 \times 5^{12}$ kvt.saət
 $1,24 \times 4^{11}$ kvt.saət

286 Dəniz suyunun başlıca resurslarından biri hansı ehtiyatdır?

- xörək duzu
 kükürd
 maqnezium
 brom
 uran

287 Küləyin enerji potensialının neçə faizi texniki istifadəyə tam yararlıdır?

- 3%
 0,8%
 1,5%
 1,1%
 2,3%

288 Məlumatlara görə,neolit inqilabi dövründə yer kürəsində meşələrin ümumi sahəsi nə qədər olmuşdur?

- 63 mlrd.ha
 50 mlrd.ha
 48 mlrd ha
 80 mlrd ha
 75 mlrd.ha

289 Son 10 illiklərdə ətraf mühitə çirkləndiricilərin atılması nəticəsində ozon müdafiə qatı neçə faiz nazıqləşmişdir?

- 2%
 1%

- 5%
 4%
 3%

290 MDB ölkələri içərisində uran istehsalı və ixracına görə hansı dövlət fərqlənir?

- Belorus
 Ukrayna
 RF (Rusiya)
 Türkmənistan
 Azərbaycan

291 Havaya atılan zərərli maddələrin həcmi nədən asılıdır?

- Havada olan tozun həmindən.
 Havanın kimyəvi tərkibindən.
 Havanın təzyiqindən.
 çirklənməyə dəyən zərərdən
 Havanın tərkibində olan su buxarlarının həmindən.

292 Su hövzələrinin çirklənməsindən çirkab suların həcmi nədən asılıdır?

- Suyun kimyəvi tərkibi.
 Su sərfi.
 su hövzələrinə dəyən zərərdən
 Yağıntılarnın miqdarı.
 Yağıntılarnın tərkibi.

293 Zərərli maddələrin nisbi nisbi təhlükə əmsalı nəyə təsir edir?

- Havanın kimyəvi tərkibi.
 Havada olan su buxarının həcmi.
 Havada olan tozun həcmi.
 atmosferin çirklənməsindən dəyən zərəre
 Havanın təzyiqi.

294 Fəal çirklənmə zolaqları hansı ölçü ilə xarakterizə olunur?

- 20 h
 50 h
 10 h
 2 h
 8 h

295 Qanunpozucu tərəfə qarşı inzibati, məcbureddici tədbirlər sistmi nə adlanır?

- vergilər
 ödənişlər
 subsidiyalar
 sanksiyalar
 nəzarətlər

296 Dövlətlərin qarşısında duran ekoloji hüquqi məsuliyyət hansıdır?

- ekoloji və texniki

- hüquqi və şəxsi
- maddi və mənəvi
- siyasi və maddi
- kəmiyyət və keyfiyyət

297 Maddi məsuliyyətin formalarına aid deyil:

- restitusiya
- subsidiya
- təminat
- substitusiya
- restovrasiya

298 Stokolm konfransının əsas məqsədi nədən ibarət idi?

- əhalinin ərzaq təminatı müzakirə olundu
- ətraf mühitin mühafizəsi haqqında bəyanat qəbul etdi
- çirkləmə mənbələrinə qarşı sanksiyalar müəyyən etdi
- təbiəti qorumanın hüquqi məsələlərinə baxıldı
- əhalinin ərzaq təminatı müzakirə olundu

299 BMT-nin Baş Asambleyası tərəfindən təsdiq edilmiş və 28 oktyabr 1988-ci ildə çıxarılmış qətnamə necə adlanır?

- beynəlxalq ekologiya günü]
- ümumdünya təbiət günü
- beynəlxalq təşkilatların birliyi
- beynəlxalq ekologiya xartiyası
- ümumdnya təbiət xartiyası

300 ətraf mühit məsələsi üzrə BMT-nin konfransı nə vaxt və harada keçirildi?

- 1972-ci il Stokolmda
- 1970-ci il Romada
- 1975-ci il Moskvada
- 1978-ci il Berlində
- 1965-ci il Osloda

301 5 iyun Beynəlxalq ətraf mühitin mühafizəsi günü hansı konfransda elan edilmişdir?

- Berndə
- Kiotoda
- Stokolmda
- Madriddə
- Ottavada

302 1973-ci ildə BMT tərəfindən ətraf mühitin qorunması və təbii sərvətlərə münasibət sahəsində qəbul edilmiş proqram nə adlanır?

- VMO
- YUNEP
- YUNESKO
- FAO
- VOZ

303 60-cı illərdə qlobal problemlərə aid edilmirdi:

- aclıq problemi
- sərhədlərin qorunması
- ozon təbəqəsinin dağılması]
- əhali artımı
- su hövzələrinin qorunması

304 Təbii mühitin beynəlxalq hüquqi mühafizəsi obyektləri kateqoriyasına aiddir?

- vahid qlobal əməkdaşlığın göstəriciləri
- dövlətlərin birgə fəaliyyətinə daxil olan
- ayrı-ayrı dövlətlərin yurisdiksiyasına daxil olan
- dövlətlərin səlahiyyətindən kənar olan
- hüquqi şəxslərin səlahiyyətlərinə daxil olan

305 Vahid ekoloji məkan hansı zərurətdən yaranmışdır?

- əhalinin artan tələbatı
- ətraf mühitin qorunması ümumbəşəri xarakterlidir
- mühitə müdaxilə həddən artıq çoxdur
- ətraf mühit qorunması iqtisadiyyatın bir hissəsidir
- təbii resurslar daha çox istismar olunur

306 1962-ci ildə BMT-nin XVII Baş Məclisində hansı qətnamə qəbul edildi?

- dünya okeanının qorunması
- dövlətlərin birgə fəaliyyəti
- təbii sərvətlərdən səmərəli istifadə
- ekoloji inkişaf və təbiətin mühafizəsi
- atmosfer havasının qorunması

307 Təbii mühitin beynəlxalq hüquqi mühafizəsi obyektləri kateqoriyasına aiddir:

- Dövlətin qüdrətini əks etdirən
- əhalinin mənafeyini müdafiə edən
- dövlətin ümumi mənafeyinə müdafiə edən
- dövlətin daxili səlahiyyətinə aid olan
- ayrı-ayrı dövlətlərin yurisdiksiyasına daxil olmayan

308 Ayrı-ayrı dövlətlərin yurisdiksiyasına daxil olan kateqoriyaya aid deyil:

- köçəri heyvan növləri
- əhalinin sağlamlıq problemləri
- yaxın kosmos
- atmosfer hövzəsi
- dünya okeanı Antraktida

309 Aktual hesab edilən təhlükəsizlik problemlərindən biri:

- Sənaye
- İstilik
- ekoloji
- demoqrafik
- Beynəlxalq

310 ətraf mühitin qorunması üzrə əməkdaşlığın ilk dövrlərində yaranan təşkilat hansıdır?

- təşkilat formalaşmamışdır
- 1950-ci ildə Rusiya, Ukrayna təşkilatı
- 1970-ci ildə Avropa birliyi təşkilatı
- 1960-cı ildə "Ekologiya" təşkilatı
- 1968-ci ildə "Roma Klubu" təşkilatı

311 Roma Klubu hansı statusla fəaliyyət göstərmişdir?

- beynəlxalq qeyri-dövlət təşkilatı
- Xalqların koordinasiya edilmiş birlikləri
- Yerli tənzimləyici qurumlar
- BMT-nin rəsmi təşkilatı
- İctimai-hüquqi təşkilat

312 əhalinin ekoloji problemlərinin həlli üçün əsas kriteriya hansıdır?

- Elmi-texniki tərəqqi
- cəmiyyətin birgə səyi nəticəsində təminat
- problemin qarşısının alınması metodları
- problemin ayrılıqda həlli
- İqtisadiyyatın inkişafı

313 Roma klubu nun əsas məqsədi nədən ibarət olmuşdur?

- insanla təbiət arasındakı qarşılıqlı əlaqəni öyrənmək
- insanların həyat tərzini öyrənmək
- istehsala yeni texnika və texnologiyanın tətbiqi
- təbiətdə baş verən hadisələri öyrənmək
- təbii resursların yerləşməsinə öyrənmək

314 ətraf mühitin mühafizəsi sahəsində bynəlxalq əməkdaşlıq sənəddə öz əksini tapır?

- Hüquqi sənədlərdə
- Roma bəyannaməsində
- Helsinki konfransında
- Kioto protokolunda
- Stokolm bəyannaməsində

315 YUNESKO-nun təbiətin qorunması sahəsində fəaliyyət istiqamətidir:

- müvafiq siyasətin həyata keçirilməsi
- təbiət abidələrinin uçotu və mühafizəsinin təşkili
- təbii ehtiyatların rentabellik məsələsi
- təbii ehtiyatlardan səmərəli və kompleks istifadəsi
- dünyada tullantısız və aztullantılı istehsalları yaratmaq

316 BMT-nin ətraf mühitin mühafizəsi nizamnaməsinin məqsəd və vəzifələrinə aid edilmir:

- sosial və iqtisadi problemlərin həlli
- əhalinin yaşayış səviyyəsinin yüksəldilməsi
- insan hüquqlarının qorunması
- dünya sərvətlərinin mənimsənilməsi
- sağlamlığın qorunması

317 1948-ci ildə yaranmış və qərargahı Parisdə yerləşən təşkilat hansıdır?

- FAO
- VMO
- VOZ
- YUNEP
- YUNESKO

318 YUNEP-in idarəçilik şurasının səlahiyyətlərinə aid deyil:

- ayrı-ayrı dövlətlərdə idarəçilik orqanlarının təşkili
- təbiəti mühafizə proqramlarına rəhbərlik
- beynəlxalq əməkdaşlığa yardım
- müvafiq siyasətin həyata keçirilməsinə tövsiyələr vermək
- ətraf mühit haqqında informasiyaların beynəlxalq aləmə çatdırılması

319 YUNEP-in səlahiyyətlərinə daxil deyil:

- çay hövzələrinə birgə istifadəyə nəzarət
- qlobal informasiya şəbəkəsinə
- ətraf mühitin mühafizəsinə monitorinq
- ekoloji zərərin pulla ifadəsi
- zəhərləyici kimyəvi maddələrin qeydiyyatı

320 YUNESKO hansı proqram həyata keçirir?

- əhali və istehsal
- beynəlxalq təhsil problemi
- atmosferdə baş verən proseslər
- insan və biosfer
- istehsal və istehlak

321 MAB adlanan, 100-dən artıq dövlətin iştirak etdiyi müxtəlif istiqamətli proqram nə vaxt yaranıb və necə adlanır?

- 1975-ci ildə "Ekoloji təhlükəsizlik"
- 1960-cı ildə "Rütubətli tropika"
- 1965-ci ildə "Hidroloji onillik"
- 1972-ci ildə "Ətraf mühit və sağlamlıq"
- 1970-ci ildə "İnsan və hidrosfera"

322 Tropik və subtropik ekosistemlərinin ekologiyasına insanların əmək fəaliyyətinin təsiri hansı proqramın tərkib hissəsidir?

- demoqrafik partlayış
- insan və ətraf mühit
- hidroloji proqram
- tədqiqat proqram
- insan və hidrosefra

323 Bir qəzada həlak olmuş insanların sayı ilə bu qəzanın ehtimalı arasındakı nisbəti riskin hansı kateqoriyasıdır?

- Ekoloji risk
- Sifir və məqbul risk

- Məqbul risk
- Sosial risk
- Fərdi risk

324 Faktiki və mümkün ola bilən sosial və iqtisadi zərər ekoloji riskin hansı göstəricisidir?

- İtki göstəricisidir
- Sosial zərər göstəricisidir
- Ekoloji ziyan göstəricisidir
- İqtisadi ziyan göstəricisidir
- Sosial – iqtisadi ziyan göstəricisidir

325 Aşağıdakı ifadələrdən hansı ekoloji riskin əsas kəmiyyət göstəricilərinə aid deyil?

- Sosial zərər
- Ətraf mühitin qorunması
- İqtisadi ziyan
- Sosial-iqtisadi ziyan
- İtki termini

326 Ekoloji riskin göstəricisinə daxil deyil:

- itkinin miqdarı
- itkinin miqdarının qeyri-müəyyənliyi
- itkinin yaranması ehtimalının qeyri-müəyyənliyi
- itkinin kəmiyyət və keyfiyyət göstəriciləri
- təhlükəli amillərin yaranması ehtimalı

327 Müəssisədə istifadə olunan resurslar və onların ətraf mühitə təsiri hansı texniki-normativ sənəddə göstərilir?

- vətəndaş pasportunda
- avadanlıqların pasportunda
- ekoloji pasportunda
- dəzgahların pasportunda
- şəhər pasportunda

328 Qabaqcadan qarşısı alınma bilməyən ekoloji hadisələrin əmələ gəlməsi necə adlanır?

- maddi risk
- sosial risk
- ekoloji risk
- iqtisadi risk
- əmək riski

329 Quru mexaniki toztutucularda tozların çökməsi hansı prinsiplərə əsaslanan toztutucularda təmizlənilir?

- mərkəzdənqaçma, fırlanma, irəliləmə
- fırlanma, rəqs etmə, itələmə
- qravitasiya, rəqsetmə, fırlanma
- qravitasiya, mərkəzdənqaçma, ətalət
- qravitasiya, ağırlıq, yerdəyişmə

330 Tullantı qazların tərkibində zərərli qazların konsentrasiyası az olduqda o hansı metodla təmizlənilir?

- piroliz metodu ilə

- kimyəvi metodlarla
- termiki metodla
- fiziki metodla
- mexaniki metodla

331 Avtomobilin tullantısı olan işlənmiş qazların tərkibindəki N₂O və CO qazlarının günəş şüalarının təsiri ilə fotokimyəvi reaksiyaya daxil olması nəticəsində hansı növ smog hadisəsi yaranır?

- fotokimyəvi smog
- adi smog
- tosgen smogu
- turşulu smog
- qələvi smog

332 Sənayə şəhərlərində yer səthindən 200-300 m hündürlükdə temperatur inversiyasının yaranması nəticəsində hansı növ smog yaranır?

- tosgen smogu
- Los-Anceles smogu
- fotokimyəvi smog
- London smogu
- adi smog

333 Bütün sənayə şəhərlərində havanın çox çirklənməsi nəticəsində hansı hadisə baş verir?

- smog hadisəsi
- yanğın hadisəsi
- buxarlanma hadisəsi
- buzlaşma hadisəsi
- işıqlanma hadisəsi

334 Atmosferi çirkləndirən ikinci dərəcəli tullantılar hansı proseslər nəticəsində törənən maddələrdir?

- mexaniki-kimyəvi proseslərdən
- fiziki-kimyəvi proseslərdən
- optik-akustik proseslərdən
- kimyəvi-akustik proseslərdən
- fotokimyəvi-mexaniki proseslərdən

335 Oksigen atmosfer havasının necə faizini təşkil edir?

- 20,95%-ni
- 23,5%-ni
- 70,05%-ni
- 18,9%-ni
- 17,3%-ni

336 Temperaturun dəyişməsinə görə atmosfer neçə təbəqəyə bölünür?

- troposfer, strotosfer, mezosfer, termosfer, ekzosfer
- noosfer, biosfer, mezosfer, troposfer, ionosfer
- ozonosfer, hidrosfer, aerosfer, biosfer, termosfer
- stratosfer, ozonosfer, ekzosfer, biosfer, noosfer
- troposfer, ekzosfer, ionosfer, noosfer, biosfer

337 Sabit şəkildə atmosfer havasının tərkib hissəsini əsasən hansı qazlar təşkil edir?

- H₂, CO, CO₂, NO, N₂O, Cl, Ar və s.
- NO, Cl₂, C_xH_x, CO₂, He, Ar, O₂ və s.
- N₂, O₂, CO₂, NO₂, Cr₂, He, Ar və s.
- O₃, SO₃, H₂, CO, NO_x, CO₂ və s.
- Fe, Al, Zn, Hg, Co₂, CO, NO₂ və s.

338 Tullantı qazları təmizləmək üçün hansı kimyəvi üsullardan istifadə edilir?

- mexaniki, bioloji yandırma təmizləmə üsullarından
- bioloji, fiziki, mexaniki təmizləmə üsullarından
- adsorbsiya, adsorbsiya, katalitik təmizləmə üsullarından
- termiki, bioloji çökdürmə təmizləmə üsullarından
- yandırma, buxarlandırma, bioloji təmizləmə üsullarından

339 Yer kürəsini əhatə edən müxtəlif qaz qatlarından ibarət olan müəyyən qalın-lıqlı təbəqə necə adlanır?

- biosfer adlanır
- atmosfer adlanır
- hidrosfer adlanır
- ozonosfer adlanır
- litosfer adlanır

340 Azot atmosfer havasının neçə faizini təşkil edir?

- 78- 80%-ni
- 70- 72%-ni
- 58- 60%-ni
- 75- 77%-ni
- 70- 72%-ni

341 Havada qazların, bərk və maye halında olan müxtəlif maddələrin, həmçinin radioaktiv maddələrin canlı oqanizmlərin həyat şəraitinə mənfi təsir edə billə-cək miqdarda olmasına nə deyilir?

- suyun çirklənməsi deyilir
- litosfer çirklənməsi deyilir
- atmosfer çirklənməsi deyilir
- suyun çirklənməsi deyilir
- ozon qatının çirklənməsi deyilir

342 Havada asılı halda olan bərk və maye hissəciklərlə atmosferin çirklənməsi necə adlanır?

- duzlu çirklənmə adlanır
- qələvili çirklənmə adlanır
- aerosol çirklənmə adlanır
- turşulu çirklənmə adlanır
- buxarlı çirklənmə adlanır

343 Hansı müəssisələr atmosferi aeroxolla çirkləndirən əsas mənbələr hesab olunur?

- yeyinti müəssisələri
- kimya müəssisələri
- neft emalı müəssisələri
- metallurqiya müəssisələri

- elektrik enerjisi istehsal edən müəssisələr

344 Atmosferi çirkləndirən aerozollar içərisində hansı birləşmə xüsusi yer tutur?

- kükürlü birləşmə
 azotlu birləşmə
 karbonlu birləşmə
 natriumlu birləşmə
 qurğuşunlu birləşmə

345 Atmosfer çirkləndiricilərini neçə qrupa ayırırlar?

- qumlu və tozlu çirkləndiricilər
 turşulu və qələvili çirkləndiricilər
 birinci və ikinci dərəcəli çirkləndiricilər
 ilkin və ikinci dərəcəli çirkləndiricilər
 tozlu və aerozollu çirkləndiricilər

346 Avtomobil nəqliyyatı tərəfindən atmosferin çirklənməsinin qarşısını almaq-la hansı növ smoqun əmələ gəlməsinin qarşısını almaq olar?

- fotokimyəvi smoq
 adi smoq
 tosgenli smoq
 turşulu smoq
 qələvi smoq

347 Ozon ilk dəfə kim tərəfindən kəşf edilmişdir?

- Faradey tərəfindən
 Darvin tərəfindən
 Marum tərəfindən
 Lomonosov tərəfindən
 Landau tərəfindən

348 Tərkibində karbohidrogenlər olan tullantı qazları katalitik təmizləmə üsulu ilə təmizləyən zaman hansı katalizatorlardan istifadə edilir?

- şüşə, qum və kömürdən
 metal, yarımkəçirici və duzlardan
 kömür, gil və metallardan
 ağac, azbest və pambıqdan
 rezin, kauçuk və plastmasdan

349 Hal-hazırda avtomobil nəqliyyatından atmosfərə ötürülən zəhərli qazların qarşısını almaq üçün hansı tədbirlər görülür. Hansı cavab düzgün deyil?

- neytralizatorlardan istifadə etmək
 avtomobillərin sayını artırmaq
 avtomobillərin saz işləməsinə təmin etmək
 maye yanacaqdan qaz yanacağına keçmək
 benzin yanacağını dizel yanacağı ilə əvəz etmək

350 Tullantı qazların fiziki üsulla təmizlənməsində filtrdə qazın tutulması toztutucularından hansı halda olan tozlar tutulur?

- həllolmuş şəkildə olan
- oksidləşmiş halda olan
- dispers halda olan
- buxar halında olan
- aerosol halında olan

351 Böyük həcmdə olan tullantı qazları toz və yağ dumanlarında təmizləmək üçün hansı toztutuculardan istifadə olunur?

- mexaniki toztutucularından
- taxma məsaməli toztutucularından
- nimçəli toztutuculardan
- yağ tutucularından
- elektrik filtrlı toztutucularından

352 Tullantı qazların tərkibində olan faydalı qarışıqları ayırmaq üçün hansı kimyəvi təmizləmə üsulundan istifadə edilir?

- katalik təmizləmə üsulundan
- termiki üsuldan
- qravtasiya üsulundan
- absorbsiya üsulundan
- adsorbsiya üsulundan

353 Ozon qatının azalmasına hansı maddələr daha çox təsir göstərirlər?

- Fe birləşmələri və üzvi sintez maddələri
- ammonyak və karbon birləşmələri
- Na birləşmələri və neft məhsulları
- Ca birləşmələri və ODM
- xlor-flüon üzvi birləşmələri və ODM

354 Hansı üsul ilə tullantı qazları təmizlədikdə heç bir kimyəvi reaksiy getmir, zəhərli qazlar müxtəlif yollarla tutulur?

- rezonans üsulu ilə təmizləmədə
- fiziki üsulla təmizləmədə
- kimyəvi üsulla təmizləmədə
- elektrokimyəvi üsulla təmizləmədə
- optik üsulla təmizləmədə

355 Tullantı qazları zəhərli maddələrdən təmizləmək üçün hansı qurğulardan istifadə edilir

- elektromaqnit qurğularından
- qaztəmizləyici qurğulardan
- toztutucu qurğulardan
- elektrik qurğularından
- fırlanma qurğularından

356 Neçənci ildə Azərbaycan ozondağıcı maddələrin istifadəsindən mərhələlər üzrə çıxarılmasına dair Vyana konvensiyasını, Monreal protokolu ratifikasiya etdi.

- 1999-cu ildə
- 1993-cü ildə
- 1996-ci ildə

- 1995-ci ildə
- 1998-ci ildə

357 Atmosferin çirklənməsinin qarşısını almaq məqsədilə iri sənayə şəhərlərində bir sıra tədbirlər həyata keçirilir. Hansı cavab düzgün deyil?

- sənaye istehsal tullantılarının yeni texnoloji proseslərin tətbiqi
- atmosfərə buraxılan sirkəndiricilərin ümumi miqdarının azaldılması
- çirkləndiricilərin neytrallaşdırılması və zərərsizləşdirilməsi
- sirkəndirici müəssisələrin təbii şəraiti nəzərə alaraq şəhər ətrafında yerləşdirilməsi
- iri sənaye müəssisələrinin tikilməsi

358 Neçənci ildə və harada 56 ölkənin hökumətləri ozon qatını dağıdan xlor-flüor üzvi birləşmələrin və digər ozan dağıdıcı maddələrin (ODM) istehsalını 2 dəfə azaltmaq haqqında protokol imzaladılar?

- 1987-ci ildə, Monrealda
- 1900-cü ildə, Londonda
- 1950-ci ildə, Parisdə
- 1995-ci ildə Moskvada
- 2000-ci ildə Berlində

359 Qaz halda olan sənaye tullantılarını təmizləmək üçün hansı üsullardan istifadə olunur?

- fiziki və kimyəvi üsullardan
- mexaniki və kimyəvi üsullardan
- elektrik və elektromexanik üsullardan
- avsorbsiya və adsorbsiya üsullarından
- fiziki və optik üsullardan

360 Hansı təbəqə günəşin ultrabənövşəyi radiasiyasının böyük bir qismini udaraq, yer kürəsində canlı orqanizmləri radiasiyanın məhvedici təsirinədən qoruyur?

- bulud təbəqəsi
- ozon təbəqəsi
- troposfer təbəqəsi
- mezosfer təbəqəsi
- kosmik təbəqə

361 Atmosferi çirkləndirən əsas mənbələr hansılardır?

- neftçixarma sənayesi, dəmir yolu, quşçuluq
- sənaye müəssisələri, nəqliyyat vasitələri, kənd təsərrüfatları
- məişət, kommunal, heyvandarlıq təsərrüfatları
- dəmir yolu, quşçuluq, tikinti təsərrüfatları
- əkinçilik, məişət, nəqliyyat təsərrüfatları

362 Tullantı qazların adsorbsiya üsulu ilə təmizləməsində adsorbent olaraq hansı maddələrdən istifadə edilir?

- gildən, seolitdən, alunitdən
- dənizdən, qumdan, gildən
- daş kömürdən, misdən, azbestdən
- aktivləşdirilmiş kömürdən, seolitdən, selikageldən
- kərpicdən, qumdan, pambıqdan

363 Atmosferdə əsasən necə smog hadisəsi müşahidə olunur?

- mürəkkəb və sad smoq
- xlorlu və karbonlu smoq
- adı və fotokimyəvi smoq
- adı və mürəkkəb smoq
- bəxarlı və karbonlu smoq

364 Neçənci ildə harada ozon dağıdıcı maddələrin (ODM) istehsalının dayan-dırılması haqqında protokol imzalandı?

- 2005-ci ildə Parisdə
- 1997-ci ildə Monrealda
- 2000-ci ildə Stokholunda
- 1999-cu ildə Vyanada
- 2002-ci ildə Londonda

365 Ekoloji audit neçə mərhələdə aparılır?

- 5
- 2
- 4
- 6
- 3

366 Ekoloji auditorun vəzifələrinə daxil deyil?

- audit keçirən müəssisə və regionda istifadə olunan təhlükəli predmetlərdən istifadənin azaldılması.]
- müəssisədə vəziyyətin təhlili.
- dəyən zərərin aradan qaldırılması üzrə təkliflərin hazırlanması.
- nəzarət obyektini üçün informasiya modelinin seçilməsi.
- ətraf mühitə səmərəli təsir etmək üçün təklif və tövsiyələrin verilməsi.

367 Aşağıdakılardan hansı ekoloji audit sisteminin funksiyalarına daxil deyil?

- nəzərdə tutulan fəaliyyəti həyata keçirmək barədə son qərarın qəbulu.
- ekoloji auditin aparılmasında qanunvericiliyə əməl olunmasını təmin etmək.
- ekoloji auditor kadrlarının hazırlanması, onların peşə və ixtisas səviyyələrinin artırılması.
- ekoloji auditor xidmətinin keçirilməsinin keyfiyyətinə nəzarət.
- ekoloji auditor fəaliyyəti ilə məşğul olmaq istəyən fiziki və hüquqi şəxslərə lisenziyaların verilməsi.

368 Aşağıdakılardan hansı auditorun vəzifəsinə aid deyil?

- sənədlərin qorunub saxlanması.
- Təbii mühafizə tədbir və proqramları üçün maliyyə resurslarını səfərbər etmək.
- auditin aparılmasında mövcud qanunveriliyin tələblərinə riayət etmək.
- auditor yoxlamasını və məsləhət xidmətlərini keyfiyyətlə həyata keçirmək.
- məlumatların məxvi saxlanması.

369 Ekoloji audit sisteminin yaradılmasında iştirak etmir.

- kommersiya bankları.
- yerli hakimiyyət orqanları və bələdiyyələr.
- ekoloji fondlar.
- ekoloji banklar.
- təhsil müəssisələri.

370 Ekoloji audit hansı sahələrdə aparılır?

- sosial müdafiə təşkilatları.
- dövlət idarələri.
- transmilli korporasiyalar
- regionlar
- bələdiyyələr

371 Auditin qanunvericilik vətəni hansı ölkə hesab olunur?

- Portuqaliya
- Fransa
- İspaniya
- B.Britaniya
- Yaponiya

372 Ekoloji auditin əsas mərhələsinə daxil deyil:

- proqram materiallarının reallaşması ilə bağlı planın tərtib olunması və onun icrasına nəzarət edilməsi.
- zərurət yarandıqda ekoloji audit proqramına əlavə mütəxəssislərin cəlb edilməsi.
- ekoloji audit proqramının nəticələri ilə bağlı konkret təklif və tövsiyələrin hazırlanması.
- proqram məlumatların təklifi.
- proqramın planlaşdırılması.

373 Ekoloji menecmentin əsasına aid deyil:

- doğru cavab yoxdur.
- ekoloji balans və nəzarət;
- ekoloji uçot və audit;
- ətraf mühitin keyfiyyətinin idarə olunması;
- ekoloji planlaşdırma və proqnozlaşdırma;

374 Ekoloji menecment nədir?[Yeni sual]

- faydalı qazıntıların hasilatı, emalı və istifadəsini təmin edən sahədir.
- cəmiyyətin idarə olunmasını özündə birləşdirən bir sahədir;
- təbii resurslardan istifadədə ekoloji-iqtisadi problemlərin idarə olunmasını öyrənən elm sahəsidir;
- təsərrüfatın inkişafını və planlaşdırılmasını təmin edən sahədir;
- təbiətdən istifadə tədbirlərinin uçotu və nəzarətini təmin edən elm sahəsidir.

375 Ekoloji menecmentin məqsədi:

- müəssisə və təşkilatlarda təbiəti mühafizə fəaliyyətini yaxşılaşdırmaqdır.
- idarəetmədə iqtisadi və ekoloji maraqları təmin etmək və təhlükəsiz əmək şəraiti yaratmaqdır
- təbiətdən səmərəli istifadə və resurs qoruyucu fəaliyyətdə beynəlxalq və milli aktların tələblərinə əməl etməkdir;
- hüquqi və fiziki şəxslərin təbiətdən istifadə fəaliyyətində hüquqlarını təmin etməkdir;
- təbiəti mühafizə problemlərinin həlli üçün menecmentdən istifadə maraqlarını artırmaqdır;

376 Ekoloji menecmentin prinsipləri aşağıdakılardır: Məqsədyönlülük; Təfəkkürə əsaslanma; İqtisadi təhlil; Səmərəlilik; Ardıcılıq.

- 1, 2, 3.
- 1, 3, 5;
- 2, 4, 5;
- 1, 2, 5;

- 3, 4, 5;

377 Ekoloji menecment konsepsiyasına aid deyil:

- elmin metodologiyası və rolu.
 ekoloji menecmentin prinsipi;
 texnoloji, sosial ,innovasiya prosesi;
 ekoloji menecmentin təşkili;
 ekoloji menecmentin funksional həcmi;

378 Ekoloji menecmentin əsasını təşkil edir:

- doğru cavab yoxdur.
 qiymətləndirmə, təhlil;
 ekstrapolyasiya, kartoqrafik;
 balans, nəzarət, uçot və audit;
 planlaşdırma, proqnozlaşdırma və monitorinq;

379 Ekoloji menecmentin vəzifələri: Müəssisənin yaşıl imicinin yaradılması; Təhlükəsiz istehsal prosesinin təşkili; İstehsalın təkmilləşdirilməsi; Ekoloji öhdəlik və siyasətin təşkili; Ekoloji planlaşdırma və proqnozlaşdırma

- 1, 4, 5.
 2, 4, 5;
 1, 2, 3;
 2, 3, 4;
 3, 4, 5;

380 Ekoloji menecmentin funksiyalarından biri aşağıdakıdır:

- doğru cavab yoxdur.
 balanslaşdırma
 planlaşdırma
 ekoloji öhdəlik;
 ekoloji siyasət;

381 Ekoloji audit hansı ekoloji fəaliyyətlə uyğundur?

- məlumatların təhlilidir.
 ekoloji menecmentin bir elementidir
 ekoloji ekspertizaya uyğundur
 ekoloji monitorinqin bir hissəsidir
 proqnozlaşdırma

382 Ekoloji menecment sisteminin elementləri: Fəaliyyətin auditı və nəzarət; Ekoloji siyasət; Fəaliyyətin təşkili və reallaşdırması; Təbiətdən istifadənin planlaşdırılması; Ekoloji subsidiyalar.

- 1, 3, 5.
 1, 2, 3;
 3, 4, 5;
 2, 3, 4;
 1, 4, 5;

383 Ekoloji menecmentin inkişaf amillərindən deyil: Ekoloji subsidiyalar; Ekoloji şəraitin monitorinqi; Ekoloji təsir və resursların mövcudluğu; Ekoloji ödənişlər; Ekoloji cərimələr.

- 1, 4, 5.
- 2, 4, 5;
- 1, 3, 5;
- 3, 4, 5;
- 1, 2, 4;

384 Ekoloji menecment konsepsiyasında mühüm rol oynayan funksiya:

- səmərəlilikdir
- təhlükəsizlikdir;
- yerləşdirmədir
- idarəetmədir
- tullantıların utilizasiyasıdır;

385 Ekoloji menecmentin vəzifələrinə aid deyil:

- müəssisənin «yaşıl imicinin» yaradılması.
- təhlükəsiz istehsal prosesinin təşkili;
- ekoloji uyğunluğun təmini;
- ekoloji öhdəlik və siyasətin təşkili;
- istehsalın təkmilləşdirilməsi;

386 Ekoloji menecmentdə işçi heyətinin idarə olunması yollarından deyil

- işçilərin fəvqəladə vəziyyətdə fəaliyyətə hazırlanması.
- işçilərin attestasiyası;
- işçilərin məlumatlandırılması;
- işçilərin motivizasiya edilməsi;
- işçilərin ekoloji maarifləndirilməsi;

387 Menecmentdə ekoloji fəaliyyətin təşkilinə aid deyil:

- xüsusi səlahiyyətli məsul şəxs və bölmələrin müəyyənləşdirilməsi.
- vəzifə öhdəliklərinin və məsuliyyətin bölgüsü;
- idarəetmə prosedurlarının hazırlanması;
- tələblərin müəyyənləşməsi və daxili sənədləşmənin hazırlanıb tətbiqi;
- ekoloji fəaliyyətin planlaşdırılmasına maraqlı tərəf və şəxslərin cəlbə;

388 Ekoloji menecmentin inkişaf amillərinə daxildir:

- ekoloji planlaşdırma və prioritetləşdirilmə.
- ekoloji ödənişlər;
- ekoloji yönümlü subsidiyalar;
- ekoloji mühitə kompleks təsir;
- ekoloji şəraitin monitorinqi, təsir və resursların mövcudluğu;

389 Ekoloji risk konsepsiyası nədir?

- müsbət konsepsiya yoxdur
- insanlara təsir edən amilləri öyrənmək
- insanlara mənfi təsirin minimuma endirilməsi
- layihələrin vaxtında hazırlanması
- Tullantıların izn həddinin müəyyən edilməsi

390 Audit haqqında ilk sənət neçənci ildə aşkar edilmişdir?

- 1130 – cu ildə
- 1800 – ci ildə
- 1755-ci ildə
- 1050 - ci ildə
- 1330 – cu ildə

391 Auditor sözünün latınca mənası nədir?

- məruzəçi
- yoxlayıcı
- dinləyici
- əks etdirən
- izah edən

392 Auditor aşağıdakılardan hansına rəy vermir?

- ayırma
- əsaslılıq
- qiymətləndirmə
- müşahidə
- təsnifat

393 Auditor xidməti haqqında AR – nın Qanununda auditor yoxlamasının hansı növləri göstərilir?

- növləri yoxdur
- adi və mürəkkəb
- müxtəlif xidmətlər
- uçot və yoxlama
- məcburi və könülü

394 Ekoloji auditorun xidməti hansı sahələrə ayrılır?

- müəssisədə vəziyyətin təhlili
- müqavilə tələb edən və etməyən
- istehsalın səmərəli təşkili
- audit siyasətinin öyrənilməsi
- ilkin və yekun xidmətlər

395 1995-ci il iyunun 20-də Azərbaycan Respublikasının hansı qanunu qəbul edilmişdir?

- 1995-ci il mayın 4-də
- 1994-cü il iyunun 10-da.
- 1996-cı il sentyabrın 5- də.
- auditor xidməti haqqında
- 1997-ci il fevralın 28-də.

396 İlk dəfə auditi tətbiq edən dövlətlər sırasındadır:

- Almaniya
- Rusiya
- Yaponiya
- Fransa
- ABŞ

397 Təbii mühitin fiziki halının qiymətləndirilməsi auditin hansı fəaliyyətinə uyğun deyil:

- ekoiqtisadi, ekohüquqi sahələrdə təbiəti və ətraf mühitin mühafizə qanunvericiliyinin gözlənilməsi.
- ekoloji siyasətin hazırlanması.
- təbii resurslardan səmərəli istifadə olunması.
- təbiəti mühafizənin məqsəd və vəzifələrinin müəyyən edilməsi.
- ekoloji auditin predmetinə

398 Təbiəti mühafizə tədbir və proqramları üçün maliyyə resurslarını səfərbər hansı auditor vəzifəsi ilə uyğundur?

- sənədlərin qorunub saxlanması.
- auditor vəzifsinə uyğun deyil
- auditin aparılmasında mövcud qanunveriliyin tələblərinə riayət etmək.
- auditor yoxlamasını və məsləhət xidmətlərini keyfiyyətlə həyata keçirmək.
- məlumatların məxvi saxlanması.

399 Auditor xidmətinə aid deyil:

- könüllü audit
- daxili audit
- kənar audit
- uyğunluq audit
- məcburi audit

400 Auditor xidmətinə aid deyil:.

- maliyyə hesabının audit
- daxili audit
- kənar audit
- bitkinlik audit
- əməliyyat audit

401 Eko-iqtisadi,eko-hüquqi sahələrdə təbiəti və ətraf mühiti mühafizə sahəsində qanunvericiliyin gözlənilməsi auditin hansı funksiyasına aiddir?

- audit aparın qurur formalaşması
- ekoloji audit proqramının məqsəd və vəzifələrinin müəyyən olunması.
- ekoloji auditin predmetinə.
- istehsal sahələrinin təşkil olunması.
- sifarişçi ilə müqavilə bağlanması.

402 Nəzarət obyektı üçün informasiya modelinin seçilməsi ekoloji auditin hansı fəaliyyətinə aiddir?

- audit keçirən müəssisə və regionda istifadə olunan təhlükəli predmetlərdən istifadənin azaldılması.
- müəssisədə vəziyyətin təhlili.
- dəyən zərərin aradan qaldırılması üzrə təkliflərin hazırlanması.
- ekoloji auditorun vəzifəsinə uyğun deyil
- ətraf mühitə səmərəli təsir etmək üçün təklif və tövsiyələrin verilməsi.

403 Sifarişçinin lazım olan sənədləri təqdim etmədikdə yoxlamadan imtina etmək auditorun hansı fəaliyyətinə aiddir?

- fəaliyyətə uyğun deyil
- auditorun vəzifəsinə
- ekoloji auditorun hüquqlarına
- auditorun səlahiyyətinə

- ekoloji auditorun işinə

404 Ekoloji audit sisteminin yaradılmasında iştirak etmir:

- kommersiya bankları.
 yerli hakimiyyət orqanları və bələdiyyələr.
 ekoloji fondlar.
 ekoloji banklar.
 səhiyyə müəssisələri

405 Sosial müdafiə təşkilatlarının ekoloji auditdə iştirak etmələrinə yardım göstərən təşkilatlar hansıdır?

- ekoloji audit aparılmır
 dövlət idarələri.
 transmilli korporasiyalar
 regionlar
 bələdiyyələr

406 Proqram planlaşdırılması ekoloji auditin əsas mərhələsinə daxil olmasının səbəbi:

- proqram materiallarının reallaşması ilə bağlı planın tərtib olunması və onun icrasına nəzarət edilməsi.
 zərurət yarandıqda ekoloji audit proqramına əlavə mütəxəsislərin cəlb edilməsi.
 ekoloji audit proqramının nəticələri ilə bağlı konkret təklif və tövsiyələrin hazırlanması.
 proqram məlumatların təklifi.
 ekoloji auditin əsas mərhələsinə daxil deyil

407 Təbii resurslardan istifadədə ekoloji-iqtisadi problemlərin idarə olunmasını öyrənən elm sahədir:

- faydalı qazıntıların hasilatı, emalı və istifadəsini təmin edən sahədir.
 cəmiyyətin idarə olunmasını özündə birləşdirən bir sahədir;
 ekoloji menecmentdir;
 təsərrüfatın inkişafını və planlaşdırılmasını təmin edən sahədir;
 təbiətdən istifadə tədbirlərinin uçotu və nəzarətini təmin edən elm sahəsidir.

408 Balans, nəzarət, uçot və audit hansı funksiyasına aiddir?

- doğru cavab yoxdur.
 qiymətləndirmə, təhlil;
 ekstrapolyasiya, kartoqrafik;
 ekoloji menecmentin əsasıdır;
 planlaşdırma, proqnozlaşdırma və monitorinq;

409 Ekoloji menecmentin vəzifələrinə aid deyil:

- təbiətə dəyən mənfi antropogen təsirin xəbərdar edilməsi
 ekoloji cəhətdən tam təhlükəsiz istehsal prosesinin təşkili
 bütün sahələrin ekoloji uyğunluğu
 optimal ekoloji-iqtisadi uyğunluğun müəyyən edilməsi
 ekoloji-iqtisadi fəaliyyətin maliyyələşməsi

410 Dövlət ekoloji ekspertizası kim tərəfindən maliyyələşir?

- maliyyələşmə aparılmır
 dövlət büdcəsi və sifariş
 Dövlət bankı

- sifariş verən müəssisə və bank
- əhalinin könüllü vəsaiti

411 Aşağıdakı ifadələrdən hansı müəssisənin ekoloji pasportuna aid edilmir?

- İstehsal tullantılarının kəmiyyət və keyfiyyət xarakteri.
- Müəssisədə istifadə olunan texnologiyalar haqda məlumat.
- İstifadə olunan vəsaitlərin keyfiyyət və kəmiyyət xarakteri.
- İstehsal olunan məhsulun kəmiyyət xarakteri.
- Həlli vacib olan ekoloji problemlər haqqında məlumat.

412 İctimai ekoloji ekspertiza nədir ?

- ekspertizaya daxil deyildir
- ictimaiyyətin istəyi ilə yaranmış dövlət strukturudur
- ictimaiyyətin istəyi ilə yaranmış qeyri-dövlət strukturudur
- əhalinin özfəaliyyətidir
- dövlət qanunlarını icra edən orqandır

413 Ekoloji audit ilk dəfə hansı ölkədə tətbiq olunmağa başlamışdır?

- Almaniya
- Rusiya
- Yaponiya
- Fransa
- ABŞ

414 Ekoloji audit nədir?

- çirklənməyə görə ödənişlərin icrasının yoxlanılmasıdır
- təbii resurslardan istifadə və bərpası üzrə hesabatların düzgün tərtib edilməsi və daxil olmaqla təbiətdən istifadəsi tərəfindən ekoloji tələblərin ətraf mühitin mühafizəsi normalarının və qaydalarının gözlənilməsi məqsədilə onların təsərrüfat və digər fəaliyyətinin yoxlanılmasıdır.
- təbiətdən istifadəçilərin maliyyə fəaliyyətinin yoxlanılmasıdır
- antropogen təsir dərəcəsinin yoxlanılmasıdır
- təbiətdən istifadəyə görə ödənişlərin yerinə yetirilməsinin yoxlanılmasıdır.

415 Aşağıdakı cavablardan hansı ekoloji auditin predmetinə aid deyil?

- ekoiqtisadi, ekohüquqi sahələrdə təbiəti və ətraf mühitin mühafizə qanunvericiliyinin gözlənilməsi.
- ekoloji siyasətin hazırlanması.
- təbii resurslardan səmərəli istifadə olunması.
- təbiəti mühafizənin məqsəd və vəzifələrinin müəyyən edilməsi.
- təbii mühitin fiziki halının qiymətləndirilməsi.

416 Azərbaycanın təbii su mənbələrinin çirklənmə amillərindən deyil:

- təmizləyici qurğuların azlığı;
- sənayenin inkişafı;
- kənd təsərrüfatının inkişafı;
- kommunal-məişət çirkəbləri;
- şəhərlərin inkişafı;

417 Araz çayı ən çox çirkləndirir:

- civə və arsenlə;

- neft məhsulları ilə;
- üzvü birləşmələrlə;
- mikroelementlərlə
- mis və molibdenlə

418 Azərbaycan meşələrinə müasir antropogen təsir baş verir :

- doğru cavab yoxdur;
- heyvanların otarılmasından;
- arıçılığın inkişafından;
- sanitariya kəsilmədən;
- turizmin inkişafından;

419 Azərbaycanın təbii su mənbələrinin çirklənmə amillərindəndir:

- doğru cavab yoxdur;
- sülardan səmərəli istifadə;
- təmizləyici qurğuların tətbiqi;
- istehsalat və məişət suları;
- su ehtiyatlarından sənayedə səmərəli istifadə;

420 Oxçuçayın başlıca çirkləndiriciləri?

- civə və qurqusun;
- neft məhsulları;
- radioaktiv tullantılar;
- makroelementlər
- mis və molibden

421 Abşeron göllərinin başlıca çirklənmə mənbələri:

- qara və əlvan metallurqiya sənayesi çirkəblərdir;
- yeyinti sənayesi çirkəblərdir;
- yüngül sənaye çirkəblərdir;
- ətrafında turizmin inkişafıdır;
- məişət və neft sənaye çirkəblərdir ;

422 Azərbaycan göllərini daha çox çirkləndirən maddələr:

- doğru cavab yoxdur;
- neft məhsulları və üzvü birləşmələr ;
- ağır metal ionları;
- mikroelementlər və duzlar
- kimyəvi aktiv maddələr;

423 Azərbaycanın torpaq fondunun sıradan çıxması səbəblərindən deyil:

- doğru cavab yoxdur ;
- eroziya
- şoranlaşma
- sürüşmə
- çirklənmə

424 Azərbaycanın torpaq fondunun sıradan çıxması səbəbləri:

- deflyasiya və əlverişli su keçirmə;
- humus qatının dəyişməsi;
- aşınma və mexaniki tərkibinin dəyişməsi;
- eroziya və şoranlaşma;
- eroziya və humusun artması;

425 Torpağın keyfiyyət qiymətləndirilməsi.

- eroziya və sürüşmə;
- bitki növlərinin artması;
- yeraltı suların səviyyəsinin artması;
- doğru cavab yoxdur;
- meşə heyvanlarının çoxalması;

426 Azərbaycanda meşələrin mühafizə yollarına aid deyil:

- yasaqlıq elan olunması;
- meşə bərpa işləri;
- süni meşələrin salınması;
- meşələrin qoruq elan edilməsi
- meşələrin nizamsız qırılması;

427 Torpaq ehtiyatlarının mühafizə yollarından deyil:

- intensiv istifadə ;
- rekultivasiya
- fitomeliorasiya
- torpaq kadastı
- torpağın bonitet qiymətləndirilməsi;

428 Azərbaycan torpaqlarına intensiv antropogen təsir səbəb olmuşdur:

- torpağın humus qatının optimallaşmasına;
- torpağın məhsuldarlığının artmasına ;
- bitkilərin növ tərkibinin dəyişməsinə ;
- torpaq örtüyünün zədələnməsi və çirklənməsinə;
- torpağın mexaniki tərkibinin dəyişməsinə

429 Azərbaycanda radioaktiv elementlərlə çirklənmiş torpaq sahələri:

- Ceyrançöldədir
- sənubi şərq Şirvandır;
- Mil-Muğan düzündədir;
- Abşerondadır
- Lənkəran ovalığında;

430 Azərbaycanda təbii komplekslərin mühafizə üçün yaradılması zəruridir:

- milli parkların;
- xüsusi mühafizə olunan ərazilər;
- qoruqların
- yasaqlıqların
- ovçuluq təsərrüfatlarının;

431 Azərbaycanda bitki örtüyünün yayılma qanunauyğunluğu asılıdır:

- relyef və iqlimdən;
- temperaturdan
- yağıntidan
- relyefdən
- ərazinin mənimsənilmə səviyyəsindən;

432 Ekoloji sığortanın əsas məqsədi:

- müəssisəni vergidən azad etmək, dəymiş zərəri ödəmək
- müəssisəni vergidən azad etmək, sığortanın dəyərini ödəmək
- insanları maddi maraqlandırmaq, qurğuların işləməsini təmin etmək
- insanların istirahətini təşkil etmək, qurğuları təkmiləşdirmək
- müəssisələrə, insanlara və ətraf mühitə dəymiş zərəri ödəmək

433 Qeyri-mərkəzləşdirilmiş ekoloji sığorta fondunun maliyyə mənbələri:

- ali təhsil müəssisələri və məktəblərdir
- dövlət və Milli Məclisdir
- maddi istehsal sahələrinin müəssisə və birlikləridir
- hərbi və nəqliyyatdır
- əmək birlikləri və idarələrdir

434 Ekoloji sığorta hansı əsaslarla keçirilir?

- əmək və mülki
- rəsmi və qeyri-rəsmi
- gizli və açıq
- şəxsi və ailəvi
- könüllü və məcburi

435 Keçirilmə metoduna görə monitorinq hansı növlərə bölünür?

- qlobal, kimyəvi, bioloji
- lokal, qlobal, şəhər
- yerüstü, aviasiya, kosmik
- kimyəvi, fiziki, bioloji
- regional, fiziki, biokimyəvi

436 Ekoloji sığorta nəyə xidmət edir?

- ümumi sığorta qanunlarına
- ətraf mühitə dəyən zərərlərə görə cərimələrin toplanmasına
- ətraf mühitə, insanların sağlamlığına ziyan vuran məsuliyyəti artırmağa
- təbii resurslardan istifadəyə
- əhalinin ətraf mühitə təsirinə

437 Sığorta tarifi nədir?

- belə termin yoxdur
- qiymətə uyğun sığorta faizi dərəcəsidir
- sığortanın illik həcmidir
- sığorta fondunun yığılmasıdır
- sığorta riskinin dərəcəsi

438 Qanuna və sığorta müqaviləsinə uyğun olaraq sığortalının sığortaçıya verməli olduğu pul necə adlanır?

- Sığorta məbləği
- Sığorta tarifi
- Sığorta hadisəsi
- Sığorta haqqı
- Sığorta

439 Sığorta hadisəsinin baş vermə ehtimalı nə adlanır?

- Sığorta haqqı
- Sığorta riski
- Sığorta
- Sığorta hadisəsi
- Sığorta məbləği

440 Sığortaçıya dəymiş zərəri ödəmək imkanı yaradan taktiki hadisə nə adlanır?

- Sığorta riski
- Sığorta
- Sığorta haqqı
- Sığorta məbləği
- Sığorta hadisəsi

441 Hər hansı bir şəxs və ya təşkilatın pulla ölçülə bilən mənfəətinə müxtəlif təhlükələr nəticəsində dəyə biləcək zərərlərin qarşısını müəyyən haqq müqabilində almaq məqsədilə hazırlanan müqavilə nədir?

- Sığorta haqqı
- Sığorta məbləği
- Sığorta riski
- Sığorta
- Sığorta tarifi

442 Ekoloji sığortanın mahiyyətini aydınlaşdırmaq üçün hansı anlayışları, prinsipləri və məlumatları bilmək lazımdır? Hansı cavab düzgün deyil?

- Sığorta tarifi
- Sığorta, sığorta hadisəsi
- Sığorta məbləği, sığorta haqqı
- Sığorta riski
- Əmtənin dəyəri

443 Kompleks ekoloji monitorinq sistemi konkret olaraq aşağıdakı məsələlərlə məşğul olur. Hansı cavab düzgün deyil?

- Ayrılmış nəzarət obyektinin müayinəsi
- Nəzarət obyektinin seçilməsi
- Bioindikatorlar vasitəsilə aparılan monitorinq
- Ölçmə işlərinin planlaşdırılması
- Nəzarət obyektini üçün informasiya modelinin seçilməsi

444 Ekologiya və Təbii Sərvətlər Nazirliyi hansı istiqamətlər üzrə monitorinq apara bilər? Hansı cavab düzgün deyil?

- Atmosferdə
- Təbii ehtiyatlar üzərində
- Torpaq ehtiyatları üzərində

- Su hövzələrində
- Səth sularında

445 Ekoloji monitorinq həyata keçirilərkən üstünlük hansı üsula verilir?

- Bioloji üsullara
- Kimyəvi üsullara
- Fitometrik üsullara
- Distansion üsullara
- Fotometrik üsullara

446 Populyasiyanın əsas xüsusiyyətlərindən biridir?

- doğru cavab yoxdur
- fərdlərin sayının dinamikası və tənzimlənmə mexanizmi
- uzunömürlü populyasiya olması
- populyasiyanın modifikasiya olması və ya dəyişməsi
- populyasiyanın inkişafının iqlim şəraitindən asılılığı

447 Ekolojiyada elementar vahid nədir?

- doğru cavab yoxdur
- fərdin populyasiyasıdır
- həyat dalğasıdır
- biotik birlikdir
- biokütlədir

448 Ekoloji sistemlər yaranma səbəblərinə görə bölünür?

- doğru cavab yoxdur
- süni və mədəni
- təbii və antropogen
- davamlı və dəyişkən
- uzunömürlü və dayanıqlı

449 Ekosistem anlayışını ilk dəfə kim təklif etmişdir?

- L.Libix
- K.Uatt
- C.Xarçinski
- A.Tensli
- Y.Odum

450 Biosferde maddələrin dövretməsi xarakterizə olunur?

- dövretmə istiqaməti və ya azimutu ilə
- doğru cavab yoxdur
- dövretmə elementləri və birləşmələri ilə
- dövr bucağı və məsafəsi ilə
- dövretmə surəti və dövr vaxtı ilə

451 Biosfer anlayışını elmi ədəbiyyata ilk dəfə kim və neçənci ildə gətirmişdir?

- Zyuss, 1875-ct ildə
- Dokuçayev, 1898-ci ildə

- Lamark, 1870-ci ildə
- Odum, 1860-ci ildə
- Vernadski, 1861-ci ildə

452 Biosfer təliminin yaradıcısı kimdir?

- Vernadski
- İzrael
- Naumov
- Odum
- Dokuçayev

453 Paleobiosfer və ya ağ biosfer adlanır?

- biosferdə canlıların mövcud olduğu sahə.
- doğru cavab yoxdur
- Hal-hazırda canlıların mövcud olduğu sahə
- qədimdə canlı orqanizmlərin yaşadığı sahə
- fauna və floranın yayıldığı sahə

454 Biosferdə maddələrin dövretməsi ayrılır?

- doğru cavab yoxdur
- təbii və antropogen
- qeoloji və bioloji
- biokimyəvi və hidroloji
- kimyəvi və qeokimyəvi

455 Həyat üçün istifadə olunan, biosferdə dövr edən kimyəvi elementlərin və qeyri-üzvü birləşmələrin hərəkəti adlanır?

- doğru cavab yoxdur
- mikroelementlərin dövr etməsi
- birləşmələrin dövr etməsi
- geokimyəvi birləşmələrin dövretməsi
- biogen elementlərin dövretməsi

456 Antropogen radiasiya mənbələrinə aiddir 1.AES-lər, 2.Radioaktiv kimyəvi elementlər, 3.nüvə silahları, 4.Günəş şuaları,5.Rentgen şuaları, 6. Təbii süxurlar

- 1,3,5
- 4,5,6
- 3,4,6
- 2,4,5
- 1,2,3

457 əhalinin radiasiya təhlükəsizliyi haqqında Azərbaycan Respublikasının qanunu qəbul edilmişdir

- 2008-ci ildə
- 1990-ci ildə
- 1995-ci ildə
- 1997-ci ildə
- 2000-ci ildə

458 Təbii elektromaqnit şüalanma mənbələridir? 1.Elektrik və maqnit sahələri, 2. dalğa ötürücülər. 3.günəş və

qalaktikadan gələn radioşualanma. 4. müxtəlif qurğuların şuaları. 5.atmosferin elektrikliyi. 6. lampalı generatorlar

- 1,2,4
- 2,3,4
- 3,4,5
- 4,5,6
- 1,3,5

459 Təbii radiasiya mənbələrinə aiddir? 1. günəş şuaları, 2.nüvə silahları, 3. bəzi kimyəvi elementlər. 4.rentgen şuaları. 5, süxurlar və mädən suları, 6. atom elenkririk siansiyaları

- 1,2,5
- 2,3,4
- 1,4,6
- 3,4,6
- 1,3,5

460 İndiki zamanda təbiət və cəmiyyətin birgə fəaliyyəti mərhələsində, ətraf mühitin mühafizəsinin təmini üzrə, ekoloji tələbatla cəmiyyətin təbii resurslardan istifadəsinə olan maraqları arasında uyğunsuzluqdan, iqtisadiyyatla ekologiya arasında yaranan ziddiyyət adlanır?

- ekoloji tarazlıq
- ekoloji vəziyyət
- ekoloji hal
- ekoloji maraq
- ekoloji böhran

461 Qlobal ekoloji problemlərə aiddir? 1.ətraf mühitin çirklənməsi, 2.atmosferin tozla çirklənməsi, 3. iqlim dəyişkənliyi, 4. yeraltı suların çirklənməsi, 5.ozon təbəqəsinin dağılma təhlükəsi. 6. Xəzər dənizinin problemləri

- 1,3,5
- 1,2,3
- 2,3,4
- 1,4,6
- 2,5,6

462 Ekosistemin inkişaf dinamikası, ekosistemin və ya biosenozun dəyişməsi ilə nəticələnir ki, bu proses adlandırılır?

- konsument
- doğru cavab yoxdur
- forik
- produsent
- suksessiya

463 İnsanın və cəmiyyətin həyatı vactb maraqlarının, ətraf mühitin ona antropogen və təbii təsirlər nəticəsində yaranan təhlükələrdən qorunmasının təmini adlanır ?

- ekoloji krizis
- ekoloji vəziyyət
- ekoloji təhlükəsizlik
- ekoloji təhlükə
- ekoloji fəlakət

464 Təhlükəli ekoloji vəziyyətin yaranması və inkişafın qarşısının alınması və onların nəticələrinin aradan qaldırılması üzrə tədbirlər sistemi adlanır?

- doğru cavab yoxdu
- ekoloji durumun sağlamlaşdırılması
- ekoloji təhlükəsizliyin təmini
- ekoloji təhlükəli vəziyyət
- ekoloji yük

465 Ekosistemin dinamik növleridir?

- doğru cavab yoxdur
- sutkalıq və dövrü
- təkrar və dəyişkən
- sadə və mürəkkəb
- istiqamətlənmiş və sadə

466 Ekosistemdə trofik əlaqə adlanır?

- doğru cavab yoxdur
- eyni məkandan yaşayış üçün istifadə əlaqəsi
- müxtəlif məkandan istifadə əlaqəsi
- yalnız bitkilərin məskunlaşdığı ərazi
- yalnız heyvan növlərinin əlaqəsi

467 Ekosistemdə bitkilər tərəfindən yaradılan trofiki (qida) səviyyə adlanır?

- doğru cavab yoxdur
- rəqabət və ya komensalizm
- parazitizm və ya fabrik
- simbioz və ya forik
- avtotrof və ya produsent

468 Ekosistemdə heyvanlar tərəfindən yaradılan trofiki (qida) səviyyə adlanır ?

- doğru cavab yoxdur
- heterotrof və ya konsument
- simbioz və ya fabrik
- forik və ya parazitizm
- rəqabət və ya forik

469 Ekosistemin inkişafına təsir edən dinamika adlanır?

- mövsümü dinamika
- dövrü dinamika
- sutkalıq dinamika
- istiqamətlənmiş dinamika
- dəyişkən dinamika

470 Ekosistemi təşkil edən bloklar aşağıdakılardır?

- doğru cavab yoxdu
- biosenoz və biotop
- reduzent və dövrü
- produsent və dayanaqlı

- təbii və antropogen

471 ən böyük və davamlı ekosistem?

- coğrafi mühitdir
 hidrosferdir
 atmosferdir
 geosferdir
 biosferdir

472 Konkret ərazidə bioloji növün sərbəst cütləşib öz sayını tənzim edə bilərək, coğrafi, ekoloji və etoloji sədlər ilə bir-birindən az-çox ayrılan fərdlər qrupuna deyilir?

- biosenoz
 növ
 biotik faktor
 biogenoz
 populyasiya

473 Noosfera anlayışını elmə gətirənlərdir?

- doğru cavab yoxdur
 Nesbit və Eburdin
 Odum və Rulye
 Vernandski və Naumov
 Toyer de Şarden və Lerua

474 Neobiosfer adlanır?

- doğru cavab yoxdur
 bitkilərin mövcud olduğu sahə
 hazırda canlı orqanizmlərin mövcud olduğu sahə
 canlıların keçmişində mövcud olduğu sahə
 heyvanların mövcud olduğu sahə

475 Biosferdə biokimyəvi dövretmə ayrılır?]

- doğrucavab yoxdur
 qazşəkilli maddələrin dövretməsi və çökmə dövrü
 mexaniki və üzvü dövretmə
 kimyəvi və fiziki dövretmə
 geoloji və fiziki dövretmə

476 Biogenoz və ekosistemi bir birindən fərqləndirən amil?

- doğru cavab yoxdur
 məkan faktorudur
 zaman faktorudur
 trofik faktordur
 dövrü sistem faktorudur

477 Yüksək dərəcədə formalaşmış ekosistemdə çoxluğu təşkil edən növlər adlandırılır?

- kommensalizm və konsument
 neytralizm və dayanaqlı

- dominant və edifikator
- strukturlu və proporsional
- doğru cavab yoxdur

478 Enerjinin bir trofiki səviyyədən digərinə qəbulu edilən qida enerjisinin 10 % -ni təşkil edir. Bu ekologiyada necə adlandırılır?

- əlli faiz qaydası
- bir faiz qaydası
- on faiz qaydası
- 100 faiz qaydası
- iyirmi faiz qaydası

479 Biosferin özünü tənzimləmə xüsusiyyəti adlanır?

- doğru cavab yoxdur
- homeostazm
- biostazm
- antrorostazm
- neostazm

480 Noosfera termini hansı mənada işlənir?

- doğru cavab yoxdur
- yaşayış mühiti, məskun sahəsi
- ağıl, düşüncə, idrak
- həyat tərz, əxlaq, mədəniyyət
- dövrəniş tərz, mənəviyyət

481 İnsan və cəmiyyətin həyatı vacib maraqlarına, ətraf mühitə antropogen və təbii təsirlər nəticəsində təhlükə yaradan vəziyyətə deyilir?

- ekoloji yük
- ekoloji təhlükəsizlik
- ekoloji təhlükə
- ekoloji böhran
- ekoloji qəza

482 Karbon qazının atmosferə normadan artıq atılması səbəb olur?

- doğru cavab yoxdur
- oksigen miqdarının azalmasına
- «parnik» efektinin yaranmasına
- dövretmə sisteminin pozulmasına
- qlobal soyuqlaşmaya

483 Biosferdə kükürd qazının (SO₂) çoxluğu səbəb olur?

- leysan tipli yağıntılara
- buludun yaranmasına
- qirovun yaranmasına
- dumanın əmələ gəlməsinə
- turş yağışlara

484 Həyat üçün lazım olan enerjini almaq üçün orqanizmin üzvü maddələri oksidləşəcək CO₂ və H₂O yaradır.

Bu proses necə adlanır ?

- tənəffüs
- birləşmə
- ayrılma
- nəfəsalma
- nəfəsvermə

485 Ekosistemdə oksigenin dövrünü əlaqədardır?

- doğru cavab yoxdur
- kimyəvi birləşmələrin xarakteri ilə
- ozon və hidrogenlə
- atmosfer və hidrosferlə
- fotosintez və tənəffüslə

486 Ekosistemdə azotun mənbəyi aşağıdakılardır?

- doğru cavab yoxdur
- atmosfer və üzvi maddələrin çürüməsi
- hidrosfer və bakteriyalar
- litosfer və dünya okeanı
- bitki və heyvanat aləmi

487 Ekosistemdə fosforun əsas mənbəyi hesab olunur?

- torpağın humus qatı
- metamorfik süxurlar
- kimyəvi süxurlar
- dağ süxurları və digər çöküntülər
- dəniz və çay suları

488 Ekologiyanın əsas funksional vahidi adlanır?

- populyasiya
- ekosistem
- ekotop
- biosenoza
- biosfer

489 Antropogen və təbii təsirlər nəticəsində ətraf mühitin dağılma təhlükəsi ilə əvvəl ya mənfəi ekoloji dəyişikliklərdə səhiyyəyə və bu səbəbdən insanın və cəmiyyətin həyatı vacib maraqlarına təhlükə yaradan vəziyyət adlanır?

- kataklizm
- təhlükəli böhran vəziyyəti
- təhlükəli krizis vəziyyəti
- təhlükəli ekoloji vəziyyət
- təhlükəli hal

490 Ekoloji təhlükəsizlik sahəsində dövlətin vəzifələrinə daxildir? 1. dövlət nəzarəti, 2. dövlət siyasəti, 3. informasiya təminatı və proqnozlaşdırmaq, 4. dövlət standartları və normativlərin tətbiqi, 5. auditin aparılması, 6. beynəlxalq hüququ təminat

- 2,5,6

- 1,2,3
- 2,3,5
- 4,5,6
- 1,2,4

491 Radiasiya nədir?

- doğru cavab yoxdu
- günəşdən gələn şua enerjisi
- radioaktiv maddələrdən ayrılan ionlaşdırıcı şualardır
- ağır metallardan ayrılan şualardır
- makroelementlərdən ayrılan şualardır

492 Abşeron yarımadasında gündəlik radiasiya fonu dəyişilir

- 6-18 mkr/saat
- 5-10 mkr/saat
- 10-12 mkr/saat
- 3-15 mkr/saat
- 6-8 mkr/saat

493 Qlobal ekoloji problemlərin həlli üçün tələb olunur? 1.Hərbi xərclərin azadılması hesabına iqtisadiyyatın inkişaf etdirilməsi. 2.Qlobal təhlükəsiz texnoloqiyların tətbiqi nəticəsində iqtisadiyyatın stabilliyinin təmini, 3.Kənd təsərrüfatının kimyalaşdırılması, 4. Ekoloji sahə üzrə beynəlxalq əməkdaşlığın genişləndirilməsi, 5. Təbii resursların ekstensiv mənimsənilməsi.

- 1,3,5
- 1,2,4
- 2,3,4
- 3,4,
- 2,4,5

494 Biosferdə maddələrin kiçik (biogeokimyəvi) dövrünü necə tamamlanır?

- Hidrosfer və atmosfer daxilində tamamlanır
- Yalnız biosfer daxilində tamamlanır
- Yalnız atmosfer daxilində tamamlanır
- Yalnız hidrosfer daxilində tamamlanır
- Yalnız litosfer daxilində tamamlanır

495 Təbiətdə maddələrin böyük (geoloji) dövrünü necə baş verir?

- Günəş enerjisi ilə Yerə radioaktiv maddələrinin qarşılıqlı əlaqəsi nəticəsində baş verir
- Günəş enerjisi ilə Yerə dərinlik enerjisinin qarşılıqlı təsiri ilə
- Günəş enerjisi ilə Yerə səth enerjisinin qarşılıqlı təsiri ilə baş verir
- Günəş enerjisi ilə maqmatik süxurların qarşılıqlı əlaqəsi ilə baş verir
- Günəş enerjisi ilə çökmə süxurların qarşılıqlı əlaqəsi ilə baş verir

496 Biosferin özünü tənzimləmə xüsusiyyəti necə adlanır?

- Klimatologiya
- Noosfer
- Homeostazm
- Ekoloji böhran.
- Konvergeniya

497 Qurğu və avadanlıqların gücünün artırılmasının müsbət cəhətləri hansılardır?

- əmək məhsuldarlığı artır, istisamr xərcləri azalır, daşınma xərcləri çoxalır
- kapital qoyuluşunun xüsusi çəkisi ümumi istehsal xərcləri və istismar xərcləri azalır
- maliyyə vəsaitinin həcmi azalır, əmək ehtiyatlarından səmərəli istifadə edilir, məhsulun keyfiyyəti yüksəlir
- məhsulun keyfiyyəti artır, istismar xərcləri minimuma enir, iş vaxtı qısalır
- iş vaxtından və qurğuların gücündən səmərəli istifadə edilir, işçilərin gəlirləri artır

498 Fenol istehsalında tətbiq edilən əsas üsullar hansılardır?

- benzol turşusunun oksidləşməsindən humolun hidrolizindən, xlorbenzolun oksidləşməsindən
- xlorbenzolun oksidləşməsindən, humolin hidrolizindən, benzol turşusunun oksidləşməsindən
- xlorbenzolun hidrolizindən, benzol turşusunun oksidləşməsindən, humolun oksidləşməsindən
- humolun reduksiyasından, xlorbenzolun hidrolizindən, benzol turşusunun oksidləşməsindən
- xlorbenzolun oksidləşməsindən, humolun hidrolizindən, benzol turşusunun hidrolizindən

499 Sulfat turşusu və bəzi kimyəvi məhsullar istehsalı zamanı meydana gələn ekoloji problemləri həll etmək üçün əsas prinsiplər hansılardır?

- əmək və maliyyə resurslarından səmərəli istifadə etmək, istehsal sahələrini genişləndirmək
- istehsal sahələrinin genişləndirilməsi, maşın avadanlıqların güclərindən səmərəli istifadə edilməsi, boşdayanma hallarına yol verilməməli
- qapalı istehsal texnologiyasından istifadə edilməsi qurğu və avadanlıqların gücünü artırılmalı, istehsal texnologiyasında əsaslı struktur dəyişiklikləri aparılmalı
- qurğu və avadanlıqların gücünün artırılması, lazımı maliyyə vəsaitinin ayrılması
- istehsal texnologiyasında əsaslı struktur dəyişiklikləri aparmaq, əmək ehtiyatlarından səmərəli istifadə etmək

500 Aşağıdakılardan hansında tikinti materialları müəssisələrində tullantıların azalan sırası verilmişdir?

- hidrogen sulfid, toz və asılı maddələr, karbon qazı kükürd anhidridi
- toz və asılı maddələr, kükürd anhidridi, formaldehid
- toz və asılı maddələr, kükürd anhidridi, formaldehid
- toz və asılı maddələr, karbon qazı, kükürd anhidridi, azot oksidi, hidrogen sulfid
- azot oksidi, karbon qazı, kükürd anhidridi, hidrogen sulfid

501 Enerjetikanın ekoloji problemlərinin həlli strategiyasının əsas istiqamətləri hansılardır?

- energetika sənayesinin bütün müəssisələrində modernləşdirmə aparmaq.
- tükənən və ekoloji baxımdan daha təmiz enerji mənbələrinin rolunu artırmaq
- bərpa olunan ekoloji baxımdan daha təmiz enerji mənbələrinin rolunun artırmaq
- az tullantılı və tullantısız texnologiyanı daha da genişləndirmək
- ənənəvi enerji mənbələrindən daha səmərəli istifadə etmək

502 Günəş enerjisindən istifadənin mənfi cəhətləri hansılardır?

- günəş akkumulyatorları geniş ərazi tutur, fiziki-coğrafi amillərdən asılıdır
- maya dəyəri baha başa gəlir, çox əməktutumludur.
- maliyyə vəsaiti və işçi qüvvəsi tələb edir
- ərazinin relyefi əhəmiyyətli rol oynayır
- ərazinin relyefi əhəmiyyətli rol oynayır

503 Külək elektrik stansiyalarının çatışmayan cəhəti nədir?

- alınan enerjinin maya dəyəri baha başa gəlir.
- qəbul olunmayan səs effekti yaradır
- elektromaqnit çirkləndirmə baş verir

- fiziki-coğrafi amillərdən asılıdır
- quraşdırılması baha başa gəlir

504 Havada kükürd turşusunun həcmnin artamsının əsas səbəbidir?

- havadakı tozun miqdarı
- havanın temperaturu
- küləyin istiqaməti
- rütubətliyin səviyyəsi
- atmosfer təzyiqi

505 Azərbaycanın kimya, neft-kimya və neft emalı müəssisələrində xammaldan səmərəli istifadə edilməməsi və itkilərə yol verilmə əlaqədardır:

- əmək ehtiyatlarından səmərəli istifadə edilməməsi, xammaldan israfçılıqla istifadə olunması, maşın və avadanlıqların gücündən lazımi səviyyədə istifadə edilməsi
- texniki təchizatın aşağı səviyyədə olması qurğuların sıradan çıxması
- mövcud avadanlıqların bitki və mənəvi cəhətdən amortizasiyaya uğraması
- qaz və toztutucu avadanlıqların, qurğuların sıradan çıxması, onların fiziki və mənəvi cəhətdən amortizasiyaya uğraması
- texniki təchizatın aşağı səviyyədə olması, yenidən qurma işləri aparılması üçün lazımi maliyyə vəsaitinin olmaması, ətraf mühitə normadan artıq zərərli tullantıların atılması

506 Tullantı qazların zəhərli qazlardan tamamilə təmizləmək üçün hansı qurğulardan istifadə edilir?

- katalitik təmizləmə qurğularından
- mexaniki təmizləmə qurğularından
- bioloji təmizləmə qurğularından
- detanator qurğularından
- yağ və quru təmizləmə qurğularından

507 Tullantısız texnologiya və ya tullantısız istehsal dedikdə başa düşülür?

- ərazi istehsal komplekslərinin təşkili, məhsul istehsalı, iqtisadi rayonların ayrılması
- məhsul istehsalı, bütövlükdə regional sənaye-istehsalat birliklərinin, sahə-istehsalat komplekslərinin təşkili və istehsalın fəaliyyəti
- məhsul istehsalı, bütövlükdə regional sənaye istehsalat birliklərinin təşkili və istehsalın fəaliyyəti
- sahə istehsalat komplekslərinin təşkili və istehsal fəaliyyəti
- ərazi istehsal komplekslərinin yaradılması, məhsul istehsalı

508 Neft hasilatı rayonlarında bitki örtüyünə təsir faktorları aşağıdakılardan hansıdır?

- xam neft, minerallaşmış sular, müxtəlif tərkibli qazma məhsulları
- xam neft, minerallaşmış sular
- minerallaşmış sular, müxtəlif tərkibli qazma məhsulları
- müxtəlif tərkibli qazma məhsulları, metal qırıntıları
- xam neft, məişət tullantıları

509 Utilizasiya nədir?

- istehsal tullantılarından hazır məhsul kimi istifadə edilməsi və satılması
- istehsal tullantılarının təmizlənməsi
- istehsal tullantılarının basdırılması
- istehsal tullantılarından xammal, yarımfabrikat, yanacaq kimi istifadə edilməsi
- istehsal tullantılarının xüsusi poliqonlara daşınması və basdırılması

510 İES-lərdən atmosfərə atılan sulfat anhidridinin ətraf mühitə təsiri aşağıdakılardan hansıdır?

- metallare korroziyaya uğrayır, istehsal müəssisələrində əmək məhsuladrlığı artır, biktilər məhv olur.
- bitkilər məhv olur, xəstəliklər artır, tənəffüs çətinləşir
- metallar korroziyaya uğrayır nəqliyyat vasitələrinin hərəkəti çətin
- binaların fəsadı dağılır, sənaye müəssisələrinin istehsal gücləri azalır
- metallar korroziyaya uğrayır, tikinti qurğuları aşınır, bitkilər məhv olur, xəstəliklər artır

511 Aşağıdakılardan hansı çirklənmiş sulardan yenidən istifadənin səmərəliliyini əks etdirir?

- təmizləmə qurğularının tikintisinə xərc azalır, əkin sahələri əlavə su alır, süni gübrəsiz məhsuldarlıq artır, çay və dənizlərin sanitariya vəziyyəti yaxşılaşır.
- təmizləmə qurğularının tikintisinə xərc azalır, əlavə maliyyə vəsaiti tələb edilir, su mənbələrinin sanitariya vəziyyəti yaxşılaşır
- daşınma xərcləri azalır, əkin sahələri artır
- mənzillərin su və siltlik təchizatı yaxşılaşır, maliyyə vəsaiti azalır
- su mənbələri qorunur, torpaqların eroziyası azalır, su itkisi minimuma enir

512 Neft-qaz hasilatında ətraf mühiti çirkləndirən maddələrin düzgün ardıcılığı hansıdır?

- neft, turşular, duz, parafin, xlor turşusu
- neft, yanacaq-sürtükü materialları, neftli qum, səthi aktiv maddələr, maddən tullantı suları kimyəvi həlledicilər, turşular, duz və s.
- neft, qətran, neftli qum, maddən tullantı suları
- bitum, yanacaq sürtükü materialları, xlor turşusu
- parafinlər, müxtəlif qələvilər, sirkə, neftli qum

513 Aşağıdakılardan hansı avtomobil nəqliyyatının atmosferi çirklənməsini azaltmaq məqsədi daşıyır?

- əhalinin sıx yaşadığı yerlərə nəqliyyat vasitələrinin xüsusi qrafik əsasında buraxılması.
- nəqliyyat vasitələrinin sayının azaldılması
- şəhərlərdə piyada zonaları yaratmaq , nəqliyyat vasitələrinin buraya daxil olmasını qadağan etmək, elektromobillərin sayını çoxaltmaq
- dizel mühərrikli nəqliyyat vasitələrinin benzin mühərrikli avtomobillərlə əvəz edilməsi
- yeraltı nəqliyyat şəbəkəsinin genişləndirilməsi

514 Mineral gübrələrdən istifadənin mənfi cəhətləri hansılardır?

- torpağın deqradasiyasına gətirib çıxardır, təbii münbitlik süni münbitliklə əvəz olunur.
- torpağın su rejimini pozur, eroziyanı gücləndirir
- mineral maddələrin balansını və hava rejimini pozur
- torpağın strukturunu pisləşdirir
- torpağın mexaniki tərkibini pozur, qida elementlərinin balansını pozulur

515 Sığorta ödənişləri necə hesablanır?

- müəssisənin illik dövriyyəsinin istehsal xərclərinə bölünməsi yolu ilə.
- müəssisənin illik dövriyyəsinin tarif əmsalına bölünməsi yolu ilə.
- müəssisənin illik dövriyyəsinin tarif əmsalına vurulması yolu ilə.
- müəssisənin illik dövriyyəsinin illik mənfəətə vurulması yolu ilə.
- müəssisənin illik dövriyyəsinin illik mənfəətə bölünməsi yolu ilə.

516 Aşağıdakılardan hansı sığorta sisteminin əsas göstəricilərindən sayılır?

- sığorta tarifləri.
- sığorta riski.
- sığorta təşkilatı
- sığorta ödənişinin həcmi

- sığorta haqqı

517 Ekoloji risk dedikdə nəzərdə tutulur:

- sığorta hadisəsinin və itkisinin təkrarlanma ehtimalı.
 sığorta hadisəsinin və itkisinin yaranma vaxtı.
 sığorta hadisəsinin və itkisinin baş verdiyi məkan.
 sığorta hadisəsinin və itkisinin yaranma ehtimalı.
 sığorta hadisəsinin və itkisinin yarandığı hal.

518 Sığorta halı nədir?

- qəza nəticəsində atılan zərərli maddələrin sənaye müəssisələrinə vurduğu ziyanın həcmi.
 qəza nəticəsində atılan zərərli maddələrin təbii mühitə vurduğu iqtisadi-sosial ziyanın baş verdiyi proses.
 qəza nəticəsində atılan zərərli maddələrin təbii mühitə vurduğu iqtisadi-sosial ziyanın həcmi
 qəza nəticəsində atılan zərərli maddələrin həcmi.
 qəza nəticəsində atılan zərərli maddələrin əhaliyə vurduğu ziyanın həcmi.

519 Sığorta müqaviləsinin tərkibinə daxil deyil:

- müəssisənin fəaliyyətinin ekoloji aspektlərinə münasibətdə müsbət beynəlxalq rəyin formalaşdırılması
 müəssisənin ünvanı, adı, ekoloji riskin xarakteri, illik dövriyyənin həcmi (manatla)
 müəssisənin istehsal fəaliyyəti haqqında məlumatlar.
 istehsal prosesinin xarakteri haqqında məlumatlar, xammal, materialların və istehsal olunan məhsulun növləri.
 ətraf təbii mühit haqqında məlumatlar, havaya, suya, torpağa atılan tullantılar haqqında məlumat, tullantıların risk dərəcəsi və onların qarşısının alınma tədbirləri.

520 İstehsal tullantılardan xammal, yarımfabrikat, yanacaq kimi istifadə edilməsi adlanır?

- denudasiya.
 flotasiya
 utilizasiya
 detonasiya
 akkumulyasiya

521 Aşağıdakılardan hansı neft hasilatı rayonlarında biki örtüyünə təsir faktorları hesab edilir?

- xam neft, məişət tullantıları.
 xam neft, minerallaşmış sular, metal qırıntıları
 xam neft, minerallaşmış sular, müxtəlif tərkibli qazma məhsulları
 minerallaşmış sular, müxtəlif tərkibli qazma məhsulları, tikinti məhsulları
 müxtəlif tərkibli qazma məhsulları, metal qırıntıları

522 Üzvi tullantılara aşağıdakılardan hansı aiddir:

- dəri emalı müəssisələrinin, ət kombinantlarının, tikinti materiallarının müəssisələrinin tullantıları.
 ət kombinantının, ağac emalı müəssisələrinin, ayaqqabı fabriklərinin tullantıları
 şərab və pivə istehsalı, dəmir-beton məmulatı, tikiş fabriklərinin tullantıları
 ağac emalı, şərab, pivə istehsalı, dəri emalı müəssisələrinin, ət kombinantının tullantıları
 ağac emalı, şərab, çörək və şörək məmulatı, daş karxanalarının tullantıları

523 Şlam, gilli məhlul, yuyucu mayelər ətraf mühitin hansı komponentinə daha çox zərər vurur?

- su mənbələrinə
 bitki örtüyünə
 torpağa

- atmosferə
- heyvanat aləminə.

524 Sığorta müqaviləsi imzalanarkən hansı halda güzəşt nəzərdə tutulur?

- 3 ay müddətinə imzalandıqda.
- müqavilə 1 illiyə imzalandıqda.
- yarım il müddətinə imzalandıqda.
- 2 il və daha çox müddətə imzalandıqda
- 1,5 il müddətinə imzalandıqda.

525 Aşağıdakı cavablardan hansı sığorta obyektinin mahiyyətini ifadə edir?

- sığorta təşkilatına təqdim olunmuş əmlak iddiasına görə ödənişin dağılmış obyektlərin sayıdır.
- sığorta təşkilatına təqdim olunmuş əmlak iddiasına görə dəymiş ziyanın həcmidir.
- sığorta təşkilatına təqdim olunmuş əmlak iddiasına görə məsuliyyət riskinin həcmidir.
- sığorta təşkilatına təqdim olunmuş əmlak iddiasına görə ödənişin həcmidir.
- sığorta təşkilatına təqdim olunmuş sığorta haqqıdır.

526 Aşağıdakılardan hansı sığorta hadisəsinə aid deyil?

- müəssisə işçilərinin əmək haqqlarının ödənilməsi ilə əlaqədar olan məsrəflər.
- əmlakın korlanması və məhv olunması üzündən dəyən zərərin kompensasiyası.
- ətraf mühitdə həyat şəraitinin pisləşməsi ilə əlaqədar dəyən ziyan.
- çirklənmiş ərazinin təmizlənməsi və oranın abadlaşdırılması üçün məsrəflər.
- ilkin təhqiqatlar və məhkəmə prosesləri ilə əlaqədar məsrəflər.

527 Monitoring nələri öyrənir?

- maliyyə və vergi vəsaitləri
- ətraf mühitin hərtərəfli analizi
- potensial ehtiyatları
- iqlim göstəriciləri
- əhalinin yerdəyişməsini

528 Dağ-mədən sənayesinin yaratdığı ekoloji problemlər:

- rütubət çoxalır, görmə qabiliyyəti azalır
- Dağ-mədən sənayesinin yaratdığı ekoloji problemlər:
- suyun səviyyəsi aşağı düşür, smaq əmələ gəlir
- atmosfer və hidrosfer çirklənir, torpaqda sürüşmələr və uçqunlar baş verir
- duman yaranır, buludların vəziyyəti dəyişir

529 Avtonəqliyyat tərəfindən çirkləndirmənin qarşısı nə ilə alınır?

- daxili yanma mühərriklərinin təkmilləşdirilməsi
- yüksək oktanlı yanacağın işlədilməsi
- yeni avtomobillərin istehsalı
- mühərrikdə süzgeclərin yerləşdirilməsi
- maşınlardan istifadənin məhdudlaşdırılması

530 Neft-qaz quyularının qazılması zamanı yaranan ekoloji problemlər:

- torpaqda və suda mikroorqanizmlər məhv olurlar
- dəniz suyunun şəffallığı və torpağın keyfiyyəti dəyişir

- dəniz suyunun rəngi, torpağın örtüyü dəyişir
- balıqların sayı artır, bitki aləmi genişlənir
- gilli məhlul, neftli su dənizi və torpağı çirkləndirir

531 Nəqliyyat vasitələrindən ayrılan tullantı qazların tərkibində hansı birləşmələr olur?

- karbon, kükürd, azot oksidləri və üzvi birləşmələr
- dəmir, kalsium, manqan oksidləri
- gümüş oksidləri
- dəmir, civə, kalsium oksidləri
- üzvi və qeyri-üzvi birləşmələr, su buxarı

532 Aşağıdakılardan hansı ekoloji sığorta tarifinin həcmində daxil deyildir?

- sığortaçının normativ gəliri.
- sığorta təminatının ödənilməsi üçün ehtiyat fonda köçürmələr;
- sığorta hadisələrinin xəbərdarlıq və qarşısının alınmasının maliyyələşdirilməsi fonduna köçürmələr.
- normadan artıq təbiətdən istifadəyə və çirkləndirməyə görə köçürmələr.
- sığorta təşkilatının məsrəflərinin ödənilməsi.

533 Kənd təsərrüfatında suyun itkisi səbəb olur:

- məhsul artımına, bütün torpaqların suvarılmasına, otluqların genişlənməsinə.
- suvarma kanalları boyu torpaqların suvarılmasına
- suvarma kanalları boyu yeraltı sualrın səviyyəsinin qalxmasına
- torpaqların şoranlaşmasına və onların sahəsinin daim artmasına
- yeraltı suların səviyyəsinin qalxmasına, torpaqların şoranlaşmasına və bataqlıqlaşmasına məhsul itkisinə

534 əhalinin sıx yaşadığı yerlərə nəqliyyat vasitələrinin xüsusi qrafik əsasında buraxılması.

- ABŞ, Avstraliya, Yaponiya.
- Almaniya, Amerika, Yaponiya
- Yaponiya, Fransa, Böyük Britaniya
- Asiya, Avropa, Amerika
- Avropa , Amerika, Yaponiya

535 Kənd təsərrüfatında suvarma suyundan qeyri-səmərəli istifadənin əsas səbəbidir:

- suyun istifadəçilər arasında qeyri-bərabər bölüşdürülməsi.
- suvarma sistemlərini lazımi səviyyədə olmaması
- suvarma sistemlərində baş verən su itkiləri
- sudan istifadə qiymətlərinin onun sosial qiymətindən çox aşağı olması
- suvarma sistemlərinin təmiri üçün maliyyə vəsaitinin olmaması

536 Aşağıdakılardan hansı neft məhsulları ilə çirklənmənin xarakterik əlamətləri əks etdirir?

- sürətli buxarlandırma qabiliyyətinin olması, toksiki maddələrlə zəngin olması, yanacaq kimi istifadə olunması.
- neftin hasilatı, nəqli, emalı
- suyun keyfiyyətini pisləşdirməsi, oksigen rejiminə mənfi təsir göstərməsi, suyun üst qatlarının atmosferlə balanslaşdırılmış əlaqəsini pozması
- ətraf mühitin komponentlərini çirkləndirməsi, bütün akvatoriyada səpələnməsi, dib çöküntülərində toplanması
- torpaqda oksigen rejimini pozması, suyun transpirasiyasını çətinləşdirir

537 Təcrübədə tullantısız sənaye istehsalının yaradılması prinsip ilə nəyə əsaslanmalıdır?

- cihazlara, nəqliyyat vasitələrinə təmizləyici qurğulara

- əmək ehtiyatlarına, maliyyə vəsaitinə, avadanlıqlara
- avadanlıqlara, cihazlara, yeni texnoloji proseslərə
- yeni texnoloji proseslərə, xammala nəqliyyat vasitələrinə
- nəqliyyat vasitələrinə, əmək ehtiyatlarına cihazlara

538 Aşağıdakılardan hansı üzvi tullantılara daxildir?

- ət kombinantının, ağac emalı müəssisələrinin, ayaqqabı fabriklərinin tullantıları
- ağac emalı, şarab, pivə istehsalı, dəri emalı müəssisələrinin, ət kombinantının tullantıları
- ağac emalı, şarab, çörək və çörək məmulatı, daş karxanalarının tullantıları
- dəri emalı müəssisələrinin, ət kombinantlarının, tikinti materilləri müəssisələrinin tullantıları
- şarab və pivə istehsalı, dəmir-beton məmulatı, tikiş fabriklərinin tullantıları

539 Aşağıdakı amillərdən hansı torpaqəmələgəlmə prosesində iştirak etmir?

- orqanizmlər torpaq əmələgətirən amil kimi
- ana suxur torpaq əmələgətirən amil kimi
- ozonosferin torpaq əmələgətirən amil kimi
- iqlim torpaq əmələgətirən amil kimi
- relyef torpaq əmələgətirən amil kimi

540 Azərbaycan Respublikasının torpaq fondunun təxminən neçə faizi kənd təsərrüfatı üçün yararlıdır?

- 30%-i k/t üçün yararlıdır
- 49%-i k/t üçün yararlıdır
- 39%-i k/t üçün yararlıdır
- 20%-i k/t üçün yararlıdır
- 10 %-i k/t üçün yararlıdır

541 Litosferi ən çox hansı sənaye tullantıları çirkləndirir?

- dağ mədən və dağ kimya sənayesi tullantıları
- məişət sənaye tullantıları
- İES-nin tullantıları
- neft sənayesi tullantıları
- avtomobil sənayesi tullantıları

542 Torpaqşünaslıq elminin banisi kimdir ?

- V.R.Vilyams
- E.Hekkel
- C.Darvin
- N.N.Dokuçayev
- Həsənbəy Zərdabi

543 Torpaqşünaslıq elminin banisi N.N.Dokuçayevin təliminə əsasən torpaq bitki və heyvan orqanizmlərinin, iqlimin, relyetin və ərazinin geoloji yaşının qarşılıqlı təsiri nəticəsində yaranmışdır. N.N.Dokuçayevə görə torpaq nədir?

- torpaq ərazinin geoloji yaşının qarşılıqlı təsirindən yaranmış təbii törəmədir
- torpaq bitkilərin qida mənbəyidir
- torpaq yerin humusla zəngin qatıdır
- torpaq yer səthinin üst qatıdır
- torpaq iqlimin təsirindən yaranmış təbii törəmədir

544 Aşağıdakı elmi yeniliklərdən hansı Həsənbəy Zərdabiyə məxsusdur?

- Onun fikrincə torpaq təbii törəmədir
- Onun fikrincə torpaq beş amilin təsirindən yaranmışdır: torpaqəmələgətirən süxurlar, bitki və heyvan orqanizmləri, iqlim, relyef və zaman
- O torpaq əmələgətirən amillərə insan fəaliyyətini də daxil etmişdir
- 1884-cü ildə ilk dəfə olaraq əsas 5 faktorun torpaqəmələgəlmə prosesində rolunu göstərmişdir: torpaqəmələ gətirən süxurlar, bitki və heyvan orqanizmləri, iqlim, relyet ərazinin geoloji yaşı.
- 1875-1876-cı illərdə ilk dəfə olaraq öz əsərlərində əsas 4 faktorun torpaqəmələgəlmə prosesində rolunu göstərmişdir: ona süxur, bitki və canlı orqanizmlər, iqlim və insanın təsərrüfat fəaliyyəti

545 Ali bitkilərin torpaqəmələgəlmədə rolu kim tərəfindən aşkara çıxarılmışdır?

- Y.N.Mişuistin tərəfindən
- Y.I.Vernadski tərəfindən
- E.Hekkel tərəfindən
- V.R.Vilyams tərəfindən
- H.Zərdahi tərəfindən

546 Litosferin qalınlığı qeyri müəyyən hədlərdə dəyişir. Aşağıdakı göstəricilərdən hansı həqiqətə uyğundur?

- 50-200 km
- 40-120 km
- 30-150 km
- 50-100 km
- 50-150 km

547 Materiklərdə yer qabığının qalınlığı nə qədərdir?

- 30-40 km
- 20-30 km
- 70-80 km
- 35-40 km.
- 10-20 km

548 Yer qabığı və ona birləşən yuxarı mantiyanın bir hissəsi litosferi əmələ gətirir . Zəlzələlərin əksəriyyəti litosferdə əsasən hansı dərinlikdə baş verir?dərnlkdə baş verir?

- 35-40 km
- 10-15 km
- 15-20 km
- 30 km
- 35 km

549 Gilin su keçirmə qabiliyyəti qumdan necə dəfə azdır?

- 3200 dəfə
- 3000 dəfə
- 2000 dəfə
- 6000 dəfə
- 6200 dəfə

550 Azərbaycanda olan torpaq fondu 8641.5 min hektardır. Onun neçə faizindən istifadə edilir?

- 77%-dən
- 20%-dən

- 37%-dən
- 47%-dən
- 57%-dən

551 Qurunun sahəsi buzlaqlarla birlikdə neçə mln. km² təşkil edir?

- 139 mln. km² -dir
- 109 mln. km² -dir
- 149 mln. km² -dir
- 151 mln. km² -dir
- 169 mln. km² -dir

552 Hazırda dünyada əkin sahələri neçə mln. km² təşkil edir?

- 25 mln. km²
- 5 mln. km²
- 10 mln. km²
- 15 mln. km²
- 20 mln. km²

553 Azərbaycanda relyefin xüsusiyyətlərindən asılı olaraq torpaqlarının neçə yarım tipi var?

- 60 yarım tipi var
- 10 yarım tipi var
- 20 yarım tipi var
- 30 yarım tipi var
- 50 yarım tipi var

554 Azərbaycanda relyefin xüsusiyyətlərindən asılı olaraq neçə biogeosenoz formaları əmələ gəlmişdir?

- 5 biogeosenoz
- 2 biogeosenoz
- 20 biogeosenoz
- 10 biogeosenoz
- 15 biogeosenoz

555 Şoran torpaqlarda humusun miqdarı neçə faiz olur?

- 9%-ə qədər
- 1%-ə qədər
- 2%-ə qədər
- 5%-ə qədər
- 7%-ə qədər

556 Şoran torpaqlara yarım səhra və səhra zonalarında rast gəlinir. Azərbaycanda belə torpaqlar neçə min ha ərazini əhatə edir?

- 166 min ha ərazini
- 10 min ha ərazini
- 100 min ha ərazini
- 156 min ha ərazini
- 186 min ha ərazini

557 2-3 sm qalınlığında torpağın əmələ gəlməsi üçün neçə il vaxt tələb olunur?

- 200-1000
- 50-100 il
- 100-200 il
- 200- 500 il
- 20-40 il

558 Azərbaycanda relyefin xüsusiyyətlərindən asılı olaraq neçə iqlim tipi formalaşmışdır?

- 13 iqlim tipi
- 3 iqlim tipi
- 6 iqlim tipi
- 9 iqlim tipi
- 11 iqlim tipi

559 Azərbaycanda relyefin xüsusiyyətlərindən asılı olaraq torpaq əmələgəlmə formasının neçə tipi var?

- 9 tipi var
- 2 tipi var
- 5 tipi var
- 7 tipi var
- 6 tipi var

560 Yuvarlaqlaşdırılmış məlumatlara görə qurunun neçə faizini yararlı torpaqlar təşkil edir?

- 20%-ni
- 10%-ni
- 15%-ni
- 40%-ni
- 30%-ni

561 Hansı mənbələr litosferi çirkləndirir?

- nadir metallar emalı və kimya sənayesi
- kimya müəssisələri, neft emalı müəssisələri
- sənaye müəssisələri, kənd təsərrüfatı sahələri
- metallurjiya və neft-qaz sənayesi
- energetika və balıqçılıq

562 Torpağın pozulması nədir?

- torpaqda pozulma halları olmur
- torpağın quruluşunun dəyişməsidir
- torpağın üst qatının təsərrüfat üçün yararlı hala düşməsidir
- məhsuldarlığın artırılmasıdır
- insan fəaliyyətinin məhdudlaşdırılmasıdır

563 Torpağın məhsuldarlığının azalması əsasən hansı hallarda baş verir? Düzgün olmayan cavabı tapın

- Suvarma prosində olan pozuntular nəticəsində
- Torpağın eroziyası nəticəsində
- Torpağın şoranlaşdırılması nəticəsində
- Torpağın intensiv çirklənməsi nəticəsində
- Bitkilərin suvarma normasına düzgün riayət edildikdə

564 Aşağıdakı prestisidlərdən hansı zərərli həşəratları məhv etmək üçün istifadə edilir?

- insektisidlər
- nematosidlər
- rodentisidlər
- gerbesidlər
- funqisidlər

565 Təbii ehtiyatların qiymətləndirilməsinin ən əsas üsulu budur:

- Kapital.
- Renta.
- Gəlir
- Məsrəf.
- İcarə.

566 Təbii resurs anlayışına aiddir:

- Əmək ehtiyatları;
- İnsanların istifadə etdiyi ehtiyatlar;
- Sənaye müəssisələri.
- Müxtəlif texnoloji avadanlıqlar;
- Faydalı qazıntılar;

567 Təbii ehtiyatlar bu istehsalda iştirak edir:

- İstehsalın kooperasiyasında.
- Sosial sahələr;
- Maddi nemətlər istehsalı;
- Emal sahəsinin dərinləşməsi;
- İstehsalın təmərküzləşməsində;

568 Aşağıdakılar hansı monitorinqin praktiki istiqamətlərinə aid deyil?

- əhalinin miqrasiyasının nizamlanması.
- ətraf mühitin vəziyyətinə və ona təsir edən amillərə nəzarət etmək.
- ətraf mühitin faktiki vəziyyəti və çirklənmə səviyyəsini qiymətləndirmək.
- çirkləndiricilərin təsirdən ətraf mühitdə yarana biləcək vəziyyətin proqnozu.
- bu vəziyyətin qiymətləndirilməsi.

569 Monitorinqin obyektı dedikdə aşağıdakılardan hansı nəzərdə tutulur?

- atmosfer, yeraltı sular.
- atmosfer, kriosfera
- okeanlar və dənizlər.
- yerüstü sular, okeanlar.
- atmosfer, yer üstü sular, okeanlar, dənizlər, yeraltı sular, kriosfera.

570 Monitorinq sistemi siniflərinə ayrılır:

- təsir amilinə, çirkləndirici mənbələrə, miqyasına görə.
- miqyasına görə
- aparıldığı yerə görə.
- çirkləndirici mənbələrə görə.
- təsir amilinə görə.

571 Baza monitorinq sistemi nədir?

- regional antropogen təsirlər nəzərə alınmaqla təbiətdə baş verən hallara nəzarət etmək.
- hidrosferdə baş verən proseslərə nəzarət etmək.
- litosferdə baş verən proseslərə nəzarət etmək.
- faunada baş verən hallara nəzarət etmək.
- bitki aləmində baş verən hallara nəzarət etmək.

572 Milli monitoring sistemi dedikdə başa düşülür:

- bir neçə ölkədə aparılan monitoring.
- beynəlxalq miqyasda aparılan monitoring.
- şəhər daxilində aparılan monitoring.
- materikdə aparılan monitoring.
- ölkə miqyasında aparılan monitoring.

573 Ətraf mühitin ekspertizası hansı hallarda keçirilməlidir?

- iqtisadiyyatda böhran baş verdikdə.
- təsərrüfat, layihə və planları reallaşmaqdan əvvəl.
- ekoloji fəlakət baş verdikdə.
- milli valyuta dəyərini itirdikdə.
- ölkədə iqtisadi islahatlar aparıldıqda.

574 Ekoloji ekspertizanın əsas prinsipləri hansılardır?

- müstəqillik, aşkarlıq, enerjiyə qənaət, riskin azaldılması.
- imperativ, təhlükəsizlik, aşkarlıq, müstəqillik, komplekslik
- enerjiyə qənaət, müstəqillik, imperativ, aşkarlıq.
- peşəkarlıq, müstəqillik, aşkarlıq, imperativ.
- imperativ, təhlükəsizlik, aşkarlıq, enerjiyə qənaət.

575 Təsərrüfat fəaliyyətinin ekoloji ekspertizası:

- demoqrafik siyasətin tərkib hissəsidir.
- iqtisadi siyasətin əsasıdır.
- dövlət ekoloji nəzarətinin əsas funksiyalarından biridir.
- ekoloji təhsilin bir formasıdır.
- ekoloji maarifləndirmə vasitəsidir.

576 Aşağıdakılardan hansı təbiəti mühafizə tədbirlərinə yönəldilən vəsaitin əsas mənbəyi hesab edilir?

- kommersiya bankları.
- yerli büdcələr.
- nazirlik və komitələrin vəsaitləri.
- müəssisələrin öz vəsaitləri.
- dövlət büdcəsi.

577 Büdcədən ayrılan vəsaitin digər maliyyələşmə mənbələrindən üstünlüyü nədir?

- vəsaitin davamlılığı
- vəsaitin başqa məqsədlərə xərclənməsi.
- vəsaitin təyinatı üzrə xərclənməsi.
- vəsaitin çoxluğu
- vəsaitin azlığı

578 Aşağıdakılardan hansı sığorta hadisəsinə aid deyil?

- əmlakın korlanması və məhv olunması üzündən dəyən zərərin kompensasiyası.
- müəssisə işçilərinin əmək haqqlarının ödənilməsi ilə əlaqədar olan məsrəflər.
- ilkin təhqiqatlar və məhkəmə prosesləri ilə əlaqədar məsrəflər.
- çirkələnmiş ərazinin təmizlənməsi və oranın abadlaşdırılması üçün məsrəflər.
- ətraf mühitdə həyat şəraitinin pisləşməsi ilə əlaqədar dəyən ziyan.

579 Ekoloji menecment nədir?

- təbiətdən istifadə tədbirlərinin uçotu və nəzarətini təmin edən elm sahəsidir.
- cəmiyyətin idarə olunmasını özündə birləşdirən bir sahədir;
- təbii resurslardan istifadədə ekoloji-iqtisadi problemlərin idarə olunmasını öyrənən elm sahəsidir;
- təsərrüfatın inkişafını və planlaşdırılmasını təmin edən sahədir;
- faydalı qazıntıların hasilatı, emalı və istifadəsini təmin edən sahədir.

580 Ekoloji menecmentin funksiyalarına aid deyil:

- planlaşdırma ;
- ekoloji marketinq;
- uçot və nəzarət;
- tənzimlənmə;
- balanslaşdırma.

581 Ekoloji menecmentin məqsədi:

- təbiətdən səmərəli istifadə və resurs qoruyucu fəaliyyətdə beynəlxalq və milli aktların tələblərinə əməl etməkdir;
- idarəetmədə iqtisadi və ekoloji maraqları təmin etmək və təhlükəsiz əmək şəraiti yaratmaqdır;
- müəssisə və təşkilatlarda təbiəti mühafizə fəaliyyətini yaxşılaşdırmaqdır.
- təbiəti mühafizə problemlərinin həlli üçün menecmentdən istifadə maraqlarını artırmaqdır;
- hüquqi və fiziki şəxslərin təbiətdən istifadə fəaliyyətində hüquqlarını təmin etməkdir;

582 Ekoloji menecmentin əsasını təşkil edir:

- ekstrapolyasiya, kartoqrafik;
- kartoqrafik, balans.
- planlaşdırma, proqnozlaşdırma və monitorinq;
- balans, nəzarət, uçot və audit;
- qiymətləndirmə, təhlil;

583 Ekoloji menecment konsepsiyasında mühüm rol oynayan funksiya:

- təhlükəsizlikdir;
- səmərəlilikdir.
- tullantıların utilizasiyasıdır;
- idarəetmədir;
- yerləşdirmədir;

584 Ekoloji menecmentin funksiyalarından biri aşağıdakıdır:

- ekoloji ekspertiza.
- balanslaşdırma;
- planlaşdırma;
- ekoloji öhdəlik;
- ekoloji siyasət;

585 Beynəlxalq ekologiya hüququ:

- inzibati xətalara görə məsuliyyətdir
- ətraf mühitin fiziki və digər təsirlərdən mühafizəsi sahəsində beynəlxalq hüquq normasıdır;
- insanla təbiətin qarşılıqlı təsirini tənzimləyən beynəlxalq hüquq normasıdır;
- yer kürəsinin təbii ehtiyatlarından səmərəli istifadə və qlobal miqyasda ətraf mühitin zərərli təsirlərdən mühafizəsinin pozulmasına görə beynəlxalq məsuliyyətdir;
- beynəlxalq hüquq norma və prinsiplərinin pozulmasına görə beynəlxalq məsuliyyətdir;

586 Beynəlxalq ekologiya hüququnun obyekti:

- təbii ehtiyatlardan istifadəni tənzimləyən normalar sistemidir.
- bəşəriyyətin yaşayış sahəsidir;
- yer kürəsinin təbiəti və yerətrafi kosmik məkandır;
- təbii ehtiyatlar haqqında qanunvericilik toplusudur;
- hüquqi və fiziki şəxslərin fəaliyyət sahəsidir;

587 İri şəhərlərdə ekoloji vəziyyətin gərginliyi asılıdır:

- şəhərlərdə əhalinin sıx cəmləşməsindən;
- yaşıllıq sahələrinin normadan az olmasından.
- nəqliyyatın sürətli inkişafından;
- antropogen təsirin yüksək olması və əhali sıxlığından;
- şəhərlərdə sənaye sahələrinin sürətli inkişafından;

588 Sənaye müəssisələrini şəhər ətrafında yerləşdirərkən ilkin nəzərə alınan amillərdəndir:

- ərazinin ekoloji vəziyyəti;
- ərazinin təbii landşaftlarının dəyişmə vəziyyəti.
- ərazidə yağıntılardan miqdarı və su mənbələri;
- ərazidə hakim küləyin istiqaməti və gücü;
- ərazinin torpaq-bitki örtüyünün vəziyyəti;

589 Azərbaycanda təsərrüfat sahələri içərisində ətraf mühitə ən az təsir göstərən:

- mənzil-kommunal.
- sənaye;
- nəqliyyat;
- kənd təsərrüfatı;
- səhiyyə;

590 Azərbaycanda ətraf mühitə mənfi təsir göstərən sənaye sahələrindən deyil:

- yanacaq;
- enerqetika.
- selliloz-kağız;
- kimya;
- metallurgiya;

591 Azərbaycanda qoruq, milli park və yasaqlıqların yaranma səbəbləri:

- meşə kompleksini qorumaq;
- yaşıllıqları qorumaq
- hidrosferi qorumaq
- təbii ərazi komplekslərini və canlı aləmi mühafizə
- heyvanat aləmini qorumaq

592 MAQATE.«Ətraf mühit və inkişaf» mövzusu üzrə BMT konfransı keçirilmişdir:

- 1992
- 2005
- 2002
- 1999
- 1972

593 BMT-nin «Ətraf mühit məsələsi» üzrə konfransı keçirilmişdir:

- 1976-cı ildə
- 1974-cü ildə
- 1972-ci ildə
- 1968-ci ildə
- 1970-ci ildə

594 Ətraf mühitin keyfiyyəti nədir?

- Meşələrin çirklənməsi
- Torpağın çirklənməsi.
- Atmosferin çirklənməsi.
- Suyun çirklənməsi.
- ekoloji norma

595 Təbii ehtiyatların istismarı nədən asılıdır?

- Kənd təsərrüfatının inkişafından
- Kooperasiyadan
- Dünya okeanının səviyyəsindən
- istehsalın inkişafından
- Təmərküzləşmədən

596 Sürüşmə hadisəsi neçə baş verir?

- rütubətli havada tədricən çürüyən nazik torflu torpaqlarda
- sukeçirən qumlu laylarda qrunut sularının sürüşərkən təbəqə yaratması nəticəsində
- kontinental hava kütlələrinin temperaturu aşağı salması ilə əlaqədar
- qidalanma xüsusiyyətləri və sululuq dərəcəsinə görə
- coğrafi təbəqənin eynicinsli sahələrində

597 Palçıq vulkanları ölkəmizdə hansı ərazilər üçün səciyyəvidir?

- Zəngəzur silsiləsi, Kür-Araz ovalığında
- Böyük Qafqazın Şimal-Şərq yamaclarında, Naxçıvanda
- Qobustan, Cənub-Şərqi Şirvan, Abşeron sahilləri
- Talış dağlarında, Mərkəzi Aranda
- Acınohur çökəkliyi, Kiçik Qafqaz dağlarının şərq maili düzənliklərində

598 Hansı ərazilərdə qeyri-filiz faydalı qazıntıları yayılmışdır?

- tektonik proseslərin daha güclü təzahür etdiyi sahələrdə
- çox rütubət qəbul edən alçaq dağlıq zonalarda
- Kür-Araz ovalığında
- dağətəyi düzənliklərdə
- çökmə süxurların yayıldığı düzənlik ərazilərdə

599 Yüksək dağ silsilələrində orta illik temperaturu göstərin

- 1 –2°C
- 0 –1°C
- 1- 2°C
- 3- 4°C
- 0°C-dən aşağı

600 İri şəhərlərdə ekoloji vəziyyətin gərgin olması nə ilə əlaqədardır?

- antropogen təsirin yüksək olması ilə əlaqədar
- ərazi problemləri və təbii artımın aşağı olması ilə bağlı
- kənd təsərrüfatı ilə əlaqədar
- nəqliyyatın çoxalması ilə bağlı
- ekoloji təhlükəsizliyin gözlənilməsi ilə əlaqədar

601 Zəngin neft və qaz yataqları hansı ərazilərdə kəşf edilmişdir?

- Qəbələ, Qax rayonlarında
- Abşeron, Bakı arxipelaqında
- Böyük Qafqazın cənub yamacında
- Şərur – Ordubad düzündə
- Acınohur – Ceyrangöl ovalığında

602 Son illər hansı rayonlarda zəngin neft yataqları kəşf edilib istismara verilib?

- Böyük Qafqazın şimal-şərq yamacında (Gil-gil çay dərəsində)
- Zəngəzur ərazisində, Qapıçiq-Soyuqdağ hissəsində
- Qusarçayın yaxınlığında (Kuzun kəndi ətrafında)
- Acınohurda alçaq tirələrin güney yamaclarında (Türyançay hissəsində)
- Şərqi Gürcüstanda, Şəmkirdə (Tərsdöllər)

603 Neft və qaz ehtiyatı neçə metr dərinlikdə müəyyən edilmişdir?

- 500 metr
- 200 metr
- 3000 metr
- 1000 metr
- 800 metr

604 Çox məqsədli istifadə xarakterinə malik hansı təbii ehtiyatları tanıyırsınız?

- tikinti materialları
- kosmik resursları
- rekreasiya ehtiyatları
- bitki və heyvanat aləmi
- su, torpaq, meşə

605 Torpaq fondunun böyüklüyünə görə fərqlənən hansı ölkələri tanıyırsınız?

- Latviya, Belorusiya
- İspaniya, Almaniya
- Afrika, MDB, Xarici Asiya, Şimali, Cənubi Amerika
- BƏƏ, Azərbaycan, Gürcüstan, Küveyt, Koreya
- Özbəkistan, İraq, Suriya

606 Azərbaycan Respublikası torpaq fondu nə qədərdir?

- 3.4 milyon ha
- 1,2 milyon ha
- 10,7 milyon ha
- 8,6 mly ha
- 6,1 milyon ha

607 Dağlıq ərazilərdə eroziya proseslərinin artmasının əsas səbəbin göstərin:

- heyvandarlığın inkişafı, meşələrin qırılması
- nəqliyyatın və əmək resurslarının hesabına
- istehsal və əhalinin məhdud ərazidə toplanması
- mebel və tikinti materialları sənayesinə görə
- mexaniki artımı, miqrasiyanın rolu

608 Respublika ərazisində külək eroziyası ən çox hansı ərazilərdə geniş yayılmışdır?

- Culfada, Kəngərlidə
- Lənkəran-Astara zonasında
- Gəncə-Qazaxda
- Abşeron yarımadasında, Cənub-Şərqi Şirvanda
- Quba-Qusar ərazisində

609 Respublikada eroziya prosesinin qarşısını almaq məqsədilə hansı tədbirlər keçirilməlidir?

- dövrüyyəli-qapalı su təchizatına keçmək
- süni suvarma işləri aparılmalıdır
- terraslaşdırma işləri aparılmalıdır
- istisəvər bitkilərə şərait yaradılmalıdır
- meşə-mühafizə zolaqları salınmalıdır

610 Torpaqlarımızda şoranlaşmaya əsas səbəb nə olmuşdur?

- dağlıq zonaların kifayət qədər rütubət qəbul etməsi və soyuq iqlim ilə əlaqədar olaraq
- alp çəmənliklərindən düzgün istifadə edilməsindən
- su anbarlarının çay dərələrində yaradılması ilə əlaqədar
- dolu yağın günlərin illik miqdarının çox olması ilə
- suvarma əkinçiliyinin inkişafı, suvarma qaydalarına düzgün riayət edilməməsi ucbatından

611 Şoranlaşmış torpaqlar ən çox hansı ərazidə yayılmışdır?

- Lənkəran-Astara zonasında
- Abşeron yarımadasında
- Kiçik Qafqazın şimal-şərq yamacında
- Naxçıvan Muxtar Respublikasında
- Kür-Araz ovalığında

612 Çirklənmiş, zibillənmiş torpaqlar hansı regionlarda daha çoxdur?

- İsmayılı – Qəbələ
- Naxçıvan MR, Daşkəsən – Qazax, Abşeron
- Quba-Qusar
- Lənkəran-Astara
- Samur-Dəvəçi, Zaqatala-Lahıc

613 Ümumi su ehtiyatının neçə faizi şirin su ehtiyatıdır?

- 2,1%-i
- 1,8%-i
- 5.6%
- 3,4%
- 2,5%

614 Dəniz suyunun şirinləşdirilməsi kimi tədbirlərdən ən çox hansı ölkələr istifadə edir?

- Avropa ölkələri, RF-sı
- Səudiyyə Ərəbistanı, BƏƏ, Küveyt, Yaponiya
- Türkiyə Cümhuriyyəti, Şimali Kipr Türk Cümhuriyyəti
- Latın Amerikas ölkələri, Avstraliya
- Okeaniya, ABŞ, Kanada

615 İçməli və dəniz suyunu çirkləndirən əsas mineral maddələr hansılardır?

- qurğuşun, arsen, cıvə, miss
- hidroqlu sulfid, karbon sulfid
- karbohidrogenlər
- kükürd suyu
- ammoniyak, sulfat turşusu, formaldehid

616 Respublikanın su ehtiyatının nə qədəri yeraltı suların payına düşür?

- 6,3 km³
- 7,4 km³
- 4,8 km³
- 3,7 km³
- 5,1 km³

617 Yeraltı suların neçə %-i Qusar maili düzənliyində toplanıb?

- 29%
- 31 %-i
- 8,3%
- 12%
- 17%

618 Suyun çoxlu miqdarda itkisi nəticəsində (torpaqda) nə kimi proseslər yaranır?

- mineral su ehtiyatları yaranır
- yeraltı suların səviyyəsi artır, təkrar şorlaşma və bataqlıqlaşma yaranır
- tullantı suların miqdarı azalır
- çayların, bulaqların sululuq həcmi artır
- torpaqlarda münbitlik artır, məhsuldarlıq çoxalır

619 1 nəfərə düşən su ehtiyatının həcminə görə ən aşağı göstərici hansı zonadadır?

- Lənkəran – Astara
- Abşeron yarımadasında
- Muğan – Salyan
- Quba – Xaçmaz
- Naxçıvan MR

620 Respublikanın su ehtiyatının 70 %-ə qədəri hansı suların payına düşür?

- yeraltı suların
- tranzit çayların
- dağ çaylarının
- termal suların
- mineral suların

621 Araz çayı ən çox hansı çaylar vasitəsilə çirklənir?

- Kür, Gilançay
- Qanix, Viləşçay
- Arpaçay, Oxçuçay
- Ağstafaçay, Qoşqarçay
- Samur, Filizçay

622 Abşeron yarımadasında çirkli göllərin əmələgəlmə səbəbini göstərin.

- neft-qaz yataqlarının istismarı ilə əlaqədar
- ovalıqların çoxluğu ilə əlaqədar
- torpağın cimlənmə, humus qatının qalınlığına görə
- torpaqların yüksək məhsuldarlığı ilə əlaqədar
- torpaqlara alüminium məhsullarının atılması ilə əlaqədar

623 Xəzərin 2-ci çirklənmə mənbəyi nədir?

- suyunun tərkibindəki mikroelementlər
- palçıqlı sellər
- mədənlər, tankerlər, hidrotexniki qurğular
- heyvandarlığın, quşçuluğun, balıqçılığın inkişafı
- yaşayış yerləri

624 Limanlarda Xəzərin sularının daha çox çirklənmə səbəbini göstərin.

- neft və neft məhsulları daşıyan tankerlərin olması ilə
- «ölü zonalar»ın çoxluğu
- insan fəaliyyəti ilə
- sənaye müəssisələrinin sulara atdıqları çirkli maddələrlə bağlı
- nəqliyyatın (su) çox olması

625 «Təbiəti mühafizə və təbiətdən istifadə haqqında» Azərbaycan Respublikası Nazirlər Kabinetinin qərarı neçənci ildə qəbul edilmişdir?

- 1994
- 1990
- 1991
- 1992
- 1993

626 Davamlılığı, yaxşı döyülməsi, istiliyi normal keçirməsi və s xüsusiyyətlərə malik hansı təbii ehtiyatdır (faydalı qazıntıdır?)

- molibden
- qurğuşun
- polad

- mis
 asbest

627 Respublikanın qərb rayonları hansı faydalı qazıntı ehtiyatı ilə zəngindir?

- a) molibden
 neft
 bant
 c) kolçedan filizləri
 b) tikinti materialları

628 Kənd təsərrüfatı bitkilərinin və heyvanlarının məhsuldarlığının aşağı düşməsinə ən çox nə səbəb olur?

- yaxşı qulluq edilmədikdə
 çirkəb tullantı sularından suarmada istifadə edildikdə
 hava şəraiti qeyri-normal olduqda
 gübrələr düzgün verilmədikdə
 torpaqda mikroorqanizmlərin miqdarı artıqda

629 Mineral komponentlərin çoxluğu ilə seçilən, müalicə edən, fiziki – kimyəvi xassələrə malik sular nə adlanır?

- yeraltı sular
 dəniz suları
 tullantı suları
 termal sular
 mineral sular

630 AFR, İsveçrə, İngiltərə, Avstraliyada meşələrin qırılması nə ilə əlaqədardır?

- yağıntının az olması ilə
 su ehtiyatlarının azlığı ilə
 havanın temperaturunun yuxarı olması ilə
 antropogen amillərlə
 “turuşulu yağışlarla”

631 Potensial ehtiyatlar hansı sərvətlərə aid edilir?

- istifadə olunmayan, ehtiyatı tam dəqiqləşməyən sərvətlər
 ilkin olaraq tək-tək nümunələr məlum olan və sənaye ehtiyatı az olan ehtiyatlar.
 yayım şəraitinin ümumi əlamətlərini təmin edən kəşfiyyat və öyrənilmə dərəcəsinə malik ehtiyatlar
 dəqiq kəşfiyyat aparılmış, sərhədləri tam dəqiqləşdirilmiş ehtiyatlar
 təbiətdə istifadə edilən və istifadəsi mümkün olan resurslar

632 Təbii ehtiyatların iqtisadi qiymətləndirilməsinə hansı göstəricilər daxildir?

- təbii ehtiyatların çoxməqsədli istifadə xarakteri
 hasilatın, emalın, daşınmanın dəyəri
 kapital qoyuluşunun xüsusi çəkisi, əmək məhsuldarlığı, səmərəliliyinin səviyyəsi
 oragen qurşaqlar, kimyəvi xammallar
 təbii resursların xüsusiyyətlərinin müxtəlifliyi

633 Təbii ehtiyatlarda iqtisadi qiymətləndirmənin əhəmiyyəti nədən ibarətdir?

- insanın iştirakı olmadan formalaşaraq təbii mühiti təşkil edir.

- ayrı-ayrı təbii ehtiyatlardan istifadənin faydalılığını müəyyən etməyə imkan verir
- təsərrüfat dövryyəsinə cəlb edir
- insan əməyinin nəticələrini göstərir
- əhalinin tələbatlarını ödəyir

634 Faydalı qazıntıların ehtiyatına nə deyilir?

- yer qatlarındakı mineral xammal
- karnazoy yaşlı çöküntü süxurları
- dövlət kompleksləri
- nazik torflu torpaqlar
- palçıq vulkanları

635 Faydalı qazıntı yatağını istismar etmək üçün nəyi müəyyən etmək lazımdır?

- landsaft zonallığını
- xammal ehtiyatını, zərərli komponentlərin miqdarını
- yumşaq süxur kütlələrini
- geomorfoloji prosesləri, yüksəklik qurşaqlarını və iqlim şəraitini
- təbii ərazi kompleksini

636 Daşkəsən mədəninə dəmir istehsal edilərkən, hansı qiymətli ehtiyatın itkisinə yol verilir?

- mis ehtiyatının
- alunitin
- xromun
- kobalt filizinin
- volframın

637 Alunit yataqlarına görə Azərbaycan dünyada neçənci yeri tutur?

- 5-ci
- 4-cü
- 3-cü
- 2-ci
- 1-ci

638 Zəylik alunit yatağından başqa respublika ərazisində digər hansı alunit yataqları var?

- Göydərə yatağı (Kəlbəcər)
- filizçay yatağı (Balakən)
- Paragaçay yatağı (Ordubad)
- Seyfəli yatağı (Şəmkir)
- Meğri-Ordubad zonasındakı yataq

639 Göydərə filiz yatağı hansı ehtiyatın istehsalı üçün əlverişlidir?

- kvarsın
- fosforitin
- xromun
- asbestin
- qrafitin